ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА РУЕН

2021 -2028г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. Въведение

I.1. Обхват на програмата

I.2. Кратка характеристика на територията

I.2.1. Географско местоположение на Общината

I.2.2. Релеф

I.2.3. Климат

I.2.4. Води

I.2.5. Почви

I.3. Демографска и социално-икономическа характеристика

I.3.1. Демографска характеристика

I.3.2. Икономическа характеристика

I.4. Видове отпадъци в обхвата на програмата

II. Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците

III. SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите)

IV. Цели и приоритети

V. Подпрограми за постигане на целите и План за действие:

- Програма за предотвратяване образуването на отпадъци

- Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

- Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

- Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

VI. Координация с други общински и регионални планове и програми

VII. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинскатаа ПУО

VIII. Приложения:

VIII.1. Анализи на състоянието на управлението на отпадъците:

VIII.1.1. Анализ на състоянието относно отпадъците

VIII.1.2. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините

VIII.1.3. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

VIII.1.4. Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците

VIII.1.5. Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции, съгласно националното законодателство и местните нормативни актове

VIII.1.6. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

VIII.1.7. Анализ и оценкан на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя" и „Замърсителят плаща"

VIII.1.8. Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците

VIII.1.9. Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъци

VIII.1.10. Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

VIII.1.11. Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъци

VIII.2. Прогнози

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Програма за управление на отпадъците (ПУО) на Община Руен е разработена на основание изискванията на чл.52 от Закона за управление на отпадъците. Тя е изготвена в съответствие със Заповед № РД-883/23.09.2021г. на Министъра на околната среда и водите, с която са издадени Методически указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците за периода 2021-2028г. Общинската ПУО е съобрзена изцяло и със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028г. Програмата включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, регламентирани в Глава втора, Раздел III на ЗУО.

Рамката, обхвата и съдържанието на общинската програма за управление на отпадъците са в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

НПУО се основава на следните основни принципи:

- "Предотвратяване" - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

- "Разширена отговорност на производителя" и "замърсителят плаща" – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

- "Превантивност" – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

- "Близост" и "самодостатъчност" – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.

- „Участие на обществеността" – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Програмата за управление на отпадъците на община Руен, е разработена под ръководството на общинската администрация на община Руен. След процедурата на обществени консултации и процедурата по екологична оценка, проведена по реда на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), Програмата е одобрена с Решение №315 от протокол №39/28.07.2022 г. на Общински съвет - Руен.

I.1. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Настоящата програма се разработва за териториалният обхват на Община Руен, област Бургас. Община Руен е част от регионална система за управление на отпадъците (РСУО) „Братово-Запад", в която членуват и

общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Средец и Сунгуларе.

Обхвата на програмата за управление на отпадъците на Община Руен, обхваща административния център село Руен и още 38 села: с.Билка, с.Вишна, с.Вресово, с.Добра поляна, с.Добромир, с.Дропла, с.Дъскотна, с.Заимчево, с.Зайчар, с.Каменяк, с.Каравельово, с.Листец, с.Люляково, с.Мрежичко, с.Планиница, с.Подгорец, с.Преображенци, с.Припек, с.Просеник, с.Разбойна, с.Речица, с.Рожден, с.Рудина, с.Рупча, с.Ръжица, с.Сини рид, с.Скалак, с.Снежа, с.Снягово, с.Соколец, с.Средна махала, с.Струя, с.Топчийско, с.Трънак, с.Череша, с.Шиварово, с.Ябълчево и с.Ясеново.

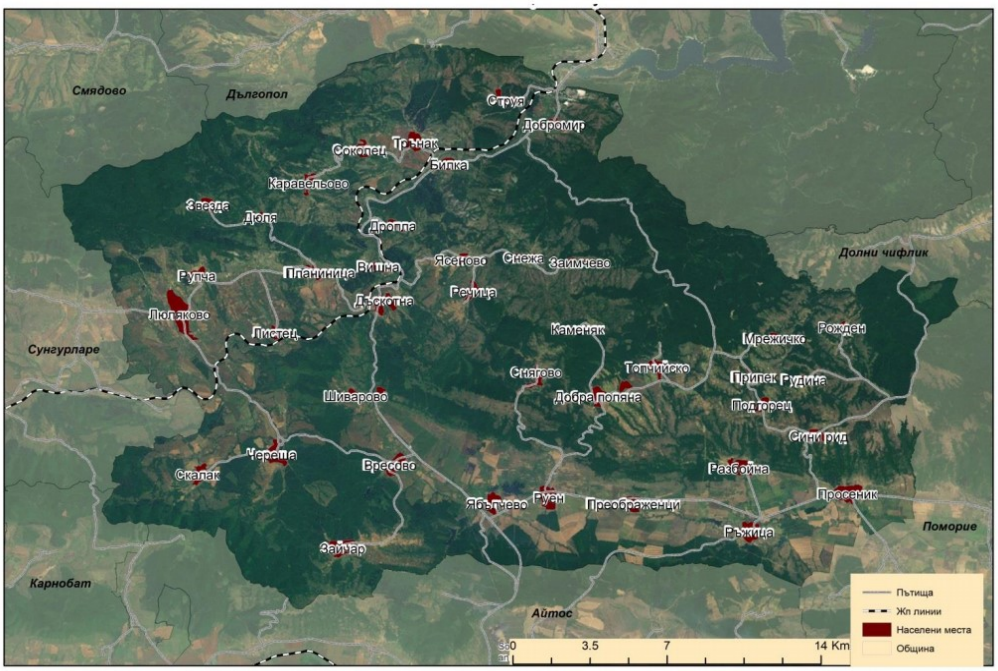
Времевия обхват на програмата обхваща периода от 2021 до 2028г. и съответства на изискванията на ЗУО за периода на действия на общинските програми за управление на отпадъците с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г. (НПУО).

I.2. КРАТКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТЕРИТОРИЯТА

I.2.1. ГЕОГРАФСКО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ НА ОБЩИНАТА

Община Руен е разположена в югоизточна България и заема южните склонове на Източна Стара планина. Явява се част от област Бургас и заема северозападната ѝ част върху площ от 689,9км^2. Общинският център е с. Руен и отстои на 324км от столицата гр. София и на 34км от областния център гр. Бургас. На изток община Руен граничи с Община Поморие, на юг с Община Айтос, на югозапад с малки части от община Карнобат, на запад с община Сунгуларе и на север с общините Смядово, Дългопол и части от Долни Чифлик (фиг.1).

ФИГУРА 1

***Местоположение на община Руен**, **Източник**: ГИС база данни от проекта JICA*

I.2.2. РЕЛЕФ

Релефът на община Руен е разнообразен - хълмист, ниско планинскии и равнинен. В границите на общината попадат части от южните склонове на Източна Стара планина, както и долината на реките Луда Камчия и Хаджийска. Средната надморска височина в общината е 302м. Северозападната част е заета от югоизточните склонове на Върбишка планина, като тук северозападно от село Люляково се издига най-високата точка на общината връх Ръкойка (725м). Южно от долината на река Луда Камчия в югозападната част на общината се простират крайните североизточни склонове на Карнобатска планина с максимална височина от 646м югоизточно от село Скалак. Североизточната четвъртина е заета от най-западните части на Камчийска планина с връх Каменяк (627м) южно от

село Каменяк и Еминска планина с връх Мандрабаир (621м) южно от село Снягово. Най-югоизточната част на общината е заета от североизточните склонове на Айтоска планина с най-висока точка връх Голяма Кокарджа (404м), разположен източно от Айтоския проход.

Между Еминска планина на север и Айтоска планина на юг се простира широката и плоска долина на горното течение на Хаджийска река, като тук в нейното корито се намира и най-ниската точка на общината – 60 м.н.в.

Основна част от релефа е заета от източните склонове на Стара планина, която на изток от пр. Вратник постепенно губи от монолитността на Главната Старопланинска верига. Надлъжните долини на р.Луда Камчия и Хаджийска река разделят веригата на две успоредни, широко развити части: Матор на север и Удвой на юг. До пролома на р.Луда Камчия се простира Котленско-Върбишкия дял на Матор планина, чието било се спуска стръмно на север с отвесни откоси от твърд варовик, на юг се спускат разклонения които се характеризират с по-високи надморски височини, спрямо останалата част от района и типично планински характер.

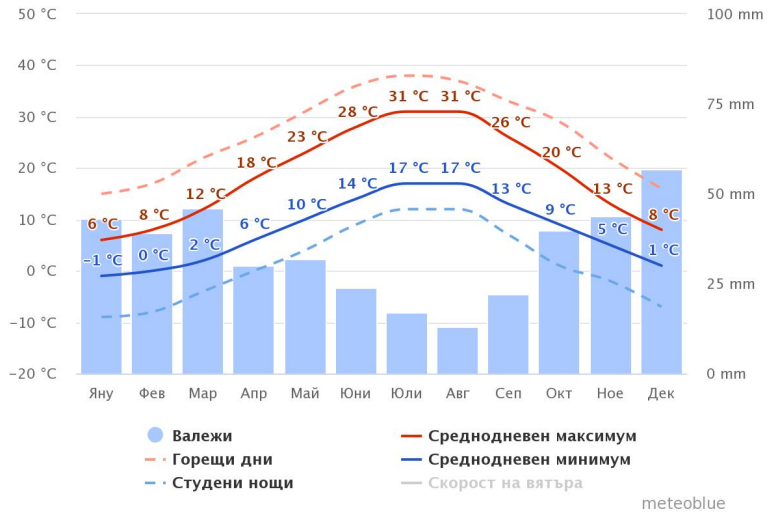
Основното било, спускащо се на югоизток започва от "Томрукова чешма" на 715,5 м.н.в, минава през местностите "Миризлив кладенец" и "Богданова нива" до "Средното бърдо", което е изградено от варовити мергели и се спуска над с.Планиница. Другите била са значително по-къси, следят посока юг-югоизток и се губят в плитките, но силно изровени дерета. Източно от пролома на р.Луда Камчия главното морфографско било бързо намалява на височина и постепенно губи своята орографска изразителност. Релефът тук има нископланински и хълмист характер и едва надхвърля 500 м.н.в. Ниската Карнобатска планина се свързва с хълмистите Айтоски възвишения и общо образуват източния дял на Удвой планина, като най - високата им точка достига

580,5 м.н.в. Денивелацията между билата и доловете се движи в рамките от 200-300м. Над 46% от склоновете в Старопланинската част са наклонени, 31.8% са стръмни, а много от стръмните терени не надвишават 4.4%.

I.2.3. КЛИМАТ

Климатът в община Руен е умереноконтинентален с преобладаващо черноморско влияние в източната част на общината. Общината попада в задбалканския нископланински климатичен район, който обхваща източните части на Стара планина. Районът е с надморска височина от 200 до 700 м. и заема площи около склоновете на Карнобатско-Айтоска, Котленско-Върбишка и Еменско-Камчийската планинска верига. Преобладава предимно хълмист и в северните части нископланински релеф. Общо за района средногодишната температура на въздуха е 11,3°C.

Фигура 3: Средни месечни температури и валежи в община Руен

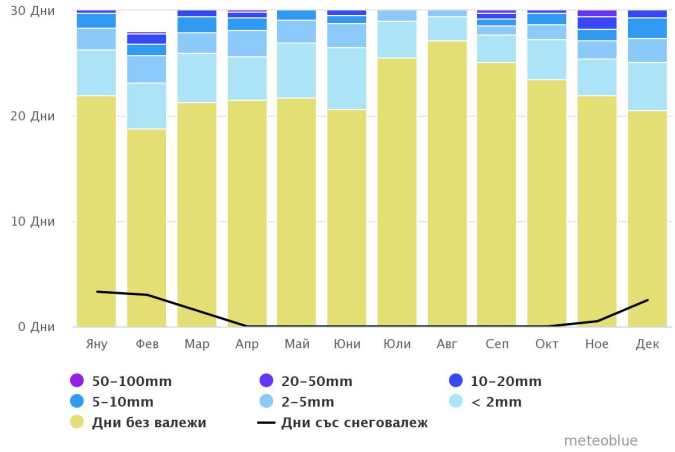
Източник: www.meteoblue.com/bg

„Среднодневният максимум" (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец от годината за община Руен. По същия начин „Среднодневният минимум" (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура. Горещите дни и студените нощи (пресечени червени и сини линии) изразяват средната дневна температура в най-топлия ден и средната-нощна температура в най-студената нощ от месеца за последните 30 години. Максималните годишни температури 31 – 36°C се отчитат през месеците юли/август, а минималните -1– -10°C през януари/февруари. Годишните температурни амплитуди достигат 20-25°C. Средните годишни температури варират от 8°C във високопланинските части до 11°C по долината на река Луда Камчия. Средната температура през месец януари е около 1°C, а през месец юли – 24 – 26°C. Зимата е сравнително мека поради близостта до морето, пролетта – хладна, лятото е горещо с голям брой слънчеви дни, а есента е продължителна и топла.

Като цяло зимата се характеризира като по-студена от средната за страната със средна температура за януари месец от 0°C до -1,5°C (0,6°C по данни от метеорологична станция с. Люляково). Въпреки по-студената зима, абсолютните минимални температури не са особено ниски поради предимно хълмистите и наклонени терени, които осигуряват неблагоприятни условия за задържане на студен въздух.

Средногодишната стойност на валежите в района на община Руен е била в диапазона 500-650мм. По последни данни сумата се е изменила и понастоящем варира между 550-800мм (като по данни на метеорологичната станция с.Люляково сумата е 573мм). Като цяло сумата на валежите е равномерно разпределена по сезони, което е типично за преходните към средиземноморски валежен режим райони.

Фигура 4: Количество на валежите в община Руен

Източник: www.meteoblue.com/bg

Сумата на валежите през зимните месеци (декември, януари, февруари) е между 130мм и 200мм (по данни на метеорологичната станция в с.Люляково стойността е 142мм), като повечето от тях са от дъжд. Снежната покривка се задържа за по-дълго само в най-високите части, но и там периодът е не повече от 20-25 дни. Мъглите са често срещани в този период на годината, като за тримесечието декември-януари-февруари дните с мъгли са около 15. Зимните ветрове също са характерни за сезона и достигат средна максимална скорост от 2,8 м/сек.

Пролетта в района на община Руен обикновено настъпва по-късно и средната денонощна температура успява да се задържи над 10°C едва към 25 април. Сезонът се задържа сравнително хладен, въпреки това не се образуват благоприятни условия за късни интензивни мразове и такива са рядкост. Валежите през този сезон са почти като зимните и достигат 150-200мм.

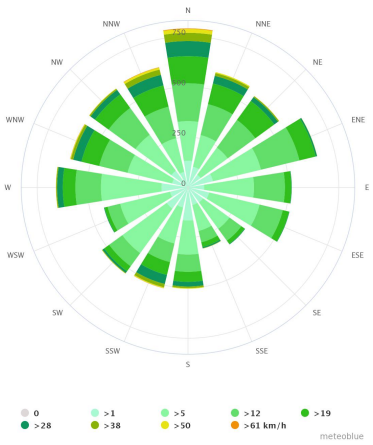
Летните месеци са характерни с относително хладна средна температура между 21°C и 22°C. Валежите са същите със стойности от 150-200, въпреки това въздушната и почвена влага силно намаляват в края на август месец. Ветровете през лятото са слаби и са предимно

североизточни или северозападни като средната скорост е не повече от 1,6 м/сек.

Есента в района на община Руен се характеризира със средни температури под 10°C които настъпват след 25 октомври, а първите есенни мразове се появяват едва около 7 октомври (данни от метеорологична станция с. Люляково) и не влияят отрицателно на растителността. Сумата на валежите леко спада и почти достига нивото на зимните такива – между 130-200 мм.

Ветровете са сравнително малко, като в 57,5 дни от годината изобщо не се наблюдава това климатично явление. Средната годишна скорост на ветровете е 2,2 м/сек и най-често те биват северни, северозападни и североизточни.

Фигура 5: Роза на ветровете в община Руен

Източник: www.meteoblue.com/bg

I.2.4. ВОДИ

Водните ресурси на община Руен се формират от водите на реките Луда Камчия и Хаджийска, както и 19 микроязовира и водоема с местно

значение, които представляват ресурс за развитие на поливно земеделие и възстановяване на хидромелиоративната система.

Таблица 1: Микроязовири на територията на община Руен

№ по ред	Наименование	Населено място	Площ	Забележка
1.	„Ябълчево 1"	с.Ябълчево	799 дка.	-
2.	„Ябъчево 2" (Маджарски)	с.Ябълчево	260 дка	-
3.	„Над Вресово"	с.Вресово/ с.Зайчар	99дка	-
4.	„Батака"	с.Вресово	19 дка	-
5.	„Ръжица 1" (Дермендере)	с.Ръжица	112 дка	
6.	„Ръжица"2	с.Ръжица	236дка	-
7.	„До летището"	с.Руен	22 дка	Пресъхнал
8.	„Айлямаза"	с.Руен	77 дка.	-
9.	„Край селото"	с.Скалак	3 дка.	-
10.	„Скъсания"	с.Скалак	37 дка.	-
11.	„Старото шосе"	с.Трънак	9 дка.	Пресъхнал
12.	„До селото"	с.Трънак	4 дка.	Пресъхнал
13.	„Баража"	с.Добра поляна	6 дка.	Пресъхнал
14.	„Узунджа"	с.Добра поляна	8 дка.	-
15.	„Под Рупча"	с.Рупча	-	-
16.	„Рупча"	с.Рупча	-	Пресъхнал
17.	„Блатото"	с.Планиница	-	-
18.	„Около селото" (Балар алтъ)	с.Люляково	21 дка	-
19.	След селото (Думанлък)	с.Люляково	6 дка	-

Източник: „Общински план за развитие на община Руен" 2021-2027г.

Общината се намира в район с продължителни летни засушавания, които водят до изчерпване на подпочвените водни запаси. Силно нагънатия терен в района е позволил да се образува сравнително гъста хидрографската мрежа – от 0,5 до 2км. на 1кв.км.площ. всичките водни течения на територията на община Руен се вливат в Черно море.

Средната годишна температура на реките в района на община Руен варира от 10,1°C до 13,0°C.

Цялата община попада в Черноморския водосборен басейн. Най-голямата река в общината е Луда Камчия, която протича на протежение от 39 km от югозапад на североизток. Реката навлиза в общината южно от гара Люляково и до село Дъскотна тече в широка долина с по-стръмни десни и полегати леви брегове. След Дъскотна реката протича през лудокамчийския пролом, който завършва северно от село Добромир с „опашката" на язовир Цонево. Основните ѝ притоци са десни: Голяма река, вливаща се югозападно от село Дъскотна, Балабандере, вливаща се в язовир Цонево югозападно от село Добромир и най-горното течение на река Елешница, вливаща се в Камчия на територията на област Варна.

Югоизточната част на общината попада във водосборния басейн на Хаджийска река, която води началото си от Еминска планина, североизточно от общинския център село Руен. Тук тя протича с горното си течение в широка и плоска долина, заето от обработваеми земи.

Община Руен се отводнява от водите на **р.Луда Камчия**, която води началото си от Сливенска планина и прохода Вратник на границата между Средна и Източна Стара планина. Оттам реката протича в източна посока в надлъжна долина между средния и южния дял на Източна Стара планина. Тече в широко каменливо легло с много прагове и меандри, навлиза на територията на Община Руен в землището на с.Скалак и върви в източната посока до с.Дъскотна, където прави голям завой на североизток и прорязва главното Старопланинско било с един от най-живописните проломи. Преди вливането ѝ в р.Голяма Камчия на нея е построен язовир "Цонево" малка част от който попада в района на общината. Общата дължина на р.Луда Камчия е 200.9 км, а на територията на община Руен е 38.7 км. Обща площ на водосборния басейн на реката е 1612 кв.км., средният годишен отток при с.Добромир

е 8,26 куб.м/сек. изобилните зимни валежи, част от които падат във вид на дъжд, обуславят големия зимен отток чийто максимум е през м.март (18.45%). Най-малките средномесечни отточни количества са през октомври (1.35%) и са свързани със слабото овлажнение в края на лятото и началото на есента. При станция Аспарухово (средна надморска височина 460м), при период на наблюдение 5 години, средната мътност на водите на р.Луда Камчия е 1960 г/куб. м., а общата площ на басейна е 1 525 кв.м. Реката спада към средно и ниско планинските реки и се характеризира със средна годишна температура на водата от 10,6° С и годишна амплитуда на температурата на водата от 18,4° С.

Хаджийска река е другата основна река, която отводнява община Руен, тя се разпростира на 48 км. от територията на община Руен, навлиза в територията на община Поморие след което се влива в "Черно море". Извира от планинския масив край с.Руен – посока с.Добра поляна. По протежението й се намират четири микроязовира 1. "До летището", 2. "Айлямаза", 3. "Ръжица I Дермен дере" и 4. „Ръжица II Река Хаджийска", които имат голямо стопанско значение, поради преминаването си през долините на селата Руен, Ръжица и Просеник където се отглеждат зеленчукови култури.

Река Елешница е от по-малките реки, разположени на територията на община Руен и служи за естествена граница между община Руен и община Долни Чифлик. Извира от планините в землището на с.Каменяк, община Руен. Събира водите си от "Саръямач дере" "Геровата речка", "Селски дол", "Лешников дол" и още много други по-големи или по-малки долове и дерета от област Варна до местността "Чешмения хълм". Леглото й е равно, каменисто, с много прагове и меандри. Дебита на реката е непостоянен и през септември-октомври силно намалява, но без да пресъхва. Пролетно време няма пороен характер но в места има големи навлаци по бреговете от силните валежи.

Балабан дере събира водите си в района на местността „Дъбравата" до р.Луда Камчия, в която се влива преди яз. „Цонево". Дължината му е около 14,6 км и се характеризира с предимно стръмни брегове, големи скални тераси и каменисто легло с прагове. Именно по поречието на Балабан дере се намират част от скалните образования обявени за природни забележителности в района: „Свинската глава", „Професора", „Костенурката" и др. Характерът и дебитът на Балабан дере не се отличават много от този на р.Елешница, като най-високите му води са около февруари-март, а най-ниските през есентта.

Казанската река води началото си от "Хусареки дол" и "Новата река" землището на с.Снягово. Събира водите на "Дъбов дол, "Поров дол", "Вълчи дол" и др. северно от с. Дъскотна се влива в р.Луда Камчия. Тя е сравнително къса река, но има достатъчно дебит, за да не пресъхва през лятото.

Шиваровска река (Голямата река) извира от землището на с.Зайчар под името "Големия дол" при с.Ябълчево , върви успоредно по шосето Айтос-Провадия, през с.Шиварово . Западно от с.Дъскотна се влива в р.Луда камчия. Дължината и е около 17.2 км. и има сравнително постоянен дебит, който допълнително се регулира от язовир "Свинската локва", построен в горното и течение.

Дюлева река е най-големия десен приток на р.Луда Камчия и събира водите си от Котленско-Върбишкия дял на Източна Стара Планина. Носи името на с. Дюля, през чието землище преминава. В горното си течение реката има стръмни брегове и тясно дъно, но в долното си течение се разлива в широко, меандриращо легло. Има сравнително постоянен дебит с най-високи води през март месец. Дължината и е около 7.3 км.

Други по-малки водни течения, които директно се вливат в р.Луда Камчия са: Големият дол, Широкия дол, Орлов дол, Скалния дол и др., като те са значително по-къси, с непостоянен дебит и често пресъхват в края на лятото и началото на есента.

I.2.5. ПОЧВИ

Най-разпространени са каneленните горски почви, а северните части от територията са заети от излужени и сиви горски почви. Каneленните и планинските горски почви са водопропускливи, характеризират се с маломощен хумусно-алувиален слой и са подходящи за отглеждането на топлолюбиви интензивни култури като слънчоглед, тютюн, лозя и трайни насаждения. В районите на разпространението им ерозионните процеси са засилени. За развитието на ерозия допринасят и относително голямото вертикално разчленение на релефа и обезлесяването на значителни участъци от горите. Почвената ерозия оказва неблагоприятно влияние върху развитието на селското стопанство, като решение на проблема е провеждането на регулярни мероприятия по залесяване. По поречията на реките има планинско-ливадни и алувиално-ливадни почви, подходящи за отглеждане на зеленчуци и овощни култури, фъстъци, технически култури.

Каneлено-горските почви представляват около 95% от почвите в Руенска община, следвани са от чернозем-смолниците (3,5%) и алувиално-ливадните, които са едва около 1,5%. Като основни почвообразуващи фактори може да откроим денивацията на района, акумулавната дейност на водните течения и различните видове растителни формации.

Каneленните горски почви са разпространени предимно в нископланинските райони, като в котловините заемат сравнително по-

разчлененните форми на релефа. От гледна точка на физичните свойства за излужените канелени горски почви е характерно силното уплътняване на профила независимо от различията на механическия състав. При това структурата на горния слой обикновено е силно разпрашена, но подгорницата има сравнително добра структура. По-надълбоко почвената структура рязко се влошава. В районите на разпространението им ерозионните процеси са засилени. Основните процеси, които допринасят за развитието на ерозията са относително голямото вертикално разчленение на релефа и обезлесяването на значителни участъци от горите. Почвената ерозия е един от основните проблеми, с които земеделците се сблъскват в световен мащаб тъй като оказва силно неблагоприятно влияние върху развитието на селското стопанство. Редица изследвания сочат, че устойчивите практики на биологичното земеделие, както и регулярни мероприятия по залесяване, могат значително да подобрят състоянието на почвите и да намалят процесите на ерозия.

Чернозем-смолниците са разпространени предимно в котловините и низините на Южна България и се развиват върху равни и слабо дренирани повърхнини. Заедно с тях върху по-високите и разчленени склонове се образуват канелени горски почви. Основен почвообразуващ материал на чернозем-смолниците са продуктите от изветряването на ефузивните скали (андезити) и продуктите на преотлагането им (плиоценски езерни отложения). Трети важен фактор за развитието на чернозем-смолниците представлява ливадната и ливадно – блатната растителност, която спомага за натрупването на хумус и образуването на мощни хумусни хоризонти. От друга страна устойчивостта на хумусния профил се обуславя от специфичния минералогически състав на материнската скала.

Алувиално ливадните почви обикновено обхващат поречието на реките, като тяхното почвообразуване може да бъде характеризирано по следния начин. То се извършва при условията на временно изобилно и постоянно достатъчно овлажняване с ежегодно натрупване на нови минерални вещества под мощна ливадна растителност. Профилът на алувиално-ливадните почви се състои от хумусен хоризонт, под който се редуват различните по механичен състав пластове на алувиалните наноси. В зависимост от историята на формирането на речната долина и развитието на почвата хумусният хоризонт се подразделя на един, два, три и повече подхоризонти. Хумусните хоризонти на алувиално-ливадните почви са обикновено структурни и рохкави. Този тип почви са подходящи за отглеждане на зеленчуци и овощни култури, фъстъци, технически култури и др.

I.3. ДЕМОГРАФСКА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

I.3.1. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Демографските ресурси с техните образователни и квалификационни характеристики са един от решаващите фактори за местното развитие и растеж. В община Руен данните показват слаба тенденция на намаляване на населението на община Руен (с около 3,13% за последните 5 години) или с 889 души през 2019г. спрямо 2014г.

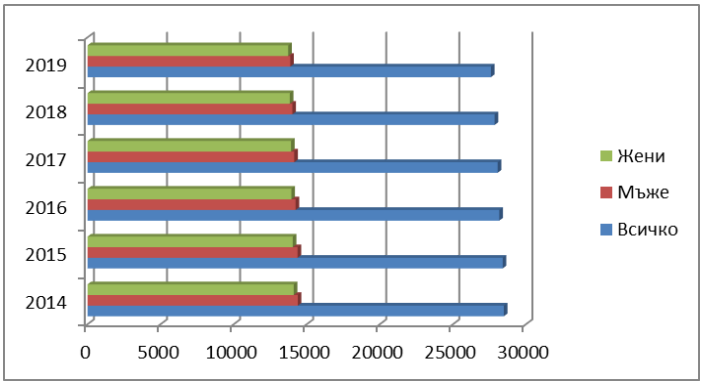
Таблица 2: Население в община Руен 2014 – 2019г.

	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Всичко	**28482**	**28399**	**28170**	**28058**	**27846**	**27593**
Мъже	14379	14364	14230	14139	14009	13865
Жени	14103	14035	13940	13919	13837	13728

Източник: Национален статистически институт

През 2019г. в община Руен живеят 27593 души, 50,2% от които мъже и 49,8% жени.

Графика 1: Динамика на населението в община Руен 2014–2019г.

Източник: Национален статистически институт

Таблица 3: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2017-2019г.

	2017			2018			2019		
	Всичко	**Мъже**	**Жени**	**Всичко**	**Мъже**	**Жени**	**Всичко**	**Мъже**	**Жени**
Общо	**28058**	**14139**	**13919**	**27846**	**14009**	**13837**	**27593**	**13865**	**13728**
Под трудоспособна[1]	5191	2662	2529	5134	2637	2497	5044	2606	2438
В трудоспособна[2]	17731	9453	8278	17515	9321	8194	17229	9154	8075
Над трудоспособна[3]	5136	2024	3112	5197	2051	3146	5320	2105	3215

Източник: Национален статистически институт

През 2019г. под трудоспособна възраст е 18% от населението на община Руен. Възрастните над трудоспособна възраст са 5320 души или 19% от населението. Около 63% е делът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години.

[1] Под трудоспособна възраст - до 15 навършени години.
[2] В трудоспособна възраст - жени от 16 до 61 години и 2 месеца и мъже от 16 до 64 години и 1 месец за 2018 г.
[3] Над трудоспособна възраст - тези граници са до навършването на 61 години и 2 месеца за жените и 64 години и 1 месеца за мъжете.

Таблица 4: Население по възрастови групи в община Руен 2016-2019г.

Възраст	2016	2017	2018	2019
Общо	**28170**	**28058**	**27846**	**27593**
0 - 4	1543	1515	1503	1455
5 - 9	1711	1642	1533	1449
10 - 14	1698	1752	1810	1774
15 - 19	1396	1390	1398	1472
20 - 24	1659	1502	1350	1266
25 - 29	1989	1988	1912	1767
30 - 34	2124	2007	2006	1966
35 - 39	2261	2281	2228	2137
40 - 44	2221	2259	2241	2225
45 - 49	2088	2155	2164	2134
50 - 54	1870	1836	1909	1928
55 - 59	1820	1781	1767	1839
60 - 64	1718	1760	1689	1706
65 - 69	1464	1520	1560	1590
70 - 74	1120	1094	1168	1221
75 - 79	806	878	890	918
80+	682	698	718	746

Източник: Национален статистически институт

Населението на община Руен застарява, но с по-бавни темпове спрямо средните за страната. Към 2019г. децата и младежите до 19г. са 6150 или 22,28% от жителите на общината, а възрастните над 65 годишна възраст – 4475 или 16,22%.

Таблица 5: Естествен прираст на населението на община Руен 2014-2019г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2014	323	163	160	295	166	129	28	-3	31
2015	321	161	160	268	149	119	53	12	41
2016	302	147	155	306	161	145	-4	-14	10
2017	300	162	138	290	181	109	10	-19	29
2018	296	158	138	305	155	150	-9	3	-12
2019	290	159	131	281	146	135	9	13	-4

Източник: Национален статистически институт

Естественият прираст на населението в общината като цяло е положителен, средно по +14,5 души на година. Минимални отрицателни стойности са регистрирани през 2016г. – минус 4 и 2018г. – минус 9 души. Средногодишният брой на живородените деца в община Руен за периода 2014-2019г. е 305. Средната смъртност за изследваните 5 години е 291 човека годишно.

Таблица 6: Заселени, изселени и механичен прираст в община Руен 2014-2019г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2014	227	98	129	423	201	222	-196	-103	-93
2015	274	106	168	410	133	277	-136	-27	-109
2016	256	85	171	481	205	276	-225	-120	-105
2017	450	137	313	572	209	363	-122	-72	-50
2018	512	177	335	715	310	405	-203	-133	-70
2019	479	174	305	741	331	410	-262	-157	-105

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст на населението е отрицателен, като за 2019г. е минус 262 души. Средногодишно населението на община Руен за периода 2016-2019г. намалява от миграция с около 201,5 човека, което също оказва негативно влияние върху демографските процеси. Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в общината през 2019г. е намаляло със 253 души.

Таблица 7: Население по населени места в община Руен 2016-2019г.

Община / населено място	2016	2017	2018	2019
Община Руен	**28170**	**28058**	**27846**	**27593**
с. Билка	544	534	527	511
с. Вишна	244	239	226	221
с. Вресово	994	1003	1016	1032
с. Добра поляна	691	685	686	689
с. Добромир	1039	1038	1027	1025

с. Дропла	254	254	252	257
с. Дъскотна	761	753	738	716
с. Дюля	-	-	-	1
с. Заимчево	460	455	439	437
с. Зайчар	1130	1133	1110	1110
с. Звезда	-	-	-	1
с. Каменяк	190	187	179	177
с. Каравельово	476	469	457	426
с. Листец	403	388	385	386
с. Люляково	1648	1648	1636	1619
с. Мрежичко	543	540	548	549
с. Планиница	1445	1431	1418	1398
с. Подгорец	334	335	334	334
с. Преображенци	483	479	485	481
с. Припек	446	439	423	411
с. Просеник	1356	1351	1339	1301
с. Разбойна	858	849	850	838
с. Речица	799	775	768	743
с. Рожден	447	443	441	434
с. Рудина	215	213	216	214
с. Руен	2388	2425	2439	2456
с. Рупча	409	420	417	424
с. Ръжица	1175	1177	1167	1171
с. Сини рид	343	339	341	330
с. Скалак	541	531	519	514
с. Снежа	348	340	334	332
с. Снягово	1041	1043	1036	1022
с. Соколец	527	530	520	505
с. Средна махала	302	302	309	313
с. Струя	644	637	628	627
с. Топчийско	875	871	862	845
с. Трънак	1210	1205	1222	1219
с. Череша	705	701	692	678
с. Шиварово	254	249	250	246
с. Ябълчево	1200	1203	1188	1177
с. Ясеново	448	444	422	425

Източник: Национален статистически институт

Населението по населени места в общината намалява и не е равномерно разпределено по територията. Около 9% от населението живее в административния център – с.Руен.

Община Руен не е засегната от процесите на силна урбанизация, характерни за повечето райони на страната. Въпреки, че населението не е равномерно разпределено по общинската територия, то е сравнително балансирано между града и селата. Това обуславя необходимостта от прилагане на интегриран подход и стимулиране развитието, както на административния център, така и на малките населени места в общината.

Таблица 8: Население по постоянен и настоящ адрес в община Руен 2015г. и 2019г.

Постоянен адрес		Настоящ адрес	
2015 г.	**2019 г.**	**2015 г.**	**2019 г.**
36713	37269	28824	29112

Източник: Национална база данни „Население" - http://www.grao.bg

Графика 2: Сравнителна характеристика на населението по постоянен и настоящ адрес 2015-2019г.

По данни на ГД ГРАО (http://www.grao.bg) населението на община Руен по постоянен адрес нараства с около 1,5% през 2019 спрямо 2015г. и към 31.12.2019г. е 37269 души. Населението по настоящ адрес за анализирания период също нараства с 1% и към 31.12.2019г. е 29112 души. С решение №7/10.01.2013г. на МС, публикувано в ДВ бр.5 от 2013г. е закрито населеното място с.Китка. В последствие с решение

№169/27.02.2013г. на общински съвет Руен е преобразувано в селищно образувание „Китка”.

Село Дюля и село Звезда са обезлюдени, но не са закрити има регистриран 1 жител по настоящ адрес в с.Дюля и в село Звезда има 1 жител регистриран по постоянен адрес.

Тенденциите, като намаляваща раждаемост и застаряване на населението, се наблюдават в повечето общини на област Бургас и ЮИР и са симптоматични за страната като цяло, но в община Руен не са изразени. В по-голяма степен продължават да се наблюдават и задълбочават тенденции сързани с интензивна външна миграция.

Като цяло, текущата демографска картина и перспективите за нейното развитие в средносрочен и дългосрочен план показват, че при равни други условия (при непроменени политики) демографският фактор ще подпомага възможността на икономическата система да генерира устойчив растеж и ще поддържа ефективността на икономическата политика, насочена към осигуряването на предпоставки за такъв в бъдеще.

Политиката за недопускане на демографска криза в района трябва да е насочена към подобряване на инвестиционната среда, защото инвестициите са тези, които създават работни места и доходи, като по този начин задържат и привличат млади хора за живот и работа в общината.

I.3.2. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Пазарът на труда в община Руен е негативно повлиян от демографските процеси, при ясна перспектива за изостряне на отрицателните им въздействия в средносрочен период. Трайните тенденции на демографски неравновесия между раждаемост и смъртност

се допълват от емиграционни вълни, най-вече на млади хора в трудоспособна възраст, което се оказва негативно за местния пазар на труда. Важни за настоящето и още по-важни за бъдещето са възпроизводството на населението и на работната сила. Демографското възпроизводство е важно за наличието на човешки ресурси за развитие на икономиката. Структурите на населението по възраст и пол предопределят раждаемостта, но и работната сила и нейната производителност на пазара на труда.

Формирането на работната сила е процес, осъществяващ се извън пазара на труда и в този смисъл неговите количествени параметри са предопределени от демографските процеси и най-вече от процесите на раждаемост, смъртност, естествен прираст на населението и емиграционните му движения. Намаляването на работната сила е фактор силно ограничаващ икономическия растеж на община Руен. Друг такъв фактор е ниската икономическа активност на населението в трудоспособна възраст.

Причините за ниските коефициенти на икономическа активност и заетост в общината освен демографската криза са слабата инвестиционна активност, липсата на работни места и най-вече несъответствието между професионалната квалификация на свободната работна сила и пазара на труда. Наблюдава се дефицит на квалифицирана работна ръка и на регионално ниво (в райони намиращи се далеч от индустриални и административни центрове, планински райони) и на подотраслово ниво (за някои професионални тенденции и професии). Несъответствието между предлаганите и търсените квалификации е очевидно предимно в следните групи: незавършилите училище, млади хора, завършващи средно образование и тези без или с много ниско ниво на професионална квалификация. Това несъответствие се наблюдава също така в групите от хора с образование и

професионални квалификации, но без стаж, както и в групата на продължително безработните. Бързо нарастват нуждите от квалифицирана работна ръка, свързани с въвеждането и използването на нови производствени, информационни и комуникационни технологии. В същото време младите квалифицирани кадри предпочитат да напуснат родните места и да работят в големи градове у нас или в чужбина. Пазарът на труда изпитва остър недостиг на квалифицирани кадри, а в същото време безработицата сред лицата без образование и квалификация остава сравнително висока.

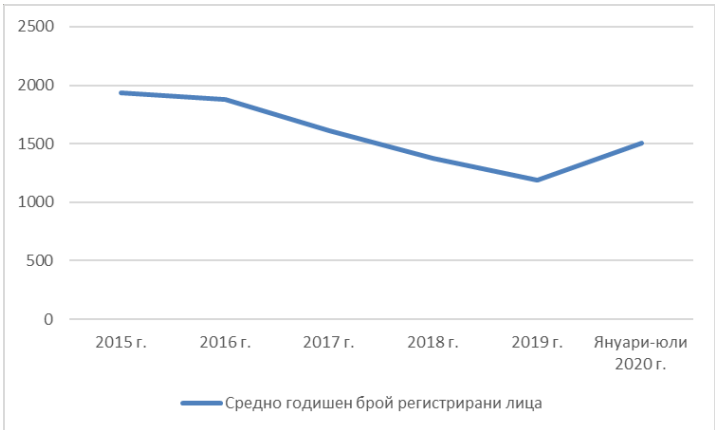
Таблица 9: Средногодишен брой на безработните лица и равнище на безработица 2015 - юли 2020г.

	2015	2016	2017	2018	2019	Януари-юли 2020
Средно годишен брой регистрирани лица	1939	1880	1609	1378	1193	1502
Средно годишно равнище на безработица в %	**19,00**	**18,40**	**15,70**	**13,50**	**11,70**	**14,80**

Източник: Дирекция „Бюро по труда" – Руен

Коефициентът на безработица представлява относителният дял на безработните лица от икономически активното население (работната сила). Равнището на безработица в община Руен намалява значително - с 7,3 пункта през периода 2015-2019г. Средногодишният брой на регистрираните безработни лица към 2019г. е 1193 (с 38,5% по-малко спрямо 2015г.).

Графика 3: Динамика на безработицата в община Руен 2015-юли 2020г.

Източник: Дирекция „Бюро по труда" – Руен

Равнището на безработица през 2019г. достига едни от най-ниските си нива за последните 10 години – 11,70%. Въпреки това остава по-високо от средните стойности за област Бургас - 5,6% и за страната 5,9%.

От обявяването на извънредното положение в България през месец март 2020г. броят на регистрираните безработни в Дирекция „Бюро по труда" нараства значително. Към края на месец юли 2020г. се наблюдава отново покачване на нивата на безработица в общината, причинени от кризата с коронавируса COVID 19. За първите седем месеца на 2020г. регистрираните безработни лица са 1502, а равнището на безработица е 14,80%. Най-засегнати от намаляване обема на работата в местните предприятия са лицата над 50 годишна възраст.

Регистрираните безработни лица за периода 2015г. – юли 2020 г. са общо 9 501. Най-много са безработните с основно и по-ниско образование, а най-малко са безработните с висше образование.

Таблица 10: Продължително безработни лица и разкрити нови работни места в община Руен 2015-07.2020г.

Показател/година	2015	2016	2017	2018	2019	01-07. 2020
Ср.годишен брой продължително	743	739	628	443	263	142

безработни лица						
от тях жени	469	470	397	284	171	84
Разкрити нови работни места	-	67	-	-	32	142

Източник: Дирекция „Бюро по труда" – Руен

Броя на продължително безработните лица намалява ежегодно и през 2019г. са със 601 по-малко спрямо 2015г., което представлява намаляване с 81% за период от 5 години. През цялото време жените преобладават като по-голяма част от продължително безработните лица, като средният им процент за периода 2015-2019г. е 68,39%. Разкритите нови работни места са едва 241 броя или 8,15% от броя на продължително безработните лица.

Таблица 11: Работни места по програми и мерки за насърчаване на заетостта в община Руен 2015-07.2020г.

Вид/ година	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**01-07. 2020**
Проведени активни мерки на пазара на труда	15	13	9	9	10	6
Брой квалификационни курсове	0	0	2	5	2	2
Брой програми за насърчаване на заетостта вкл. за младежи до 29 г.	41	38	39	45	22	18
Брой регионални програми за заетост и брой на участиците в тях	1/10	1/25	1/14	1/18	1/19	1/0
Обхванати лица от програми и мерки за заетост	313	287	146	194	90	50

Източник: Дирекция „Бюро по труда" – Руен

Работните места по програми за насърчаване на заетостта намаляват през анализирания период. Местата по национални програми и мерки за заетост през 2019г. са с 71% по-малко, спрямо 2015г.

За периода 2015-2019г. от Дирекция „Бюро по труда" – Руен са изпълнени голям брой програми за насърчаване на заетостта – общо 185 или 37 средногодишно. В регионални програми за заетост за 5 годишния периода са включени общо 86 лица. Броя на проведените активни мерки на пазара на труда варира в близки граници и за периода 2015г. до юли 2020г. е общо 66 или 10,33 броя на година.

Застаряването на работната сила в условия на динамичен пазар на труда с постоянно променящи се изисквания към квалификацията и професионалните умения на заетите, е процес, който поражда необходимостта от непрекъснато повишаване на общия потенциал на работната сила, от една страна чрез учене през целия живот и, от друга, чрез активно стареене на лицата, които продължават да се трудят и в напреднала възраст.

Въпреки предприетите мерки и програми за насърчаване на заетостта през последните години, все още се наблюдава различие в заетостта между двата пола и преимущество на безработните със средно, начално и по-ниско образование.

Отсъствието на възможности, стимули и ефективни механизми за повишаване на квалификацията на възрастното и нискообразовано население ограничава растежа на производителността и намалява шансовете за получаване на желаните от пазара трудови умения. Нискоефективното предлагане на възможности за учене през целия живот (УЦЖ) също е съществена пречка пред икономическия растеж, тъй като намалява способността на заетите да се прехвърлят при работодатели, сектори и райони с по-висока добавена стойност и не позволява на безработните и икономически неактивните нискоквалифицирани работници да бъдат интегрирани отново на пазара на труда.

Налице е необходимост от предоставяне на адекватни стимули и достатъчна свобода и гъвкавост на доставчиците на обучение за адресиране на незадоволените нужди на пазара на труда. Особено належащо е преодоляването на ниското ниво на компютърни и цифрови умения на човешките ресурси в общината, което препятства широкото използване на ИКТ и базираните на тях услуги и постигането на цифров растеж.

Като цяло условията на пазара на труда в община Руен през последните години се подобряват, но продължават да са налице редица предизвикателства. Безработицата намалява постоянно след достигнатия пик от 19% през 2015 година, за 2019г. отбелязваме рекордно ниски нива от 11,70%. Равнището на заетост обаче остава далеч както от националното, така и от средното ниво в ЕС.

Неблагоприятните демографски тенденции и някои структурни проблеми остават основни пречки пред нормалното функциониране на пазара на труда. Населението продължава да намалява и застарява. Делът на дълготрайно безработните остава сравнително висок. В малките населени места няма капиталовложения и почти липсват форми на индустрия. В същото време нараства недостигът на квалифициран труд, което отправя допълнително предизвикателство пред активните мерки на пазара на труда.

Основна черта на икономиката в община Руен е подчертания й аграрно-промишлен характер. Структуроопределящи производства са: селско стопанство, предимно земеделие; преработваща промишленост; търговия и услуги.

Броят на предприятията в общината към 2018г. е 629, със 27 повече спрямо 2017г. Най-много фирми развиват дейност в сектора на търговията и услугите (44%), следват ги предприятията в селското

стопанство (19%), преработваща промишленост (6%) и транспорта (12%).

Таблица 12: Брой нефинансови предприятия по основни икономически дейности 2016-2018г.

Номенклатура на икономическите дейности	2016	2017	2018
Общо	**612**	**602**	**629**
СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	113	114	119
ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	-	-	-
ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	40	36	39
ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	..	4	3
ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	3	3	4
СТРОИТЕЛСТВО	34	30	22
ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	267	263	280
ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	68	67	73
ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	34	30	33
ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	8	8	10
ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	5	5	6
ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	..	9	..
АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	5	..	..
ОБРАЗОВАНИЕ	-	-	-
ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	18	18	19
КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	..	..	..

ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	7	10	9

Източник: Национален статистически институт

Към 2018г. в община Руен развиват дейност 629 нефинансови предприятия или 2,05% от фирмите в област Бургас (30736) и едва 1,08% от предприятията в Югоизточен район (58304).

Броят на предприятията в общината към 2018г. е с 27 повече спрямо 2017г. Най-много фирми развиват дейност в сектора на търговията и услугите (45%), следват ги предприятията в селското стопанство (19%) и транспорта (12%).

През последните години се забелязва известен ръст в местното икономическо развитие. Инвестициите в ДМА за периода 2016-2018г. са в размер на 244027 хил.лева и показват технологично обновяване и модернизация на икономическите субекти.

Произведената продукция в нефинансовите предприятия през 2018г. е 23369 хил.лева, приходите от дейноста 52706 хил.лева, а нетните приходи от продажби – 38959 хил.лева. Реализираните печалби са в размер на 4460 хил.лева, а загубите – 2975 хил.лева. Към 2018г. по официални статистически данни броят на заетите лица в общината е 3546, а на наетите 3023.

През последните години в община Руен се наблюдава тенденция на икономически ръст. Произведената продукция нараства, приходите от дейността и нетните приходи от продажби също. През 2018г. реализираните печалби от местните предприятия са с 5 405 хил.лева повече спрямо 2016г. Броят на заетите и наетите лица също се увеличава. За анализираните три години на територията на общината са закупени ДМА на обща стойност 141058 хил.лева. Това показва инвестиционна активност на предприемачите и технологично обновяване на производствените бази.

Таблица 13: Основни икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия 2016-2018г.

Година	ДМА	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица	Наети лица
	Хиляди левове							Брой	
2016	40365	236456	278888	251617	265175	12988	615	3120	2599
2017	47430	269123	322737	289778	305524	16165	680	3513	2989
2018	53263	258884	312027	280579	292959	18393	1248	3546	3023

Източник: Национален статистически институт

В община Руен преобладават микропредприятията с до 9 заети лица - 96% или 605 броя през 2018г. Следват малките преприятия – 3% или 18 броя. Средните предприятия са 3 броя и големите с над 250 души персонал също 3 броя.

Таблица 14: Нефинансови предприятия според броя на заетите в тях лица 2016-2018г.

Предприятия	2016	2017	2018
Общо	**612**	**602**	**629**
Микро до 9 заети	588	574	605
Малки от 10 до 49 заети	18	21	18
Средни от 50 до 249 заети	3	4	3
Големи над 250 заети	3	3	3

Източник: Национален статистически институт

Средната брутна годишна работна заплата в община Руен за 2018г. е 8774 лева, което е с около 21% повече спрямо 2016г. Възнагражденията в общината остават значително по-ниски спрямо средната годишна работна заплата за страната за същия период – 13755 лева и спрямо тази за област Бургас – 11 225 към 2018г.

Таблица 15: Средна брутна годишна работна заплата в община Руен 2016-2018г. (лева)

2016	2017	2018

7277	8313	8774

Източник: Национален статистически институт

Чуждестранните преки инвестиции в общината също се увеличават през последните години. За перода 2016-2018г. в местната икономика са инвестирани общо 36 395 хил.евро.

В община Руен са добре развити животновъдството и растениевъдството и функционират предприятия на хранително-вкусовата промишленост. Важен фактор за развитие на местната икономика е относителната близост до големия административен и индустриален център – град Бургас, Черно море и големи туристически курорти, което осигурява пазар за реализация на местната продукция и достъп до летище и пристанище за износ. Икономическите дейности в общината са концентрирани предимно в с. Руен и с. Люляково. Общинския център се явява и зона на локална икономическа гравитация.

Състоянието на местната икономика се определя и влияе от много на брой и различни по естество фактори, които биват както вътрешни, така и външни. В тази връзка е важно да се определи икономическото състояние на заобикалящите общината територии, което детерминира средата за нейното развитие, позицията на общината спрямо съседните ѝ общини, наличните ѝ сравнителни предимства и потенциали за растеж, както и основните ограничители за икономическия подем.

Промишленост

Икономиката на община Руен се развива на база наличните местни ресурси и традиционни производства. Преработващата промишленост е сред основните структуроопределящи отрасли и има водещо икономическо значение. Преобладават предприятията в хранително-вкусовата промишленост: хлебопроизводство, сладкарство,

млекопреработка, като основна суровина е продукцията на местния селскостопански сектор.

В с.Руен функционират цехове за тестени изделия, а в с.Вресово и с.Череша има сладкарски цехове. В село Шиварово работи частна мандра. На територията на общината функционират и малки шивашки цехове.

Най-големият инвеститор в общината е „Куш Груп", който понастоящем осъществява дейността си в предприятие, намиращо се в с. Люляково със закрита площ 7 000 квадратни метра. Заводът произвежда кабели за ел.системите на различни модели на „Форд" и е най-големият работодател в общината. Произведените кабели във фирма „Нурсан" се изнасят за страните от ЕС и за автомобилните компании в Турция.

Дървопреработващата промишленост е представена от 8 дъскорезници, като продукцията е предназначена за износ за Турция и за вътрешния пазар. Функционира и едно предприяти за производство на дървени въглища в с.Вресово. Въпреки наличието на значителни дървесни ресурси, мебелното производство не се развива на територията на общината, тъй като няма инвеститорски интерес.

Колебливите тенденции в развитието на леката промишленост говорят за задълбочаващи се проблеми, свързани с ниската конкурентоспособност и липсата на предприемачество. Социалното изражение на тези проблеми е свързано с липсата на работни места и увеличаване на безработицата. От пространствена гледна точка, намалява търсенето на терени за развитие на промишлени производства.

За ефективното функциониране на предприятията е необходимо да се осигури подходяща инфраструктура, която да създава условия за екологично и качествено производство.

В община Руен има традиции в промишлеността и най-вече в някои подотрасли, които могат и трябва да се използват с цел развитие на местната икономика, повишаване на заетостта и жизнения стандарт на населението.

Селско и горско стопанство

Селско стопанство

Селското стопанство е традиционна икономическа дейност за всички населени места в община Руен, като остава основен отрасъл и източник на доходи и поминък в селата. Общината разполага с добри природо-климатични условия и подходящи ресурси за развитие на земеделието и животновъдство. Стратегическото й местоположение спрямо голям консумативен център (град Бургас), създават добри възможности за реализация на селскостопанската продукция. Община Руен е специализирана в производство на зърнено-житни култури, овцевъдство, птицевъдство, говедовъдство и пчеларство.

Поземлените ресурси са основен фактор за развитие на земеделието. Земеделските земи са с обща площ 304 217 дка и съставляват 44,1% от площта на общината. Обработваемите площи са 269 983 дка, което е 89% от земеделските земи. Поливните площи са 3 740 дка.

По данни на Общинска служба по земеделие – Руен към 2019г. рехабилитираните площи в селското и горското стопанство са общо 413,619 дка, както следва:

- с. Просеник – 262,013 дка;
- с. Ръжица – 19,873 дка;
- с. Рожден – 57,105 дка;

Комасираните селскостопански площи в общината са 94 307,58 дка.

Таблица 16: Баланс на площите в община Руен по видове територии и по предназначение

No	Вид на територия. по предназначение	Имоти бр.	Площ в дка	Площ %
1 .	За нуждите на селското стопанство	57958	283131,730	49,665
2 .	За нуждите на горското стопанство	1535	285200,876	50,028
3 .	Населени места	37	1754,552	0,308
	ВСИЧКО	**59530**	**570087,158**	**100,000**

Източник: Общинска служба по земеделие – Руен

По данни на Общинската служба по земеделие 49,67% от териториите в землищата на общината се използват предимно за нуждите на селското стопанство, 50,02% за нуждите на горското стопанство и 0,31% са населените места.

Най-голям относителен дял в община Руен заемат териториите държавна частна собственост – 49%, следвани от земите частна собственост – 29% и общинска частна собственост – 12%. Останалите територии се разпределят между публична държавна и общинска публична собственост, земи на юридически лица, на религиозни организации, смесена собственост, на чуждестранни лица и стопанисвани от общината.

Земеделските земи, гори и неземеделски земи на територията на община Руен към 2019 . възлизат на 570087 декара, от които с начин на трайно ползване „нива" – 131681 дка или 23% и „изоставена нива" – 14%. Пасищата и мерите са 32716 дка или 6%, ливадите – 1282 дка (0,2%). С начин на трайно ползване овощна градина са 6875 дка, лозята са 8107 дка, а другите трайни насаждения – 2072 дка.

Според категорията на земята в община Руен преобладават площите четвърта, пета и шеста категория (30%), няма земи първа и втора категория, а трета са около 6%. Около 50% от земята не е категоризирана.

Към 2019г. в община Руен са регистрирани 1 094 земеделски производители и 20 броя земеделски кооперации и едри земеделски стопанства.

Таблица 17: Основни видове отглеждани култури и среден добив от декар община Руен 2019г.

Култура	**Засяти площи дка**	**Среден добив кг/дка**
Обикн. (мека) пшеница	34000	380
Ечемик	6000	380
Маслодайна рапица	6570	120
Царевица силажна	650	2500
Овес	200	100
Пролетен ечемик	200	280
Градински грах	250	90
Фуражен грах	150	200
Лен	300	100
Тютюн	80	154
Картофи	1300	1300
Пипер	700	800
Домати	600	1200
Дини	500	2200
Пъпеши	400	800
Фасул	1100	80
Леща	550	50

Източник: Общинска служба по земеделие – Руен

Най-много земеделски площи в община Руен се засаждат с мека пшеница, ечемик и маслодайна рапица. Значителни площи се използват за отглеждане на зеленчукови култури, предимно картофи, пипер, домати, фасул и леща.

В община Руен са налице подходящи условия за развитие на биологично земеделие и по този начин покачване на себестойността на продукцията и откриване на нови пазари.

Таблица 18: Основни видове отглеждани животни в община Руен 2019г. (брой)

Животно	**Брой животни**	**Брой ферми**

Овце	10000	65
Кози	600	14
Крави за месо	1400	33
Крави за мляко	350	10
Пчелни семейства	2000	17
Кокошки	5300	-

Източник: Общинска служба по земеделие – Руен

Броят на отглежданите животни в община Руен се запазва относително постоянен през последните години.

При развитието на селското стопанство в община Руен трябва да се спазват изискванията на общата земеделска политика на ЕС, според която заетите в селското стопанство трябва да използват екологично-устойчиви методи на земеделие. Те трябва да се стремят да поддържат постоянни затревени площи /тревата абсорбира въглероден двуокис, което подпомага борбата с климатичните промени/, да отглеждат различни култури, а не моно култури, и да обработват определена част от тяхната орна територия по начин, който насърчава биоразнообразието. Този подход включва и изграждане на локални пречиствателни съоръжения за отпадни води към съществуващите и новите обекти, свързани с животновъдство, с възможност за обслужване и на стопанства от съседни общини.

Като цяло може да се направи извода, че потенциалът за развитие на селското стопанство на територията на общината е много добър. Отличната комбинация от климатични и почвени условия позволява на територията на общината да се отглеждат високодобивни, топлолюбиви земеделски култури традиционни за общината. Проблем е липсата на държавна подкрепа и възможности за ефективна реализация на земеделската продукция. Конкуренцията от вносни земеделски стоки също демотивира земеделските производители и се отразява негативно на селското стопанство.

Горско стопанство

Горските ресурси в община Руен са едно от най-големите ѝ природни богатства. От една страна, те са суровина за развитие на дървопреработваща и мебелна промишленост, а от друга, създават условия за развитието на туризма. Именно поради тази причина, тяхната устойчива експлоатация и съхранение са от ключово значение за общината.

Горският фонд заема 52% от територията на община Руен. Държавният горски фонд се управлява от Държавно горско стопанство „Айтос", в структурата на РДГ – Бургас. Малка част попада и в обхвата на ТП ДЛС „Несебър". Основните приходи идват от продажбата на дървесина и от организирания ловен туризъм. За поддържането на екоравновесие и биоразнобразие ежегодно се извършват редица мероприятия, свързани със залесяване на горски територии и разселване на дивеч.

Общата горска площ на територията на община Руен е 35122 ха, от които 94% държавен горски фонд, 5% общински гори и 0,73% гори на физически лица. Останалите гори са на юридически лица, МОСВ, Басейнова дирекция и религиозни организации.

Общата лесистост на територията на община Руен е 45%, което е над средната за страната.

Таблица 19: Осъществено ползване на дървесина от горския фонд на община Руен 2016-2018г. (плътна куб. м.)

2016	2017	2018
56132	54988	51699

Източник: ДГС „Айтос"

Количеството на ползваната дървесина от горския фонд на територията на община Руен намалява през последните години от 56132

куб.м. през 2016г. на 51699 куб.м. през 2018г. Общо за периода са добити 162819 куб.м. или по 54 273куб.м. средно на година. За периода 2016-2018 г. в общината има 40 дка залесяване на нови гори.

Общинският горски фонд е 1507 ха, на основание приет и утвърден ГСП-горскостопански план през 2014г. За периода 2014-2020 година в общинския горски фонд са извършени следните мероприятия - добив на дърва за огрев за собствени нужди и продажба на добита дървесина на около 16 000 пространствени кубически метра.

На територията на общината има 4 броя дървообработващи и преработващи предприятия и 11 броя складове – площадки за продажба на дърва за огрев. Площадките за производство на дървени въглища са две, пунктовете за изкупуване и преработка на гъби също са два, а за изкупуване на билки един.

Горите са източник освен на дървесина и на много ценни ресурси - билки, горски плодове, гъби и др., които могат да бъдат използвани за организиране на дребни производства, осигуряващи заетост на ниско квалифицирани работници.

С оглед развитието на туризма в района е важно да не се допуска масово изсичане на гори, което ще доведе до екологични проблеми, да се увеличи площта на горите с рекреационна цел и да се предвидят нови залесителни мероприятия.

Насоките за развитие на горското стопанство са свързани с приоритетно възстановяване на горските територии, засегнати от пожари, съхнене, паша и незаконна сеч, съобразяване на залесяването с търсенето на дървесина в дългосрочен план. Макар и с по-бавни темпове ежегодно в горските територии върви процес на залесяване, съгласно утвърдените лесоустройствени планове.

В общинските гори ежегодно се извършват лесоустройствени дейности като почистване, почвоподготовка, залесяване и отглеждане на култури. С цел опазване на горите е извършено разделяне на горските територии на горскостопански райони и охранителни участъци.

Стопанското значение на горите не се ограничава само с дърводобива. Ежегодно се предоставят площи на местното население, осигуряващи паша на голяма част от селскостопанските животни. При благоприятни условия се събират билки, гъби и горски плодове, но тази дейност няма стопанско значение, а е предимно за лични нужди на местното население. От голямо значение за населението в района са и защитно-водоохранните и противоерозионни функции на гората.

Горските територии изпълняват функции по отношение на: поддържане на биологичното разнообразие на горските екосистеми; производство на дървесни и недървесни горски продукти; защита на почвите, водните ресурси и чистотата на въздуха; осигуряване на социални, образователни, научни, ландшафтни и рекреационни ползи; защита на природното и културното наследство; регулиране на климата.

През програмния период 2021-2027г. е необходимо разработването на програми за залесяване на горските територии, пострадали от бедствия и пожари. Нужно е балансирано използване на горите по начин, който няма да бъде за сметка на устойчивото развитие на туризма. Важно е да не се допуска масово изсичане на гори, което ще доведе до екологични проблеми, да се увеличи площта на горите с рекреационна цел и да се предвидят нови залесителни мероприятия. Предвид факта, че развитието на общинската икономика до голяма степен зависи от използването на горите, то от важно значение е запазването на ресурсите от горския фонд, за да се запазят неговите екологични и социално-икономически функции.

I.4. ВИДОВЕ ОТПАДЪЦИ В ОБХВАТА НА ПРОГРАМАТА

Общинската програма за управление на отпадъците включва в обхвата си отпадъците, попадащи в приложното поле на ЗУО:

- Битови отпадъци

- Производствени отпадъци

- Строителни отпадъци

- Опасни отпадъци

Йерархия на управлението на отпадъците

Рамковата директива за отпадъците въвежда нова йерархия на управлението на отпадъците. Тя е крайъгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците от страните-членки гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

а) Предотвратяване на образуването на отпадъци

б) Подготовка за повторна употреба

в) Рециклиране

г) Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия

д) Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

- *„Предотвратяването"* на отпадъци е определено в Директивата като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява:

а) генерираното количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване)

б) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване на отпадъците).

- *„Подготовка за повторна употреба"* включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на велосипеди, електрическо и електронно оборудване, мебели и др., които след като са поправени се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.

- *„Рециклиране"* - Подходът при рециклирането е, че един материал се преработва с цел да се променят неговите физикохимични свойства и да се оползотворява повторно за същите или за други цели. Главната цел на Рамковата директива за отпадъците е ЕС да стане повече от "рециклиращо общество", което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс.

Конкретните дейности по управление на отпадъка, които се класифицират като рециклиране съгласно Рамковата директива за отпадъците, включват (но не само):

- рециклиране на материали: напр. на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали; стопяване на отпадъчно

стъкло в стъклени продукти; употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдиране или формоване, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка

- Производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите.

Рециклирането е вид оползотворяване на отпадъците.

- *„Друго оползотворяване"* е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване" съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Примери за друго оползотворяване са:

- изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО.

- насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване

- *„Обезвреждане"* - депониране (дори когато сметищен газ се използва за възстановяване на енергия); изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на критериите, за да бъдат определени като оползотворяване (в случай на съоръжения, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци, които не отговарят на определени критерии, с помощта на формулата за енергийна ефективност R1 в приложение II

към РДО), насипни дейности, когато не отговарят на дефиницията за оползотворяване.

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Информационното обезпечение на анализа на състоянието на отпадъците е основно от годишните доклади за събиране, транспортиране и временно съхраняване на битови и строителни отпадъци и от отчетите за изпълнените дейности пред общинския съвет.

Въз основа на направения ***анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи*** са формулирани следните изводи и препоръки:

- Необходимо е да се въведат допълнителни нормативни изисквания към общините с оглед подобряване на системите им за разделно събиране и третиране на битовите отпадъци, както по-горе е описано. Едновременно с това трябва да продължи финансирането на общинските регионалните системи за управление на битовите отпадъци както с национални, така и с европейски средства за целия период на настоящия план.

- За да се намалят депонираните отпадъци, отчисленията за депониране на общински отпадъци трябва да продължат да се прилагат. Предвид ниските резултати в редица общини по отношение постигане целите за рециклиране е необходимо да се въведе поетапно нарастване на размера на тези отчисления и въвеждане на по-строги ограничения за използването – единствено за подобряване на резултатите по рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и за предотвратяване на отпадъците. Трябва да продължат да се прилагат и

отчисленията за строителните отпадъци с оглед постигнатия ефект от прилагането им.

- Направените препоръки за подобряване управлението на отпадъците следва да се заложат на законодателно ниво, едновременно с въвеждането в законодателството на европейското законодателство от пакета „кръгова икономика" и да се адресират по подходящ начин в програмите, финансирани от ЕС за програмния период 2021-2027г.

- Предвид практиката на ЕК и на Съда на ЕС при наказателните процедури в сектор отпадъци и произтичащите за държавите членки последици, е необходимо навременно планиране, финансиране и прилагане на подходящи механизми за практическото прилагане на законодателството. Освен, че ще спести национален финансов ресурс, навременното изпълнение на законодателството ще осигури ползи за околната среда и здравето на хората.

- Приетите наредби за управление на отпадъците и местните данъци и такси на Община Руен са в пълно съответствие с новия ЗУО и частично с промените в ЗМДТ по отношение на новите разпоредби относно формирането на таксата за битови отпадъци;

- Наредбите са публикувани и достъпни за гражданите и заинтересованите лица, органи и организации на интернет страницата на общината (https://obstinaruen.com/%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%b5%d0%b4%d0%b1%d0%b8-2/) в раздел„Наредби" на секция „Общински съвет".;

- Изготвяни са годишни отчети по разработените Програми за опазване на околната среда и управление на отпадъците

Въз основа на направения ***анализ на отпадъците*** са формулирани следните констатации:

- ✓ Всички населени места са включени в организирана система за сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци.
- ✓ Във всички села са поставени съдове тип „Бобър" за събиране на битови отпадъци.
- ✓ Нормата на натрупване на община Руен е със същата зависимост – устойчива възходяща тенденция до 2020г. Количествата генерирани отпадъци в община Руен за 2020г. са средно 248 кг/жител/година, което е значително по-малко спрямо средното количество генерирани отпадъци за страната – 408 кг/жител/година към 2018г. Този факт категорично навежда на извода, че значително количество от генерираните битови отпадъци от домакинствата предимно в еднофамилните къщи се третират нерегламентирано – напр. изгаряне на зелените отпадъци в дворовете, изгаряне на отпадъци за отопление, свободно гниене на зелени отпадъци и др.
- ✓ На територията на община Руен няма изградено депо за строителни отпадъци и не съществува система за организирано събиране на този вид отпадък. По тази причина липсват и точни данни за вида и количеството на образуваните строителни отпадъци
- ✓ Във всички населени места значителен дял заемат биоразградимите отпадъци – хартия, картон, органични/хранителни, дървесни и градински отпадъци - 32%. Поради относително високите разходи за транспортирането им до Регионалното депо за ТБО (отдалечено на 60км от общинския център), удачно е да се изгради инсталация за компостиране на общинско ниво, което значително би облекчило общинския бюджет и тежестта върху населението, поемана чрез ТБО.

- ✓ Необходимо е да се проучват възможностите за сключване на договор с Организация по оползотворяване за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци, тъй като общината не разполага с достатъчен административен капацитет и финансов ресурс за организиране и финансиране на тези дейности.
- ✓ Необходимо е да се предприемат действия за създаване на организирана система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци, както и евентуално прилагане на домашно компостиране.

Въз основа на направения ***анализ за инфраструктурата за отпадъци на територията на община Руен*** са формулирани следните изводи и препоръки:

- ➢ От месец август 2015г. събраните битови отпадъци от населените места в община Руен се извозват до Регионално депо „Братово-Запад".
- ➢ На територията на община Руен няма изградена инсталация за сепариране или сортиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло. Такава инсталация има изградена на Регионалното депо към РСУО – Бургас.
- ➢ На територията на Регионално депо „Братово-Запад" е разположена компостираща инсталация с капацитет 5 000 т/год. разделно събрани зелени и градински отпадъци.
- ➢ На територията на община Руен няма изградена система за разделно събиране на биоразградими, зелени и градински отпадъци. Необходимо е да се изгради такава система, като поради голямата отдаленост на регионалното депо, удачно е да се изгради компостираща инсталация и на територията на самата община. Не са налични съдове за домашно компостиране и/или за биоразградими

отпадъци и при въвеждането на такива системи е необходимо закупуването им

- Община Руен има сключени договори с организации за оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО).

- Сметосъбирането и сметоизвозване в община Руен обхващат 100% от всички населени места в общината.

- Общината е осигурена със съдове за събиране на битови отпадъци и не е необходимо да се предвиждат нови, а само периодична подмяна на амортизираните.

- Тъй като отчисленията за депониране на отпадъците нарастват прогресивно в годините, за гражданите и бизнеса на община Руен, както и за самата община Руен като възложител на строителни дейности, ще бъде по-изгодно поне част от строителните отпадъци и от разрушаване на сгради да се предават на инсталация за рециклиране на такива отпадъци на територията на самата община, а при събаряне на сгради отпадъците да се разделят с оглед възможността за повторната им употреба.

Препоръчително е в близкото бъдеще да се търси решение в посока третиране на утайките пт ПСОВ на регионален принцип, съвместно с други ПСОВ на територията на съседни общини, каквито са и препоръките на Националния стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020г.

Основни изводи от ***анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции***, са представени по-долу:

- Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците са: Общински съвет, Кмет на общината, кметове на населени места, както и специалистите от Общинската администрация

- Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.

- Препоръчва се увеличаването на щатната бройка (поне с още 1 бр.) на служителите в Общинската администрация и отделянето на самостоятелна длъжност за управление на отпадъците, която да обхваща изпълнението на дейности, свързани с тази политика на общината.

- За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването на дейност за повишаване на професионалната квалификация чрез проект и осигуряване на посещения на семинари и курсове за обучение и квалификация.

Основните изводи от извършения ***анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване в община Руен*** са следните:

- Експлоатацията на старото общинско депо е преустановена. През 2020г. е извършена техническа рекултивация на депото. За периода до 2025г. тече извършване на Биологична рекултивация.

- На територията на община Руен продължава да е актуален проблемът с периодичното образуване на нерегламентирани сметища и замърсени площи от неконтролирано изхвърляне на битови, строителни градински и животински отпадъци.

Основните изводи от извършения ***анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите*** са следните:

- Измененията на чл.67, ал.2 от ЗМДТ в сила от 01.01.2015г., свързани с определяне размера на таксата в случаите, когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, са спазени в Наредбата за определянето на местните такси и цени на услуги на територията на община Руен, като следва в най-кратки срокове да се определи конкретната Методика за формирането на таксата и чл.17, ал.2 да влезе в сила.

- Средствата, които общината събира от такса битови отпадъци не покриват разходите за управление на отпадъците.

- Преди представянето на общинския съвет на проект за решение за промяна в начина за определяне на такса битови отпадъци трябва да се направи проучване за определяне на най-подходящия за общината механизъм за диференцирано заплащане и изготвяне на финансов анализ на схемата.

- Общинските власти могат да насърчат предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъци чрез провеждане на мероприятия за повишаване на екологичното съзнание на населението. Специфичен инструмент за насърчаване на предотвратяването на образуването на отпадъци са екомаркировките на продуктите.

III. SWOT АНАЛИЗ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите)

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите "силни страни" и "слаби страни". Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на "възможности" и "заплахи".

Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
✦ Въведено организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци за всички населени места в общината; ✦ Изготвени сезонни доклади за морфологичния състав на отпадъците в общината; ✦ Изградени регионално депо за неопасни отпадъци и сепарираща инсталация, съобразно съвременните екологични изисквания;	✦ Не е въведено разделно събиране на отпадъците от опаковки: хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло; ✦ Не е въведена система за разделно събиране на МРО от населението; ✦ Няма осигурени съдове за разделно събиране на зелени отпадъци; ✦ Не са налични данни за количествата рециклируеми

✦ Осигуреност с транспортни средства и съдове за събиране на битови отпадъци; ✦ Постигане на целите по ЗУО на регионално ниво; ✦ Съответстваща местна нормативна рамка на действащото законодателство в сферата на отпадъците.	материали, отделени при предварителното третиране (сепариране) на битовите отпадъци; ✦ Високо ниво на депониране на битовите отпадъци; ✦ Липса на съдове за домашно компостиране на биоотпадъци; ✦ Голям дял на инертните (отпадъците от строителство) в направения морфологичен състав на отпадъците, показващо неправомерно изхвърляне и смесване на битови и строителни отпадъци; ✦ Ниска норма на натрупване в сравнение със средната за страната и за типа населени места, което показва нерегламентирано третиране на битовите и приравнените на тях отпадъци от страна на населението; ✦ Липса на информационна общинска система за мониторинг и контрол на дейностите по управление на отпадъци.
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**

✦ Използване на Оперативните програми и финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците и изграждане на съвременна екологична инфраструктура за Регион Бургас; ✦ Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими и биоотпадъци; ✦ Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки; ✦ Промяна на обществените нагласи в полза на ефективно управление на отпадъците; ✦ Подобряване на административния капацитет в сферата на отпадъците; ✦ Въвеждане на информационна общинска система за мониторинг и контрол на отпадъците; ✦ Подобряване на информационната политика на общината в областта на управление на отпадъците;	✦ Средна покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците; ✦ Значително увеличение на разходите за управление на битовите отпадъци и необходимост от повишаване на такса битови отпадъци за населението; ✦ Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища.

✦ Засилване на контрола върху граждани и юридически лица на територията на общината за спазване на нормативните изисквания.	

IV. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

Основна цел на настоящата програма е намаляване количеството на образуваните и депонирани отпадъци, изпълнение на нормативните изисквания при поносими разходи за населението на Община Руен в периода на действие на програмата.

За да може да се оцени дали са постигнати целите и в рамките на планирания срок се формулират специфични цели, гарантиращи изпълнението на генералната програмна цел. Общинската програма се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на *Националния план за управление на отпадъците 2021 – 2028 година*. Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО), съобразена с Европейската стратегия за устойчиво развитие и подхода „нулеви отпадъци".

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки са:

ЦЕЛ	ПРОГРАМА
Цел 1: Намаляване на вредното	1. Програма за предотвратяване

въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	образуването на отпадъци с 1.1 Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	2. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци 3. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради 4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с 4.1 Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	5. Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

В рамките на настоящата програма са разработени пет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на конкретните програмни цели.

Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набелязаните цели.

Включените мерки и дейности са възможно най-обобщителни с цел да обхванат всички съпътстващи мероприятия, които следва да извърши общината до приключването на периода на действие на програмата.

В подпрограмите и плановете към тях са включени и обобщени различните законодателни задължения на местната власт, както и конкретните предложения за тяхното изпълнение.

Конкретизирането на сроковете в плановете цели улесняване на местната администрация при изготвянето на годишните мерки, планове, финансови разчети и други дейности във връзка с управлението на отпадъците.

Съобразно принципите и политиките на Община Руен, подпрограмите и плановете за действие могат да бъдат допълнени и/или променени от органът, който приема програмата, при смяна на възгледите и приоритетните цели за изграждане на политиката за управление на отпадъците в Общината и при смяна на законодателната рамка, която ги определя.

V. ПОДПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ С ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ВСЯКА ПРОГРАМА

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

1. Програма за предотвратяване образуването на отпадъци

Въведение

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на държавите членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива(ЕС)2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.
- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци.

- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск.

Целта на тази програма е насърчаване на населението, фирмите и институциите от страна на Общината към различни мерки и методи, които да доведат до предотвратяване образуването на отпадъците, т.е. предприемане на конкретни действия, от които би могло да се намали образуването на отпадъците, там където е възможно.

Мярката е необходима поради все по-голямото нарастване на образуването на отпадъците, както на национално, така и на световно ниво. Образуването на отпадъци е все по-голям нарастващ проблем, който оказва значително негативно влияние върху околната среда и здравословното състояние на хората, за което следва да се предприемат конкретни мерки за ограничаването му.

Предотвратяването на образуването на отпадъците цели да допринесе за намаляване на негативното влияние върху компонентите на околната среда, върху които влияе депонираният отпадък чрез отделянето на газове и инфилтрат при протичащите процеси на гниене, както и върху намаляване използването на природни ресурси, неминуемо свързани с третирането и обезвреждането на отпадъци.

Като цяло тази цел се изпълнява на национално ниво, тъй като тези мерки основно са насочени към производителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това мерките на местно ниво също са с голямо значение за постигане изпълнението им.

Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО въвежда йерархия на управлението на отпадъците. Тя е крайъгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите, бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

а) Предотвратяване на образуването на отпадъци

б) Подготовка за повторна употреба

в) Рециклиране

г) Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия

д) Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

Според ЗУО ***„Отпадък"*** е „всяко вещество или предмет, от които притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи". Съгласно Директива 2008/98/ЕО под ***„предотвратяване на образуването на отпадъци"*** трябва да се разбира: „Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- *количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;*

- *вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;*
- *съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.*"

Предотвратяването на образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането.

Задължения на общините

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително за ПОО. Общините могат да се възползват активно от различни програми за изпълнението на проекти за ПОО, да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци", под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО. За някои общини е наложително да се повиши човешкият ресурс в дългосрочен план.

Освен екологични, ще имат и икономически ползи от активни дейности по предотвратяване на образуването на отпадъци, тъй като съвременното управление и третиране на отпадъците изисква сериозни финансови ресурси и всеки тон предотвратени битови отпадъци е равностоен на спестени разходи от бюджета на общината за един тон третиране на битовите отпадъци.

Цели на програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци

Стратегическа цел:

Намаляване на вредното действие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им.

Оперативни цели:

- Намаляване на количеството на отпадъци;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците.

Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

Изискването за определяне на мерки и дейности за предотвратяване образуването на отпадъци за пръв път се поставя в приетият Закон за управление на отпадъците (ДВ, бр.53 от 13.07.2012г.), чиито текст пък е транспониран в българското законодателство от европейските директиви. Вследствие на това в разработения първи за страната План за управление на отпадъците 2014-2020г. е разработена и Програма за предотвратяване образуването на отпадъци, което пък от своя страна задължава и местните власти да разработят подпрограми с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци към общинските програми за управление на отпадъците.

Както по-горе е споменато, мерките и дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци са трудно изпълними на местно ниво поради факта, че Общините нямат правомощия за

ограничаване на производители на масово разпространени отпадъци, които са с основен принос към увеличаване количествата на отпадъците. От друга страна могат да се въведат мерки на местно ниво, които също да окажат влияние върху предотвратяване образуването на отпадъци.

Приложими мерки, които Общината може да приеме ***за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци*** на територията си, са:

- Насърчаване на населението към използването на опаковки (торбички, чашки и др.), предназначени за многократна употреба;
- Стимулиране на търговски магазини, предлагащи торбички за многократна употреба, чрез намаляване на ТБО;
- Насърчаване и подпомагане на домашното компостиране;
- Информационни кампании, насочени към населението;
- Зелени обществени поръчки;
- Провеждане на местна политика за разширена отговорност на производителя;
- Осъществяване на периодичен контрол за недопускнае на образуване на нерегламентирани сметища на територията на общината.

Приложими мерки, които Общината може да приеме ***за предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци,*** са:

- Идентифициране на всички стари замърсявания на територията на общината;
- Набелязване и мониторинг на райони и/или участъци, които крият риск от замърсяване с отпадъци;

- Изготвяне на план за действие, включващ всички засегнати места от стари замърсявания, определяне на финансов ресурс и техника за отстраняване на замърсяванията, финансиране на дейностите по почистване, определяне на длъжностни лица за извършване на контрол, определяне на етапи и срокове на изпълнение;
- Повишаване качеството на услугите, свързани с управлението на отпадъците.

Подробните мерки за изпълнение на програмата са посочени Плана за действие на община Руен за управление на отпадъците.

1.1 Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци

Въведение

Програмата за устойчиво развитие до 2030г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Проучване на ЕК на данни от държавите членки на ЕС показва, че хранителните отпадъци в ЕС-28 възлизат на около 88 милиона тона. Тази оценка е за 2012г. и включва както годни за консумация храни, така и негодни за консумация части от храните. Това се равнява на 173 килограма хранителни отпадъци образувани на човек в ЕС. Общите количества храни, произведени в ЕС за 2011г., възлизат на около 865 кг/човек, което означава, че около 20% от общо произведените храни се превръщат в отпадъци. Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30 % до 2025г. и с 50 % до 2030г.

Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел

намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

Политиката на България по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020г., който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци).

- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020г., който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч. хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране.

- Закон за храните. Глава четвърта "Хранително банкиране" от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“. Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на

хранително-вкусовата промишленост.“ Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“ в член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:

„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготовление или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в член 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО. Понятието „храни“ не включва:

а) фуражи

б) живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от човека

в) растения преди прибиране на реколтата

г) медицински продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕИО (21) и 92/73/ЕИО (22) на Съвета д) козметични средства по смисъла на Директива 76/768/ЕИО на Съвета (23)

е) тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕИО на Съвета (24)

ж) наркотични или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Обединените нации за наркотичните вещества от 1961г. и Конвенцията на Обединените нации за психотропните вещества от 1971г.

з) остатъчни вещества и замърсители."

Проектът на Закон за изменение и допълнение на ЗУО привежда в съответствие определението за хранителни отпадъци в съответствие с Директива 2018/851. В България (както и в останалите държави членки) все още не са налични прецизни данни относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно общоевропейската методика, приета през 2019г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид Наредба № 2 за класификация на отпадъците са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци в страната.

Цели на подпрограмата за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

Стратегическа цел:

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци

Предвижда се целта да бъде постигната чрез конкретни мерки/дейности, ***които са представени в Плана за действие към настоящата програма.*** За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката.

Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци

Постигането на Цел 2 ще се осъществи чрез три програми:

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;

- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;

- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО, към която е разработена и Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

2. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Въведение и основни положения

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035г., са както следва:

• до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло;

• до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло;

• до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло • до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло.

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

Изпълнението им е възложено на общините, включени в регионите за управление на отпадъците. Целта на тези мерки е да се увеличат количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци и да се намали тяхното депониране на Регионалните депа.

Отпадъците от хартия, картон, пластмаса и стъкло следва да се разглеждат като ресурс, от който могат да се извлекат както екологични, така и финансови ползи.

Именно поради това е много важно всяка община да конкретизира и предприеме мерки за непопадането на тези видове отпадъци на Регионалните депа.

В ***йерархията*** при управлението на отпадъците ***подготовката за повторна употреба се нарежда на второ място след предотвратяване образуването на отпадъците***. Целта на тази подредба е именно максималното използване на отпадъците колкото може в повече направления.

Следващо в подреждането е рециклирането, което цели превръщането на отпадъците в други суровини и материали, но разликата с подготовката за повторна употреба е, че тук за извършването на дейността е необходимо използване на много повече суровини.

И накрая на ***предпоследно място се нарежда оползотворяване, което цели използването на отпадъците за превръщане в енергия, биогорива и др***.

Цел на програмата

Стратегическата цел на тази програма е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативната цел поставя конкретни изисквания за достигане на стратегическата цел, а именно: Достигане на целите за подготовка за

повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло.

Целите на програмата са тези, които определят рамката и насоките за изпълнението ѝ. Те целят улесняване на местната администрация при изпълнението на задълженията ѝ, като поставят ясни и точни правила за това.

Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки

Съгласно нормативната уредба, отделянето на рециклируеми и оползотворими отпадъци от потока битови отпадъци се осъществява посредством сътрудничество с организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки и чрез извършване на дейности по предварително третиране на отпадъците, преди тяхното депониране.

За увеличаване на количеството рециклирани и оползотворени отпадъци е необходимо да се предприемат мерки и за тяхното насърчаване. Насърчаването трябва да е насочено основно към гражданите на общината, от които произтича по-големия поток на тези отпадъци.

Конкретни мерки за изпълнение на целите могат да бъдат следните дейности:

- Увеличаване на броя на контейнерите за разделно събиране на отпадъците там, където има недостиг и преместване от места, където има ниска използваемост;
- Обвързване използването на системата с такса битови отпадъци на гражданите. Тук при определяне на механизма на изчисляване на таксата могат конкретно да се заложат изисквания за ефективно

използване на системата и съответно насърчаване чрез намаляване на таксата (на жителите от къщи живущи на определени улици и други);

•Увеличаване на количествата на отпадъците, преминаващи през предварително третиране, преди тяхното депониране;

•Търсене на съдействие от органите на реда за предотвратяване нерегламентираното изнасяне на отпадъци от контейнерите за разделно събиране на отпадъци;

•Стимулиране разделното събиране на отпадъците чрез кампании, насочени към различни групи - деца от детски градини, училища, пенсионерски клубове, фирми, търговски вериги, работещи в различни институции и др. Така например могат да се организират различни състезания и игри между децата за събиране и предаване на хартиени и картонени опаковки, могат да се организират различни конкурси за рисунки, есета и др. на теми, свързани с разделното събиране на отпадъците и техния принос към околната среда;

•Извършване на контрол от страна на служители от общинска администрация за ползване на контейнерите за разделно събиране на отпадъците по предназначение;

•Увеличаване размера на санкциите, заложени в общинските наредби при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци.

Подробните мерки за изпълнение на програмата са посочени Плана за действие на община Руен за управление на отпадъците.

3. Програма за изпълнение на изискванията за строителните отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Въведение и основни положения

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015г.

Със Закона за управление на отпадъците са въведени национални цели за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци, както следва:

- Най-късно до 1 януари 2020г. повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци в количество, не по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние.

Целите се постигат поетапно, като в подзаконовата нормативна уредба са указани, както сроковете, така и конкретните изисквания и проценти за всеки конкретен материал.

Задълженията към местната администрация са събиране и третиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности, образувани от домакинствата.

За изпълнение на целите възложителите на строително-монтажни работи са длъжни да изготвят и представят за одобрение в Общинската администрация планове за управление на строителните отпадъци по време на извършването на процесите на строителство, както и след това.

Цел на програмата

Стратегическа цел на програмата е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда.

Оперативната цел е достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

Анализ и описание на съществуващото състояние

В законодателството няма поставени конкретни изисквания за изграждане от страна на Общината на площадки за третиране на тези отпадъци, но същевременно с това изискванията за третирането им са такива, че ако няма наличие на изградени площадки от частни лица, които и Общината да ползва то тя, за да изпълни задълженията си, е длъжна да изгради своя собствена и/или да привлече инвестиции на територията си за изграждането на такава. Строителните отпадъци, формирани на територията на Община Руен са в малки количества и те не се отделят от общия поток на битовите отпадъци.

Подробните мерки за изпълнение на програмата са посочени в Плана за действие на община Руен за управление на отпадъците.

4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци

Въведение и основни положения

Съгласно ЗУО "Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.

- Отпадъци от опаковки
- ИУМПС
- ИУЕЕО
- Отпадъчни масла и нефтопродукти
- Отпадъци от гуми
- Отпадъци от батерии и акумулатори

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложени на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

ГРУПА МРО	ЦЕЛИ
ОТПАДЪЦИ ОТ ОПАКОВКИ	**До 2025г.:** 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. • Пластмаси: 50% • Дърво: 25% • Черни метали: 70% • Алуминий: 50% • Стъкло: 70% • Хартия и картон: 75% **До 2030г.:** 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в.т.ч.: • Пластмаси: 55% • Дърво: 30% • Черни метали: 80% • Алуминий: 60% • Стъкло: 75% • Хартия и картон: 85%
ИУМПС	**Ежегодно:** ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС **Ежегодно:** ниво на повторна употреба и

	рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	**Ежегодно:** разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
ОТПАДЪЦИ ОТ ОТРАБОТЕНИ МАСЛА	**Ежегодно:** мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
ОТПАДЪЦИ ОТ ГУМИ	**Ежегодно:** не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
ОТПАДЪЦИ ОТ ПОРТАТИВНИ БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ (ПБА)	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
ОТПАДЪЦИ ОТ ИНДУСТРИАЛНИ БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
ОТПАДЪЦИ ОТ АВТОМОБИЛНИ БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ	**Ежегодно** са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Кметът на Общината е отговорен за събиране на отпадъците от населението, следователно и за организиране и подпомагане на дейностите по разделното събиране на масово разпространени отпадъци и предаването им за оползотворяване.

Цели на програмата

Стратегическата цел е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативната цел за изпълнението ѝ е изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространените отпадъци.

Подробните мерки за изпълнение на програмата са посочени в Плана за действие на община Руен за управление на отпадъците.

5. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Въведение и основно положение

За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка.

Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно

опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, от които се генерират отпадъците от опаковки, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са посочени в Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки е първата от всички системи за разделно събиране на отпадъците, създадена след приемането на Закона за управление на отпадъците през 2003г. С приемането на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки през 2004г. и измененията ѝ впоследствие в националното законодателство се регламентира цялостната схема за управление на този поток отпадъци, която непрекъснато се разширява и подобрява ефективността си в годините.

Цели на подпрограмата

Стратегическата цел на подпрограмата е увеличаване на количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци.

Оперативните цели са както следва:

- Подобряване на управление на отпадъците от опаковки на местно ниво;

- Подобряване на управлението на битовите отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци.

Анализ и описание на съществуващото състояние

Община Руен няма въведена система за разделно събиране на отпадъци чрез сътрудничество с организация по оползотворяване (ООп) и сключен договор за предварително третиране на потока битови отпадъци.

Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки въвежда и задължения за кмета на Общината, свързани с недопускане на посегателства и кражби на отпадъците от съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки. Изпълнението му се осъществява посредством въвеждане на наказателна отговорност и санкции за неизпълнение на физически и юридически лица в общинските наредби, касаещи отпадъците и стриктно контролиране от страна на общинските служите, отговорни за дейността.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Плана за действие на община Руен за управление на отпадъците

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

6. Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други

Въведение и основно положение

Програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други включва мерки за достигане на *Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други*. Инвестиционните мерки са насочени основно към изграждане на площадкова инфраструктура за битови отпадъци, закриване и рекултивация на стари сметища и замърсени територии, третиране на утайки от ПСОВ, устойчиво управление на излезли от употреба препарати за растителна защита и др.

В резултат на изпълнението на програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2035г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци.

По-конкретно:

- ще бъде осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура

- ще бъдат рекултивирани и закрити всички стари сметища и замърсени територии

- ще бъде осигурена инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракция на отпадъците

- ще бъде осигурена инфраструктура за оползотворяване на утайките от ПСОВ, намаляване на емисиите на парникови газове и ще бъде изградена и функционираща електронна система за предлаганите продукти от третирани утайки от ПСОВ за употреба в земеделието и за рекултивация на нарушени терени

- ще бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците

- ще бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широко генерираните производствени опасни отпадъци - ще бъде повишен капацитетът на институциите да осъществяват контрол н трансграничен превоз на отпадъци, вкл. за откриване на незаконни превози на отпадъци.

Цели на програмата

Стратегическата цел на програмата е управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Оперативните цели за постигането ѝ са намаляване количествата на депонираните битови и други отпадъци чрез използването на различни финансови и нефинансови механизми, в т. ч. прилагане на принципа „замърсителят плаща".

Подробните мерки за изпълнение на програмата са посочени в Плана за действие на община Руен за управление на отпадъците.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА РУЕН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

ПРОГРАМА №1 ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ							
Стратегическа цел	**Мярка/дейност**	**Бюджет**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**	**Отговорна институция**
Цел 1: Намаляване вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване	Насърчаване на населението към използване на опаковки за многократна употреба, чрез намаляване на ТБО и провеждане на информационни кампании	10 000	Общински бюджет	2021-2028г.	Намаляване образуването на отпадъци и поетапно преминаване към многократно използване на продукти и за многократна употреба	брой проведени информационни кампании	Община Руен
	Стимулиране на търговски магазини, предлагащи и насърчаващи употребата на опаковки за многократна употреба чрез намаляване на ТБО	0		2021-2028г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Брой магазини, предлагащи тези продукти	Община Руен
	Осъществяване на периодичен контрол за недопускане на образуването на нерегламентирани сметища в населените места	0		2021-2028г.	Предотвратяване на образуването на нерегламентирани сметища	Осъществен периодичен контрол	Община Руен

	Идентифициране, описване на всички ключови места, където е възможно образуване на локални замърсявания и периодичен мониторинг	0		2021-2028г.	Намаляване риска от изхвърляне на отпадъци и образуване на замърсявания	изготвен списък с места за мониторинг	Община Руен
	Провеждане на пролетно и есенно почистване на замърсените места	100 000	Общински бюджет	2021-2028г.	Предотвратяване замърсяването с отпадъци	брой проведени почиствания	Община Руен
	ПОДПРОГРАМА №1.1 ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ						
	Изготвяне и прилагане на план за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други звена и предприятия, пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци	5 000	Общински бюджет	2023-2028г.	Предотвратени хранителни отпадъци от общинските структури като пример за останалите организации в общината	Разработен план, брой изпълнени мерки за срока на действието му	Община Руен
	Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за ПО на хранителни отпадъци на местно ниво	4 000	Общински бюджет, отчисления по чл.64 от ЗУО	2023-2028г.	Гражданите и бизнеса са запознати с ползите от ПО на хранителните отпадъци и възможните действия за ПО на хранителните отпадъци	Брой реализирани кампании в общината	Община Руен
ПРОГРАМА №2 ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ							

Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци	Въвеждане на пилотно разделно събиране на отпадъци от пластмаса и хартия в някои от малките населени места чрез предоставяне на цветни чували на населението	10 000	Общински бюджет	2022-2028 г.	Осигурена възможност за разделно събиране на БО от пластмаса, хартия, стъкло и метали	Въведено пилотно разделно събиране на БО	Община Руен
	Организиране на кампании и конкурси с цел популяризиране и насърчаване на населението към използване на метода на разделното събиране и изхвърляне на отпадъците.	1 000	Общински бюджет	2022-2028 г.	Организирани годишни кампании за разделно събиране на отпадъците	Брой проведени кампании	Община Руен
	Търсене на съдействие от органите на реда за предотвратяване нерегламентираното изнасяне на отпадъци от контейнерите за разделно събиране на отпадъци	0	Общински бюджет	2021-2028г.	По-голямо количество на разделно събраните отпадъци от н аселението	Брой проведени съвместни акции	Община Руен
	Увеличаване размера на санкциите, заложени в общинските наредби при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци	0	Общински бюджет	2022	Актуализирана местна нормативна уведба	Брой съставени предписания и актове	Община Руен, Общински съвет
	ПРОГРАМА №3 ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ						

	Определяне на правила и изисквания за включване на рециклирани строителни материали в обществените поръчки за избор на изпълнител на СМР	0		2022 г.	Изпълнение на изискванията на законодателството	Изготвени правила	Община Руен
	Изменение на общинските наредби и вменяване на изисквания за задължения при третиране на строителни отпадъци и контрол от общинските длъжностни лица по спазването им	0		2022 г.	Променена местна нормативна уредба, повишен контрол върху дейностите на управление на СО	Актуализирана наредба за УО	Община Руен
	Организиране на система за събиране и транспортиране на строителните отпадъци от домакинствата	180 000	Общински бюджет, лица, образували СО	2022-2028 г.	Изпълнение на изискванията на законодателството	Актуализирана наредба за отпадъците	Община Руен
	Изграждане на площадки за временно съхранение на строителни отпадъци по населени места	1 000 000	Общински бюджет, ОПОС, ПУДООС и др.	2022-2028 г.	Изпълнение на изискванията на законодателството	Актуализирана наредба за отпадъците	Община Руен
	ПРОГРАМА №4 ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАННИ ОТПАДЪЦИ						
	Провеждане на кампании сред населението два пъти годишно за предаване на събрани отпадъци от излезли от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)	2 000	ООп ИУЕЕО	2022-2028 г.	Разделно събиране на ИУЕЕО	Брой проведени кампании	Община Руен
	Организиране на съвместни ежегодни	2 000	ООп НУБА	2022-2028 г.	Разделно събиране на	Брой проведени	Община Руен

	кампании по събиране с организацията по оползотворяване на батерии и акумулатори, с която има сключен договор Общината				НУБА	кампании	
	Определяне със Заповед на Кмета на местата, където се извършва смяна на отработени моторни масла	0		2022	Разделно събиране на масла	Издадена заповед на Кмета	Община Руен
	Организиране на съвместни ежегодни кампании по събиране с организацията по оползотворяване на НУГ, с която има сключен договор Общината	2 000	ООп НУГ	2022-2028 г.	Разделно събиране на НУГ	Брой проведени кампании	Община Руен
	ПОДПРОГРАМА №4.1 ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ						
	Изграждане на система за разделно събиране на отпадъците от опаковки с оглед новите цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки	900 000	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	2023	Изграждане на система за разделно събиране на отпадъците от опаковки и постигане на целите	Увеличаване количеството на разделно събраните отпадъци от опаковки	Община Руен
	Провеждане на широка информационна кампания за предотвратяване отпадъците от опаковки, разделно събиране и рециклирането им	3 000	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	2024	Населението и бизнеса са информирани и мотивирани за действия по Предотвратяване на отпадъците от опаковки и подобряване на разделното събиране	Увеличаване количеството на разделно събраните отпадъци от опаковки	Община Руен

	Осъществяване на непрекъснат контрол по отношение на това дали ООп на отпадъци от опаковки изпълнява задълженията си за извозване и подмяна на амортизирани или счупени контейнери за разделно събиране	0	-	2021-2028	Съставени протоколи от проверки	По-добра ефективност на системата	Община Руен
	Създаване на общинска система за разделно събиране на опасаните отпадъци от бита	25 000	Общински бюджет	2028 г.	Намален риск за околната среда от депонирани опасни отпадъци	Количество разделно събрани опасни отпадъци от домакинствата	Община Руен
ПРОГРАМА №5 ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ							
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Изграждане на площадки за биоразградими и зелени отпадъци по населени места	1 500 000	Общински бюджет, ПУДООС, ОПОС, МОСВ и др.	2028 г.	Изградени площадки за третиране на биоразградими и зелени отпадъци	Количество компостирани биоразградими и зелени отпадъци	Община Руен
	Подобряване управлението на отпадъците, в т.ч. предотвратяване и намаляване на генерирането на отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране, включително пречистване на отпадъчните води	1 000 000	ОПОС, Републикански бюджет, Общински бюджет и др.	2021 – 2028г.	Намален риск за околната среда от депонирани отпадъци	Количество отпадъци, отклонени от депата	Община Руен

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

За ефективното използване на процеса на стратегическото планиране в публичния сектор, в т.ч. и на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася за проследяване съвместимостта на целите в отделните програмни документи, както и да не се допусне противоречие. В съответствие със ЗМСМА общинският съвет определя политиката за развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите, свързани с общинското имущество и предприятия, общинските финанси, данъци и такси, устройството и развитието на територията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, образованието, здравеопазването, културата, социалните и комуналните дейности и т.н. Той одобрява стратегии, програми и планове за развитие на местните общности, които отразяват националните и европейски политики.

Общинската програма за управление на отпадъците е също елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната.

Общинската програма за управление на отпадъците е в синхрон с предвижданията на националните програмни документи като:

- Национална програма за развитие на България 2030г.
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018-2024г.
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030г.

Двете национални програми в сектор „Въздух" предвиждат мерки в сектор битово отопление – преминаване от традиционни към алтернативни отоплителни решения (природен газ и топлофикационни мрежи), както и алтернативни уреди (печки на твърдо гориво, отговарящи на стандартите за екодизайн). Изпълнението на мерките от двете програми води пряко до

предотвратяване и намаляване на образуването на битови отпадъци от пепел и сгурия, които се депонират.

- Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020г.

Сектор „Отпадъци" генерира емисии на парникови газове в страната с дял около 6-8% през последните години. Анализите показват, че добив и оползотворяване на газ от депата не се практикува у нас и целият метан от депата се емитира в атмосферата или (в редки случаи) се изгаря. Ето защо основните мерки за сектор „Отпадъци" в Третия национален план по изменение на климата са насочени към ограничаване на депонирането на битови отпадъци, преустановяване на експлоатацията на депа, неотговарящи на изискванията и закриване на депата с преустановена експлоатация.

- Национален план за действие за управление на устойчивите органични замърсители в България 2020-2030г.

- Национални програми, финансирани от Европейски фондове за периода 2021-2027г.

Общинската програма за управление на отпадъците е в координация и с основните местни стратегически планове и програми:

- Програма за управление на Община Руен за мандат 2019-2023г.
- План за интегрирано развитие на община Руен 2021-2027г.
- Общинска програма за опазване на околната среда

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Съгласно чл.49, ал.4, т.20 от Закона, НПУО следва да съдържа система за отчет и контрол на изпълнението, а съгласно т.21 - система за оценка на резултатите и за актуализация на плана. Тъй като ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на НПУО, такава система трябва да бъде разработвана и включена и в общинската програма за управление на отпадъците. В допълнение, член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

- програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия
- Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците е ***Общинският съвет.*** Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Отчетът се представя в срок до 31 март и се публикува на интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и е целесъобразно да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците да се изготвя в следния формат:

- Въведение
- Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината
- Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението
- Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни
- Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им
- Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година
- Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата
- Заключение
- Приложения

Наблюдението на *Общинската програма за управление на отпадъците* може да се определи като процес на системно събиране и анализ на информация относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки. В приетата програма за управление на отпадъците за всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми ще са посочени очаквани

резултати от изпълнението, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори. Именно за посочените резултати и конкретно определени индикатори се събира необходимата информация в рамките на системата за наблюдение, отчет и контрол. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той трябва да определи звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Такива функции обикновено са възложени на отдела в специализираната общинска администрация, който изпълнява функциите за управление на отпадъците. Ясно трябва да са определени и отговорностите на другите вътрешните звена и на външните за администрацията структури, които ще предоставят информация, както и обхватът на данните и периодичността, с която това ще се извършва. Това става чрез вътрешни правила за дейностите по събиране и съхраняване на информация, свързана с подготовката и изпълнението на програмата. Като административен подход е възможно кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишния отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

По отношение на периодичността за предоставяне на информацията, необходима за текущото наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците, минималното изискване е тя да се събира, систематизира и обобщава на годишна база.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

VIII.1. АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

VIII.1.1. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

АНАЛИЗ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Този анализ трябва да отговори на следните въпроси:

- Какви са количества и тенденциите на различните потоци отпадъци в общината за анализирания период;
- Какви са количествата образувани отпадъци в общината и каква е нормата на натрупване;
- Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общината;
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци;
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното законодателство и разпределението на ангажиментите между общините в дадена РСУО, ако те са одобрили споразумение за такова разпределение.

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО битови отпадъци (БО) са "отпадъците от домакинствата" и "подобни на отпадъците от домакинствата" (това са отпадъците, образувани от домакинствата и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними

с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

На територията на община Руен се образуват различни по характер и вид отпадъци. **Основният поток отпадък е смесеният битов отпадък с код 20.03.01.** Тенденциозното им нарастване или пък намаляване е зависимо от няколко фактора: разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване, брой на населението в тях, дейността на населението като източник на образуването, икономическото положение в сравнение с това в страната.

Информацията за количество генерирани битови отпадъци по населени места в общината се предоставя от оператора на Регионалното депо за отпадъци и от общинска администрация Руен. Основните източници на битови отпадъци са: приблизително 80% от населението и около 20% от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

Система за събиране и третиране на отпадъците

Община Руен е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Бургас. В сдружението участват още общините: Айтос, Бургас, Камено, Карнобат, Несебър, Поморие, Средец и Сунгурларе.

Смесените битови отпадъци от територията на общината се извозват до Регионално депо за неопасни отпадъци „Братово – запад", изградено на територията на с. Полски извор, община Камено с обща площ 27,9 ха, въведено в експлоатация през 2015г.

На територията на община Руен няма изградена претоварна станция за отпадъци. На площадката на регионалното депо е осигурена необходимата инфраструктура за:

- предварително третиране – сепариране на смесените битови отпадъци;

- третиране на строителните отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата;

- инсталация за третиране на едрогабаритни отпадъци (ЕГО) от домакинствата;

- компостиране на зелени и градински отпадъци;

- съвременно депо за обезвреждане на остатъчните битови отпадъци, които не подлежат на рециклиране и/или оползотворяване.

Експлоатацията на старото общинско депо е преустановена и строително монтажните работи за обект: „Закриване и рекултивация на депо за твърди битови отпадъци на община Руен", са приключени. Издадено е удостоверение №10/15.12.2020г. за въвеждане в експлоатация на строежа от главния архитект на Община Руен. Проектът е финансиран от „ОПОС 2014-2020" по процедура, чрез директно предоставяне BG BG16M10P002-2.010 „Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14".

На територията на община Руен функционира добре изградена система за сметосъбиране, чрез разполагане на контейнери и съдове за смет във всички населени места. Съдовете се подменят и допълват ежегодно. Кратността на обслужване на съдовете е по график.

Таблица 20: Брой на съдовете за битови отпадъци по населени места в община Руен към 2020г.

№	*Населено място*	Брой население по настоящ адрес	Тип „бобър" 1100 л
1.	Билка	509	17
2.	Вишна	254	7
3.	Вресово	938	23
4.	Добра поляна	746	14
5.	Добромир	1026	26
6.	Дропла	296	8

7.	Дъскотна	767	22
8.	Заимчево	460	10
9.	Зайчар	1161	26
10.	Каменяк	188	6
11.	Каравельово	501	7
12.	Листец	428	8
13.	Люляково	1751	58
14.	Мрежичко	549	9
15.	Подгорец	355	8
16.	Припек	450	7
17.	Просеник	1348	36
18.	Планиница	1446	27
19.	Преображенци	464	18
20.	Разбойна	883	20
21.	Речица	748	16
22.	Рудина	234	6
23.	Руен	2771	80
24.	Рупча	435	11
25.	Ръжица	1282	23
26.	Рожден	472	7
27.	Сини рид	319	6
28.	Снежа	342	8
29.	Скалак	565	15
30.	Снягово	1052	19
31.	Соколец	532	10
32.	Средна махала	303	8
33.	Струя	697	18
34.	Топчийско	892	21
35.	Трънак	1200	25
36.	Череша	707	15
37.	Шиворово и Китка	261	12
38.	Ябълчево	1193	31
39.	Ясеново	426	10
	Общо за Общината	**28 953**	**698**

Източник:Община Руен

На територията на община Руен няма изградена инфраструктура за третиране на отпадъци от строителството и разрушаването. Достигането на целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци може да се осъществи, чрез РСУО и изградената на регионалното депо площадка за третиране, снабдена с мобилна трошачка с капацитет 10000т./год. Община Руен няма отредено самостоятелно депо за третиране на строителни отпадъци. Към настоящия момент строителните отпадъци постъпват на

Регионалното депо за неопасни отпадъци „Братово-Запад", на което се намира площадка с трошачка за строителни отпадъци, разделени на фракции. На изградената площадка с площ 1920 м^2 е разположена роторна трошачка с капацитет от 50 т./час, 6 зони за прием на строителни отпадъци по видове, както и 9 зони и контейнери за обработените материали. Натрошените материали се разделят по фракции, с възможност част от рециклираните строителни материали да се използват отново в строителството.

В общината не е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Необходимо е да бъде осигурена и инфраструктура за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци при източника на образуване, в т.ч. домакинства, търговски и административни обекти и заведения за обществени хранене. За организирането на система за разделно събиране и оползотворяване на „зелените" отпадъци е необходимо да се осигурят контейнери за събиране, площадки за съхранение и специализирани автомобилиза извозването им до компостиращата инсталация на регионалното депо.

Дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване и депониране на отпадъците, генерирани на територията се извършва от „УЕЙСТ СОЛЮШЪНС БЪЛГАРИЯ" ЕООД – СОФИЯ, съгласно сключен договор с Община Руен.

Количество на събраните смесени битови отпадъци

В таблицата по-долу са представени данни в относно събраните количества смесени битови отпадъци и нормата на натрупване за общината.

Таблица 21: Събрани смесени битови отпадъци и норма на натрупване в Община Руен

Показатели	**2016г.**	**2017г.**	**2018г.**	**2019г.**	**2020г.**
Количество смесени битови отпадъци (тон)	3 185	4 967	6 264	6 596	6 809

Население	28 170	28 058	27 846	27 593	27 447
Норма на натрупване (кг./ж./год.)	113,06	177,02	224,95	239,04	248,08

Източник: Община Руен, НСИ

Данните за количеството на събраните смесени отпадъци за периода 2016-2020г. показват устойчива възходяща тенденция до 2020г. което се дължи на усилията на общината за все по-пълно обхващане на обслужваното население и предприемане на адекватни мерки за предотвратяване на нерегламентирани дейности с отпадъци като напр. Нерегламентирано изгаряне на гуми, текстил, зелени отпадъци и др., както и недопускане на образуване на множество нерегламентирани сметища.

Нормата на натрупване на община Руен е със същата зависимост – устойчива възходяща тенденция до 2020г. Количествата генерирани отпадъци в община Руен за 2020г. са средно 248 кг/жител/година, което е значително по-малко спрямо средното количество генерирани отпадъци за страната – 408 кг/жител/година към 2018г.[4].

Морфологичен анализ на отпадъците

Морфологичен анализ на отпдъците, генерирани на територията на Община Руен е направен в периода февруари – октомври 2019г. по проект на ПУДООС „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България" и е в съответствие с одобрената от Министъра на околната среда и водите Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци. Направени са четири сезонни анализа на отпадъците в рамките на националното проучване за морфологичния състав на битовите отпадъци.

Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия,

4 При изготвянето на настоящата Програма за управление на отпадъците на община Руен 2021-2028г., НСИ все още не е публикувалофициални данни за количествата образувани битови отпадъци и нормата на натрупване за 2019г. и 2020г.

хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.). Данните за морфологичния състав са необходими при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива. Има важно значение при определяне на метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията.

В рамките на проучването са определени следните характеристики на отпадъците:

1. Обемно тегло;

2. Гранулометрия - чрез сита за отпадъка се разделя на следните фракции:

- от 0 до 65 мм;
- от 65 до 150 мм;
- над 150 мм.

3. Морфологичен състав, определен за всеки сезон. Определянето на морфологичния състав на отпадъците е извършено чрез ръчно сортиране и определяне на количествата и процентното съдържание на следните видове отпадъци:

- Хранителни;
- Хартия;
- Картон;
- Пластмаса;
- Текстил;
- Гума;
- Кожа;

- Градински;
- Дървесни;
- Стъкло;
- Метали;
- Инертни (над 4 см.)
- Опасни;
- Други;
- Ситна фракция (под 4 см.).

Определянето на групите генератори за целите на изследването е съобразено с цитираната по-горе методология, при отчитане на специфичните условия за общината. Направени са по една сезонна проба.

Таблица 22: Морфологичен състав на смесените битови отпадъци към 2019г.

Вид отпадък	**Относителен дял в %**
Хранителни отпадъци	5,56
Хартия	2,53
Картон	3,49
Пластмаса	11,48
Текстил	7,67
Гума	1,00
Кожа	1,71
Градински отпадъци	19,45
Дървесни отпадъци	0,75
Стъкло	2,64
Метали	3,26
Инертни по-големи от 4 см	6,08
Опасни	1,69
Други	2,71
Ситна фракция по-малки от 4см	29,98

Контролна сума	**100%**

Източник: Доклад от извършено през 2019 г. четирисезонно проучване по проект на ПУДООС „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България"

Приблизителният състав на генерираните отпадъци в тегловни проценти е: хартия – 2,53%; картон – 3,49%; текстил – 7,67%; пластмаси – 11,48%; стъкло – 2,64%; метали – 3,26%; хранителни – 5,56%; градински – 19,45%; кожа – 1,71%; гума – 1,00%; инертни (сгурия, пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други, в това число неидентифицирани) – 29,98% и опасни отпадъци от бита – 1,69%. Инертните отпадъци по-големи от 4см. са 6,08%, а фракция „други" или неидентифицирани видове отпадъци е 2,71%.

Представените резултати дават възможност да се направят следните изводи:

- Във всички населени места значителен дял заемат биоразградимите отпадъци – хартия, картон, органични/хранителни, дървесни и градински отпадъци - 32%. Поради относително високите разходи за транспортирането им до Регионалното депо за ТБО (отдалечено на 60км от общинския център), удачно е да се изгради инсталация за компостиране на общинско ниво, което значително би облекчило общинския бюджет и тежестта върху населението, поемана чрез ТБО.

- По отношение на рециклируемите отпадъци, най-голям е процента на пластмасовите отпадъци, като този висок процент се дължи на полиетиленовите торбички и фолия, които съставляват около 50% от пластмасите.

- Ниското съдържание на инертните материали (с големина над 4см) може да се обясни с ниското ниво на доходи на населението в региона, поради което не се извършват големи обеми от строителни и ремонтни дейности в домакинствата.

Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци

Политиката на ЕС има няколко основни цели, включително избягването на отпадъците чрез въвеждането на технологии и процеси, които са екологосъобразни и генерират по-малко отпадъци, и чрез производството на съобразени с околната среда продукти, които подлежат на рециклиране. Именно тази тенденция се очаква да повлияе в посока на намаляване на образуваните количества отпадъци и в България. Намаляването на теглото на опаковката и използването на рециклирани материали запазват суровините и намаляват разходите.

Първите симптоми за тази тенденция се проявяват при опаковките - намаляване на теглото на опаковките и увеличаване на възможността за рециклиране или биологично разграждане. Въведената в България продуктова такса за тънките пластмасови торбички има за цел да ограничи потреблението с цел да се предотврати замърсяването с тях, както и да наложи пластмасовите торби за многократна употреба. Това е предпочетено пред замяната на пластмасовите пликове с хартиени торбички, екологичният ефект на което е недоказан. Успешните стратегии за рециклиране разчитат на развитието на добре функциониращи пазари за вторични суровини.

Редица стоки за дълготрайна употреба, които се използват от домакинствата, попадат в потока отпадъци няколко години след закупуването им. В страната се запазва тенденцията битовите предмети да се употребяват (съхраняват) за период по-дълъг от 5 години. Наличието на стоки за дълготрайна употреба, които не са унищожени в годината, в която са закупени (за разлика от храната или предмети като напр. вестници), усложнява връзката между разходите на домакинствата и генерирането на битови отпадъци.

Европейско проучване за тенденциите в развитието на материалите и връзката с образуването на различни фракции отпадъци показва следните особености относно скъсяването на „живота" на продуктите:

- Възможността за продължително съхранение на даден продукт преди неговото изхвърляне оказва изключително влияние върху обема на генериране на отпадъци – колкото по-дълго хората запазват продуктите, толкова по-малко отпадъци се генерират.
- Средната продължителност на всички видове продукти е около 3,5 години.
- Диапазоните на обхват са от няколко седмици за хранителните продукти, напитки и вестници до няколко години за повечето стоки.

През последните 20 години се наблюдават няколко особености:

- Продължителността на „живота" на повечето стоки (малотрайни, напитки, вестници) е останала непроменена.
- В много от сферите (електроника, дрехи и др.) продължителността на „живота" на продуктите се е скъсила.
- Намаляването/свиването на жилищната площ предотвратява натрупването на вещи и ускорява разчистването на ненужните такива.
- Общоприето е, че средната продължителност на времето на съхранение на един продукт е намаляла значително.

Достъпността на електрическите уреди, заедно с техническия напредък, е ключов фактор за съкращаване на „живота" на този тип продукти. Затова спадът на цените на продукти задвижва едновременно обема на закупена стока и скоростта, с която тя се включва в потока отпадъци.

Не на последно място, значение за възможността за оползотворяване на отпадъците има и изкупната цена на вторичните материали, която преди няколко години отбеляза рязък спад в рамките на ЕС при хартията и пластмасата, но след това постепенно възстанови предишното си ниво.

В общия поток битови отпадъци винаги могат да се срещнат батерии за битова употреба, лекарства и опаковки от тях, остатъци от бои, разтворители и лакове и техните опаковки, малки количества препарати за растителна защита и техните опаковки, луминисцентни осветителни тела, електрически уреди и друго битово електронно оборудване, които се причисляват към групата на опасните отпадъци от бита. Към тази група отпадъци съществуват изисквания за разделно събиране при източника и установени добри практики в редица европейски страни. Луминисцентните лампи, излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), батериите и други опасни отпадъци от бита са в обхвата на принципа „отговорност на производителя" и събирането им за по-нататъшно рециклиране или екологосъобразно обезвреждане е задължение на операторите, които ги пускат на пазара. Законодателството дава възможност, икономическите оператори да се сдружават и да реализират принципа «отговорност на производителя» чрез създаване на колективни системи за разделно събиране и оползотворяване, подобни на тези за отпадъците от опаковки.

Към момента, на национално ниво работят няколко организации за оползотворяване на ИУЕЕО, за оползотворяване на батерии и акумулатори, излезли от употреба МПС, за употребявани пневматични гуми и за рециклиране на отпадъчни масла и нефтопродукти.

Община Руен не развива своя общинска система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Съгласно чл.33, ал.1 от ЗУО и чл.26 от НООО за населени места с население под 5000 жители, организирането на система за

разделно събиране на отпадъци е по избор на местните власти, съобразно техническата осъществимост и икономическа приложимост. На територията на община Руен всички населени места са с население под 5000 жители. Две от населените места са обезлюдени, това са с.Дюля и с.Звезда.

Към настоящият момент се проучват възможностите за сключване на договор с Организация по оползотворяване за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци, тъй като общината не разполага с достатъчен административен капацитет и финансов ресурс за организиране и финансиране на тези дейности.

Община Руен има сключени договори с организации за оползотворяване на следните видове масово разпространени отпадъци:

- Договор № 195/02.06.2014г. за сътрудничество за съхраняване, събиране, транспортиране, и предаване за последващо третиране, вкл. оползотворяване на излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) с „АУТОРЕК" ЕАД, ЕИК 201016340, със седалище и адрес на управление: гр.Бургас, ул.Кооператор 54, представлявано от Валентин Каравълчев – изпълнителен директор.

- Договор № 231/27.06.2014г. за управление на дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на излезлите от употреба гуми с „ЕКО ЕН РИСАЙКЛИНГ" ЕООД, със седалище и адрес на управление в гр.Бургас, Северна Промишлена Зона, ул.„Крайезерна" № 121, представлявано от управителя Николай Филипов Филипов.

- Договор № 173/03.07.2018г. за сътрудничество за разделно събиране, съхраняване и предаване на ИУЕЕО с фирма „БЕКО ИНТЕРНЕШЪНЪЛ" ЕООД с.Ябълчево, общ.Руен, обл.Бургас.

- Договор № 172/03.07.2018г. за сътрудничество за разделно събиране, съхраняване и транспортиране на НУБА с фирма „БЕКО ИНТЕРНЕШЪНЪЛ” ЕООД с.Ябълчево, общ.Руен, обл.Бургас.

- Договор № 171/03.07.2018г. за изкупуване на отпадъци от черни и цветни метали с фирма „БЕКО ИНТЕРНЕШЪНЪЛ” ЕООД с.Ябълчево, общ.Руен, обл.Бургас.

- Договор № 170/03.07.2018г. за изкупуване на отпадъци от опаковки с фирма „БЕКО ИНТЕРНЕШЪНЪЛ” ЕООД с.Ябълчево, общ.Руен, обл.Бургас.

На територията на общината в търговските обекти, в които се извършва продажба на портативни батерии има поставени съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии от населението, съгласно сключени отделни договори между търговските обекти и ООп на НУБА или с лица, притежаващи документ по чл.35, ал.1 от ЗУО.

В търговските обекти, в които се извършва продажба на електрическо и електронно оборудване също има възможност за обратно приемане на ИУЕЕО, образувано в бита, съгласно сключените отделни договори между и ООп на ИУЕЕО или с лица, притежаващи документ по чл.35, ал.1 от ЗУО.

Система за разделно събиране и транспортиране на биоразградими и биоотпадъци все още не е изградена, като няма и налични съдове и транспортни средства за това.

Източници на растителни отпадъци са имотите със земеделско ползване извън регулация и дворните пространства на жилищните имоти. Задължение на всеки производител на земеделска продукция е да организира оползотворяването на растителните отпадъци. До настоящия момент не са изградени съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на общината. Съществува

практика за биоразграждане на място в почвата, където попадат растителните отпадъци вследствие на обработка на земеделската земя.

Количеството на растителните отпадъци, образувани от растениевъдството в дворните пространства на жилищните имоти са определени експертно и тяхното количество достига до 40% от общото количество битов отпадък, отделян от домакинствата. Този отпадък понастоящем е основна съставка, замърсяваща териториите в покрайнините на населените места или попада в съдовете за битови отпадъци. Не е популярна практиката за оползотворяване на растителни отпадъци в самите дворните места. Често се прилага и изгаряне на изсъхнали растителни отпадъци от земеделието и дворовете на еднофамилните къщи, срещу което се води борба - дейността противоречи на добрите земеделски практики, при които се използват различни методи за оползотворяване на органичните отпадъци.

В процеса на компостиране растителните отпадъци се явяват суровина. При прилагането му се ограничава постоянното изнасяне на органични вещества от почвата и едновременно се постига ограничаване употребата на органични торове за сметка на много добрите хранителни съставки в компоста.

В община Руен няма реализирана система за домашно компостиране.

СТЕПЕН НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ

Целите за рециклиране и повторна употреба на отпадъците са регламентирани в чл.26, ал.1 т.6 от Закона за управление на отпадъци (Обн. ДВ. бр.53 от 13 Юли 2012г., посл. изм. ДВ. бр.19 от 05.03.2021г.) (ЗУО) и чл.31, ал.1 ЗУО във връзка с §15 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗУО.

За всеки от регионите, включващи общините, които ползват общо регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци (в

частност Регион Бургас) целите по разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци се изпълняват съвместно от всички общини в региона, в съответствие с решението по чл.26, ал.1, т.6 ЗУО. Целите по разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в §15 от преходните и заключителните разпоредби на ЗУО.

Цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници битови отпадъци (чл.31, ал.1 от ЗУО):

1. Най-късно до 1 януари 2020г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

2. Най-късно до 31 декември 2020г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995г.;

3. Най-късно до 31 декември 2025г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

4. Най-късно до 31 декември 2030г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

5. Най-късно до 31 декември 2035г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

6. Най-късно до 31 декември 2035г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

На територията на Община Руен няма действаща система за разделно събиране на отпадъците от опаковки и общината трудно осигурява постигане на целите за рециклиране и повторна употреба на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници. Към настоящият момента се проучват възможностите за сключване на договор с Организация по оползотворяване за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци, тъй като общината не разполага с достатъчен административен капацитет и финансов ресурс за организиране и финансиране на тези дейности.

Необходимо е да бъде осигурена и инфраструктура за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци при източника на образуване, в т.ч. домакинства, търговски и административни обекти и заведения за обществени хранене. За организирането на система за разделно събиране и оползотворяване на „зелените" отпадъци е необходимо да се осигурят контейнери за събиране, площадки за съхранение и специализирани автомобилиза извозването им до компостиращата инсталация на регионалното депо.

Анализ на утайките от ПСОВ

Към настоящия момент в общината съществува само ПСОВ с.Люляково, която функционира съгласно проектният си капацитет. Утайките от нея са класифицирани от РИОСВ – Бургас като неопасни и към момента единственият начин за тяхното третиране е депониране на регионалното депо „Братово-Запад". Съгласно Национален стратегически план за

управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020г., операторите на ПСОВ изготвят план за управление на образуваните утайки, в които следва да се предвидят подходящите процеси за уплътняване, стабилизиране и обезводняване на утайките и методи за правилното им и ефикасно оползотворяване или обезвреждане. Необходимо е провеждането на периодичен мониторинг на параметрите, характеризиращи качеството на утайките и определящи годността им за определени начини за третиране или оползотворяване.

ПСОВ в с.Люляково е изградена по *Проект "Подобряване състоянието на басейна на р. Камчия чрез изпълнение на интегриран воден проект на с.Люляково, община Руен, област Бургас",* по договор за безвъзмездна финансова помощ, одобрен за финансиране по процедура BG161PO005/08/1.10/01/02 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води", по приоритетна ос 1 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населени места с над 2000 екв.ж. и в населени места с под 2000 екв. ж., попадащи в градски агломерационни ареали" на оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013г.". Пречиствателната станция е в експлоатация от 08.08.2013г. За 2014 г. няма третирана утайка.

В останалите населени места няма изградени ПСОВ. Използват се септични ями, които са предпоставка за замърсяване на подпочвените води.

АНАЛИЗ НА СТРОИТЕЛНИТЕ ОТПАДЪЦИ

Със Закона за управление на отпадъците от 2012г. са направени значителни промени в ангажиментите на общините относно строителните отпадъци. По отношение на генерираните строителни отпадъци общината има пряк ангажимент към строителните отпадъци в малки количества, генерирани от ремонтни дейности в домакинствата.

На територията на община Руен няма изградено депо за строителни отпадъци и не съществува система за организирано събиране на този вид отпадък. По тази причина липсват и точни данни за вида и количеството на образуваните строителни отпадъци. Ниска тенденция в прираста на население не стимулира дейности в жилищно строителство. В момента в общината не се водят крупни и не се плануват в близко бъдеще строежи на мащабни обекти. Строителни отпадъци се образуват най-вече от малки обекти с локално значение, от реконструкции и ремонти на стопански и жилищни сгради. Отпадъци се извозват от собствениците им, без да се води отчетност. Този отпадък понастоящем е основна съставка на нерегламентирани сметища или попада в съдове за битови отпадъци.

Не са предприемани или планирани действия от страна на общината или частния бизнес относно въвеждането на алтернативи за депонирането, специализирани технологии, инсталации и съоръжения за преработване и/или рециклиране на строителни отпадъци с цел тяхното оползотворяване посредством повторното им влагане в строителството, с изключение на единични случаи на запълване на изкопи и дупки по улиците.

Генерираните количества строителни отпадъци от територията на общината се извозват на регионалното депо в с.Братово. Достигането на целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци може да се осъществи чрез РСУО и изградената на регионалното депо площадка за третиране на строителни отпадъци, снабдена с мобилна трошачка с капацитет 10000 т./год.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ:

- Всички населени места са включени в организирана система за сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци.
- Във всички села са поставени съдове тип „Бобър" за събиране на битови отпадъци.

- Нормата на натрупване на община Руен е със същата зависимост – устойчива възходяща тенденция до 2020г. Количествата генерирани отпадъци в община Руен за 2020г. са средно 248 кг/жител/година, което е значително по-малко спрямо средното количество генерирани отпадъци за страната – 408 кг/жител/година към 2018г. Този факт категорично навежда на извода, че значително количество от генерираните битови отпадъци от домакинствата предимно в еднофамилните къщи се третират нерегламентирано – напр. изгаряне на зелените отпадъци в дворовете, изгаряне на отпадъци за отопление, свободно гниене на зелени отпадъци и др.

- На територията на община Руен няма изградено депо за строителни отпадъци и не съществува система за организирано събиране на този вид отпадък. По тази причина липсват и точни данни за вида и количеството на образуваните строителни отпадъци

- Във всички населени места значителен дял заемат биоразградимите отпадъци – хартия, картон, органични/хранителни, дървесни и градински отпадъци - 32%. Поради относително високите разходи за транспортирането им до Регионалното депо за ТБО (отдалечено на 60км от общинския център), удачно е да се изгради инсталация за компостиране на общинско ниво, което значително би облекчило общинския бюджет и тежестта върху населението, поемана чрез ТБО.

- Необходимо е да се проучват възможностите за сключване на договор с Организация по оползотворяване за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци, тъй като общината не разполага с достатъчен административен капацитет и финансов ресурс за организиране и финансиране на тези дейности.

- Необходимо е да се предприемат действия за създаване на организирана система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци, както и евентуално прилагане на домашно компостиране.

VIII.1.2. АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ/ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ

Анализът на приетото национално законодателството по управление на отпадъците показва, че са въведени всички европейски норми, приети на ниво ЕС до 2018г. В законодателството са регламентирани специфични национални инструменти, които да подпомогнат процеса на прилагане на ключовите изисквания на европейското законодателство:

- за съобразяване с йерархията на управление на отпадъците;
- за третиране на отпадъците в съоръжения и инсталации, отговарящи на европейските технически изисквания за опазване на околната среда;
- за постигане на целите за рециклиране, подготовка за повторна употреба и оползотворяване на определени потоци отпадъци;
- за намаляване на вредното въздействие на отпадъците, особено опасните отпадъци, върху околната среда.

По-конкретно националните инструменти с най-ефективно въздействие за постигане на ключовите количествени цели и изисквания за екологосъобразни управление на отпадъците, регламентирани в ЗУО и подзаконовите нормативни актове, са:

• отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци, които се заплащат за всеки тон депонирани отпадъци и натрупаните суми, от които общините могат да ползват за развитие на модерни системи за управление на общинските отпадъци;

• отчисленията за закриване на депата за отпадъци, въведени с цел собствениците на съоръжения за депониране на отпадъци да акумулират средства за тяхното екологосъобразно третиране след запълването им, в т.ч. за битови отпадъци;

• схемите за „разширена отговорност на производителя", прилагани за шест специфични потока масово разпространени отпадъци, включително разрешителните издавани на организациите за оползотворяване на тези потоци отпадъци, програмите, които трябва да разработват и одитите за изпълнението им, както и разрешителните, които се издават за дейността им от МОСВ и контрола за спазване на условията в тях;

• екологични такси върху продукти, след чиято употребата се образуват масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, отпадъчни масла и нефтопродукти, ИУГ, НУБА, тънки пластмасови торбички за пазаруване), които се заплащат от всички лица, които пускат на пазара такива продукти и не са включени в схемите за разширена отговорност на производителя;

• поставени количествени цели за рециклиране и оползотворяване на два специфични отпадъчни потока на национално ниво – отпадъчни масла и излезли от употреба гуми

• подпомагане финансирането на проекти на общините за съоръжения, инсталации и дейности за подобряване управлението на отпадъците от: държавния бюджет; националния екологичен фонд; ПУДООС; националните оперативни програми, съфинансирани от ЕСИФ и държавния бюджет; Националния доверителен екофонд;

• плановите и извънредните инспекции от компетентните държавни органи на централно и регионално ниво и от общинските органи за спазване на изискванията на ЗУО и наредбите към него, съответно - на общинските наредби за отпадъците и глобите и санкциите, налагани от контролните органи при неспазване на законодателството.

• методическите указания, които МОСВ издава за прилагане на законодателството към общините и лицата, опериращи с отпадъци.

В резултат на приетото европейско законодателство в сектор „Отпадъци" и прилагането на национални инструменти, се постигнаха добри резултати и значими успехи в разглежданата област. Към 2008г. бяха изградени само няколко регионални депа за битови отпадъци, съответстващи на европейските стандарти, а голяма част от общините изхвърляха отпадъците си в сметища и депа за отпадъци, които не отговаряха на екологичните стандарти за безопасност за околната среда и здравето на хората; нямаше изградени общински инсталации за предварително третиране на битовите отпадъци и общински инсталации за компостиране и анаеробно разграждане за биоразградими отпадъци.

Към 2018г. са изградени и функционират всички депа за управление на отпадъците на регионален принцип, с изключение на два региона (Благоевград и Кюстендил), депата на които са в процес на изграждане и са намерили временно решение за третиране на отпадъците в съответствие с изискванията. РСУО Провадия към момента има договор с частна инсталация за третиране на ТБО и не изгражда собствена инфраструктура.

През последните десет години са приети три национални стратегически документи в областта на управление на отпадъците:

Националният стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020г. е първият план за страната, в който систематично се осъществява

задълбочен анализ на проблемите за околната среда в резултат на депонирането на биоразградимите отпадъци, дефинира проблемите и идентифицира необходими мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за преодоляване на проблемите и за изпълнение на целите за поетапно намаляване депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване. Планът е приет в изпълнение на Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 година относно депонирането на отпадъци . Очаква се в резултат на изпълнението на плана до 2020г. да бъде предотвратено депонирането на над 5 млн. тона биоразградими отпадъци. Допълнителен ефект се постига от заместването на фосфатни торове в земеделието с компост. Мерките от плана са заложени и като ключови за постигане на целите на Третия национален план за действие по изменение на климата 2013 -2020г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци". Редица инсталации за оползотворяване на зелени биоразградими отпадъци са въведени в експлоатация. Все още обаче информационните кампании за населението и другите заинтересовани страни са с много ограничен обхват, домашното компостиране също не е широко разпространено.

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020г. е също първи за страната план в разглежданата област. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, които в страната основно се депонират. Главната стратегическа цел на плана е до 2020г. да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци. В изпълнение на мерките от плана са приети разпоредби в ЗУО от 2012г. и е разработена и

приета Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани строителни материали.

Национален план за управление на отпадъците 2014-2020г. е четвъртият програмен документ на национално ниво за интегрирано управление на дейностите по отпадъците в Р.България. Планът е приет в изпълнение на Рамковата директива за отпадъците от 2008г. Основна цел на плана е да прекъсне връзката между икономическия растеж и отпадъците, като подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване за първи път на програма и мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците, постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци. Част от Плана е Програмата за предотвратяване на отпадъците. Националният план е изготвен като структура, съдържание и обхват в пълно съответствие с РДО и европейските методически указания за разработване на планове за отпадъци.

Към настоящия момент вече е приет С Решение №459/17.06.2021г. Министерският съвет и е в действие **Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028г.**, в който са отразени изискванията на новоприетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика".

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028г. има ключова роля за ефективното и ефикасно управление на отпадъците в Р България. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци.

НПУО се основава на следните основни принципи:

- *"Предотвратяване"* - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- *"Разширена отговорност на производителя" и "замърсителят плаща"* – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- *"Превантивност"* – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- *"Близост" и "самодостатъчност"* – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- *„Участие на обществеността*" – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

НПУО е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им.

Планът ще подпомага централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в

сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

На ***европейско ниво*** е прието ново обширно и много амбициозно законодателство в сектора на управление на отпадъците, основаващо се изцяло на стратегическите и политически документи за „кръгова икономика" и „нулеви отпадъци". В следващите пет години се очаква ЕК да направи допълнителни проучвания и е възможно въвеждане на нови още по-амбициозни законодателни изисквания относно хранителните отпадъци, отпадъците от текстил, отпадъците от строителство и др.

Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци.

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от екологосъобразно управление на отпадъците като ключов фактор за опазване на околната среда и човешкото здраве, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и включването им в икономическия цикъл, основан на „кръгова икономика". Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве. Очаква се в следващите 5-10 години на основата на приетите стратегически и политически документи ЕК да продължава да развива законодателството в сектор „управление на отпадъците", което да въведе в още по-висока степен

изискванията за превенция чрез нови правила за *екодизайн и устойчивост на продуктите в целия им жизнен цикъл*.

Националните програми с финансиране от ЕС за периода 2021-2027г. следва да осъществяват процеса на програмиране, като вземат предвид европейските политически и стратегически документи от последните години, по-конкретно относно „кръговата икономика", както и националните стратегически документи, определящи визията за развитие на България, включително и *НПУО за периода 2021-2028г.* и *Стратегията и плана за действие за прехода към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027г.*

Компетентните национални институции в България са предприели действия и са разработили национални програмни документи за управление на отпадъците, които като съдържание, обхват и структура са в съответствие с европейските законодателни и методически указания (*Национален план за управление на отпадъците 2014-2020г., Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010- 2020г., Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011- 2020г.*).

Националният стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България следва да се актуализира за продължителността на новия програмен период, включително да се направи анализ на прилагането на плана за периода 2011-2020г.

В два документа на ЕК от 2017 и 2019г. относно „Преглед на изпълнението на политиките за околна среда 2019" се констатира, че в страната все още не е приета всеобхватна програма относно политиката в областта на кръговата икономика и следва да се приеме такава програма,

която тясно да кореспондира с националния план за управление на отпадъците.

Анализите, визията, целите и приоритетите, разработени във връзка с ***Националната програма за развитие България 2030***, адресират специално въпросите по управление на отпадъците и са взети предвид напълно при разработването на НПУО 2021-2028г.

България има значителен напредък по отношение на управление на специфичните потоци МРО, строителните отпадъци, както и битовите отпадъци като положителна тенденция.

Целите за МРО се изпълняват и преизпълняват, което показва, че въведените системи за „разширена отговорност на производителя" са ефективни и е препоръчително да се приложат и за други потоци отпадъци, като напр.отпадъци от текстил и кожа, както по-горе е мотивирано. Очаква се след въвеждане на изискванията към системите за разширена отговорност на производителя и въвеждането им в националното законодателство да се подобри още повече ефективността им.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ:

- Необходимо е да се въведат допълнителни нормативни изисквания към общините с оглед подобряване на системите им за разделно събиране и третиране на битовите отпадъци, както по-горе е описано. Едновременно с това трябва да продължи финансирането на общинските регионалните системи за управление на битовите отпадъци както с национални, така и с европейски средства за целия период на настоящия план.

- За да се намалят депонираните отпадъци, отчисленията за депониране на общински отпадъци трябва да продължат да се прилагат. Предвид ниските резултати в редица общини по отношение постигане целите за рециклиране е необходимо да се въведе поетапно нарастване на

размера на тези отчисления и въвеждане на по-строги ограничения за използването – единствено за подобряване на резултатите по рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и за предотвратяване на отпадъците. Трябва да продължат да се прилагат и отчисленията за строителните отпадъци с оглед постигнатия ефект от прилагането им.

- Направените препоръки за подобряване управлението на отпадъците следва да се заложат на законодателно ниво, едновременно с въвеждането в законодателството на европейското законодателство от пакета „кръгова икономика" и да се адресират по подходящ начин в програмите, финансирани от ЕС за програмния период 2021-2027г.

- Предвид практиката на ЕК и на Съда на ЕС при наказателните процедури в сектор отпадъци и произтичащите за държавите членки последици, е необходимо навременно планиране, финансиране и прилагане на подходящи механизми за практическото прилагане на законодателството. Освен, че ще спести национален финансов ресурс, навременното изпълнение на законодателството ще осигури ползи за околната среда и здравето на хората.

VIII.1.3. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл.52 от ЗУО те са длъжни да изготвят Програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ППО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО.

Настъпилите промени в законодателството по управление на отпадъците и изтичането на периода на действие на съществуващата *Програма за управление на дейностите по отпадъци на Община Руен 2007-2014г.* налагат и разработването и приемането на Програма за управление на дейностите по отпадъци на *Община Руен 2015-2020г.*

През 2018г. с Решение на Общинския съвет е приета Актуализация на *Програма за опазване на околната среда в община Руен с период на действие 2015-2020г.* и на *Програма за управление на дейностите по отпадъци на Община Руен 2017-2020г.*

Съгласно чл.22 от ЗУО, общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, на масово разпространени отпадъци на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси. С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките. Законът изисква общинският съвет да публикува на интернет страницата на общината и да проведе обществено обсъждане на проекта за наредба.

Към настоящият момент Общинската съвет в Руен е приел **НАРЕДБА №11 за управление на отпадъците на територията на община Руен** с Протокол №27/31.10.2013г.; изм. с Протокол №28/14.12.2017г.; изм. с Решение №1111 от 18.06.2019г. на Административен съд – Бургас по адм. дело №519/2019г.

Наредбата регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците на територията на община Руен. Наредбата действа на територията на Община Руен, във връзка с чл.22 от Закона за управление на отпадъците /ЗУО/ и чл.20, ал.1 от Закона за местното самоуправление и местната администрация /ЗМСМА/ и определя условията, реда, задълженията и отговорностите за изхвърлянето, събирането (включително и разделното), транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги. Определя задълженията, отговорностите и взаимоотношенията между Общината от една страна и специализираните общински или частни фирми и дружества от друга страна.

Нормативната уредба изисква общинският съвет да приеме наредба за администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата за битови отпадъци. Със ЗМДТ се регламентира механизмът за финансиране изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със ЗУО. Такса „битови отпадъци" се заплаща за услугите по събиране, транспортиране и обезвреждане в депа или оползотворяване в други съоръжения за битови отпадъци, както и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за осигуряване на услугите.

В община Руен е разработена и приета **Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Руен**, *приета с Протокол от №21 от 28.02.2003г.,*

посл. изм. с Протокол №19/25.02.2021г. на Общинския съвет в Руен. Наредбата урежда отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на предоставяни на физически и юридически лица услуги, редът и срокът за тяхното събиране на територията на Община Руен.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ:

- Приетите наредби за управление на отпадъците и местните данъци и такси на Община Руен са в пълно съответствие с новия ЗУО и частично с промените в ЗМДТ по отношение на новите разпоредби относно формирането на таксата за битови отпадъци;
- Наредбите са публикувани и достъпни за гражданите и заинтересованите лица, органи и организации на интернет страницата на общината (https://obstinaruen.com/%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%b5%d0%b4%d0%b1%d0%b8-2/) в раздел„Наредби" на секция „Общински съвет".;
- Изготвяни са годишни отчети по разработените Програми за опазване на околната среда и управление на отпадъците

VIII.1.4. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ – РЕГИОН БУРГАС

Дейността на регионалните сдружения по управление на отпадъците е регламентирана в чл.24 – чл.28 от ЗУО, където са включени конкретни изисквания и правила за създаването и функционирането им, за да се подпомогнат общините за общо управление на битовите отпадъци, и особено за изграждането и експлоатацията на съоръжения за битовите отпадъци и

подготовка и реализация на проекти с европейско и национално финансиране.

Регионалното сдружение е юридическо лице със седалище в общината, която е собственик на терена, върху който е изградено или се предвижда изграждането на съоръжението за третиране на отпадъци, или която има учредено право на строеж. То възниква от датата на неговото първо общо събрание, протоколът от което се изпраща на министъра на околната среда и водите и на съответния областен управител. Членове на РСУО могат да бъдат само общини.

Целта на РСУО да се постигне ефективно събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в общините съобразно изискванията на ЗУО, както и изпълнение на задълженията по ЗУО на общините при минимизирани съвкупни разходи. Добрата организация на дейността на РСУО е основен фактор за постигане на целите от общините за оползотворяване и рециклиране на отпадъците, тъй като съгласно ЗУО целите са регионални, изпълняват се съвместно от общините, които разпределят задълженията си за изпълнение на тези цели.

Към настоящия момент всички 265 общини са членове на РСУО. В случай че община откаже да участва, предизвика забавяне, осуети създаването или функционирането на РСУО, тя следва да заплати вредите и пропуснатите ползи на останалите общини от съответния регион.

Органи на управление на РСУО са Общото събрание и председателят на сдружението.

Председателят на РСУО:

- представлява сдружението
- изготвя дневния ред за заседанията на общото събрание
- свиква и ръководи заседанията на общото събрание

• поддържа достоверна информация за броя на жителите на общините - членове на регионалното сдружение, на основата на официалните данни от НСИ

• организира и ръководи изпълнението на решенията на общото събрание

• извършва други дейности, възложени му от общото събрание.

Председателят на РСУО се избира измежду кметовете на общините, участващи в РСУО, за срок, съвпадащ с мандата му като кмет.

Общото събрание на РСУО се състои от кметовете на участващите в него общини. Областният управител, а ако съответният регион попада на територията на две или повече области - техните областни управители, участват в общото събрание на регионалното сдружение, но без право на глас.

Общото събрание на сдружението се свиква от неговия председател веднъж на 6 месеца или по искане на кмет или областен управител. Свикването става чрез писмена покана с дневен ред до кметовете и областния управител.

Общото събрание се провежда, ако на него присъстват кметовете на всички общини, членове на регионалното сдружение. В тези случаи общото събрание взема решения с мнозинство най-малко две трети от присъстващите кметове, които представляват наймалко две трети от жителите на всички общини - членове на регионалното сдружение

При липса на кворум събранието се отлага за един час по-късно и се провежда, ако на него присъстват най-малко две трети от кметовете и те представляват най-малко две трети от жителите на всички общини - членове на регионалното сдружение. В тези случаи общото събрание взема решения с единодушие.

Председателят на сдружението участва в гласуванията на общото събрание наравно с останалите кметове на общини. За проведените заседания на общото събрание се съставят протоколи, които се подписват от неговия председател и от присъстващите кметове.

Общото събрание взема решения за:

1. избор на председател

2. приемане на нови членове в регионалното сдружение

3. даване становище за присъединяване на община към РСУО

4. определяне на отделните съоръжения за третиране на отпадъци, структурата и развитието на регионалната система за управление на отпадъци

5. определяне на общините, които възлагат обществени поръчки за избор на доставчици и изпълнители по изграждането на елементите на регионалната система за управление на отпадъци, както и за представителността на общините в комисиите за провеждане на обществените поръчки

6. разпределението на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло, както и целите за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци и тяхното оползотворяване

7. приемане на инвестиционна програма за развитието на регионалната система за управление на отпадъците

8. определяне на реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общините - членове на РСУО)

9. даване на съгласие и определяне на цените в случаите, когато регионалната система за управление на отпадъците се ползва от общини извън регионалното сдружение или от други притежатели на отпадъци

10. осъществяване на контрола на експлоатацията на регионалната система за управление на отпадъците и дейността на избрания оператор/и

11. собствеността на регионалното депо и/или на съоръженията за третиране на отпадъци

12. вътрешни правила за работа на сдружението

13. други въпроси, свързани с дейността на регионалното сдружение.

Решенията на общото събрание са неразделна част от протоколите, които се публикуват на страниците в интернет на общините, включени в РСУО, в срок от една седмица след провеждане на заседанието и се изпращат на министъра на околната среда и водите и на съответния областен управител.

Регионалното сдружение няма за цел да формира и не разпределя печалба и не придобива собственост. Неговата дейност се подпомага и осигурява от съответните общински администрации.

Тези разпоредби на закона не ограничават правото на общините, участващи в РСУО, да създадат общо звено за подпомагане организацията и дейността на Общото събрание на РСУО, с пропорционален финансов принос за неговата издръжка. С цел укрепване на капацитета на РСУО и изпълнение от звеното за организация на дейността и на други задачи (освен изпълняваните в момента организационни функции във връзка с Общото събрание на РУСО) е възможно въвеждане на нормативно изискване за определен финансов принос на общините. Целесъобразно е тези звена да организират възлагането на общи за региона прединвестиционни проучвания, разработване на регионални програми за управление на

отпадъците, покриващи цялата РСУО и др. общи за региона проучвателни дейности.

"Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Бургас" е учредено по реда на Закона за управление на отпадъците на събрание, проведено на 16.10.2014г. в гр.Бургас от Общините Бургас, Айтос, Камено, Карнобат, Несебър, Поморие,Средец, Сунгурларе и Руен и има предмет на дейност управление на регионалната система за управление на отпадъците в региона. Утвърдена е единна цена за обезвреждане чрез депониране на всеки тон отпадък, постъпил в Регионалната система за управление на отпадъците за регион Бургас, която се дължи от общините от Регионално сдружение Бургас и всяко друго лице потребител на системата. Определени са реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общините – членове на регионалното сдружение и всяко друго лице, потребител на системата).

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ:

- Общината, в съответствие с нормативните изисквания, депонира битовите си отпадъци на Регионалното депо за регион Бургас „Братово-запад", отговарящо на най-високите екологичните стандарти. Изградените клетки на депото осигуряват капацитет за депониране на остатъчните смесени битови отпадъци за всички общини от РСУО Бургас най-малко до 2030г.

- Община Руен трябва да е активен участник при вземане на решения в РСУО Бургас, тъй като добрата организация на дейността на РСУО е основен фактор за постигане на целите от общините за оползотворяване и рециклиране на отпадъците - съгласно ЗУО целите са регионални, изпълняват се съвместно от общините, които разпределят задълженията си за изпълнение на тези цели.

VIII.1.5. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Кметовете на общини имат значителни правомощия в сферата на инспекциите, като ЗУО им предоставя правомощия за контрол на:

1. дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци

2. дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа

3. площадките за дейностите с ОЧЦМ

4. спазването на други изисквания, определени с наредбата на общините за управление на отпадъците

5. изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне (от 2022г.).

Кметът на общината контролира и закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците.

Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците са: Общински съвет, кмет на общината, кметове на населени места, както и специалистите от Общинската администрация.

Към Общински съвет Руен функционира постоянна комисия по *Устройство на територията, инвестиционни дейности и екология*.

Контролните функции по дейностите за управление на отпадъците в рамките на общината имат кмета на общината, специалистите от общинската администрация, а конкретно по населени места кметовете на населените места.

Функции за управление на отпадъците

С въвеждането на нови изисквания в европейското, съответно и националното законодателство, непрекъснато се увеличава необходимостта от наличие на определено звено в общинската административна структура, което да има както основна функция - да подпомага по същество определените със съответните специализирани нормативни актове по управление на отпадъците, така и спомагателна функция, изразяваща се в съдействие, координация, техническа помощ и др. Основни и спомагателни функции имат следните направления:

- Общинска политика за отпадъците - изготвяне на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- Дейности, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци;
- Финансово обезпечаване - разработване на годишни плансметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;
- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол и инспекции, в това число превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции;
- Дейности за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании.

С оглед на действащата административна структура на Община Руен, изпълнението на ПУО ще се осъществява от ***звено "Екология"*** към Дирекция „Устройство на територията, инвестиционни дейности и екология", на което, съгласно действащия Устройствен правилник на общинска администрация на община Руен са възложени функции, свързани с екологията и опазването на околната среда:

- Осигурява синхронизирането между местната, националната и европейската политика в областта на опазването на околната среда;
- Организира разработването, актуализацията и осъществява контрол по изпълнението на общинските програми за опазване на околната среда, управлението на отпадъците и зелената система на територията на община Руен;
- Подпомага организацията и провеждането на процедури по ОВОС, ЕО и комплексни разрешителни за обекти и дейности на територията на община Руен;
- Организира и провежда контролната дейност на община Руен в сферата на опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда;
- Организира разработването и прилагането на местни нормативни документи в сферата на опазване на околната среда;
- Разработва програма за опазване на околната среда, в съответсквие с указанията на МОСВ;
- Подготвя проекто-отчета за изпълнение на програмата за опазване на околната среда;
- Участва в изготвянето и внасянето на проект за план-сметка за такса за битови отпадъци в Общината;

- Следи за състоянието на водоемите, речните легла, бреговете и съоръженията на територията на общината.

Контролът върху работата на звеното и служителите в него се осъществява от директора на Дирекция „Устройство на територията, инвестиционни дейности и екология " и от ресорния Заместник-кмет.

В областта на екологията се разработват планове, програми и др., в които пряко участие вземат: Директора на Дирекция "УТИДЕ", Главния архитект, "Служител по сигурността на информацита и Гражданска защита", Гл. експерт " Еколог" на Общината. Работи се както с национални, така и с местни нормативни документи. Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Руен е основният общински нормативен документ, който урежда реда и условията по осигуряване на условия за спокойно обитаване, труд и отдих на населението, както и опазване на околната среда.

На високо ниво са комуникациите между общината и организациите, чиято дейност е свързана с околната среда и здравето на хората – РИОСВ, Басейнова дирекция Черноморски район за басейново управление, РЗИ, РУГ. Сътрудничеството между Общината и регионалните органи на централни ведомства по въпроси, свързани с опазване на околната среда се изразява в участието в работни срещи, семинари, лични контакти. Привличат се представители на бизнеса и специализирани консултантски организации при решаване на екологични проблеми. Събирането на битовите отпадъци от територията на общината и транспортирането им до Регионално депо "Братово-Запад" към настоящият момент се осъществява от външен изпълнител. Дейността е възложена с договор по реда на ЗОП. Към договора има графици за сметосъбиране. Покритието на услугата е с обхват 100% от населението на общината.

Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

Анализът на човешките ресурси разглежда количествени и качествени характеристики на персонала, натоварен с функции за управление на отпадъците. Количествените характеристики включват брой служители, пряко отговорни за управление на отпадъците, и брой служители, изпълняващи различни функции свързани с управление на отпадъците, както и оценка достатъчни ли са за изпълнение на функциите в пълен обхват. Чрез качествените характеристики се изследва наличие или липса на мерки за повишаване на квалификацията чрез обучение; практики и проблеми с набирането, назначаването и задържането на необходимите кадри; оценка за бъдещите потребности в краткосрочна и средносрочна перспектива.

В община Руен пряко отговорен по въпросите, свързани с управление на отпадъците е Гл. експерт " Еколог" на общината. Проблемите по околната среда и в частност по отпадъците се разглеждат и решават от постоянна комисия "Устройство на територията, строителство, инфраструктура и екология". При разработването на планове, програми и др в областта на управление на отпадъците, пряко участие вземат: Директора на Дирекция "УТИДЕ", Главния архитект, "Служител по сигурността на информацията и Гражданска защита", Гл. експерт " Еколог" на Общината.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването на дейност за повишаване на професионалната квалификация чрез проект и осигуряване на посещения на семинари и курсове за обучение и квалификация, в следните направления:

- компетентност при разработване на нормативни актове, указания, планове и програми по управление на отпадъците на местно ниво;

- упражняване на ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията по управление на отпадъците;
- въвеждане на разделно събиране на отпадъците;
- регионално управление на отпадъците;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка и управление на проекти за изграждане на инфраструктура за събиране, съхраняване и третиране (оползотворяване/обезвреждане на отпадъци, в това число и операциите по временно оползотворяване или обезвреждане на отпадъци);
- процедурите и условията за кандидатстване по различни Оперативни програми;
- провеждане на процедури и сключване на договори за възлагане на дейностите по управление на отпадъците;
- прилагане на схеми за публично-частни партньорства.

Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ:

- Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците са: Общински съвет, Кмет на общината, кметове на населени места, както и специалистите от Общинската администрация
- Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.
- Препоръчва се увеличаването на щатната бройка (поне с още 1 бр.) на служителите в Общинската администрация и отделянето на

самостоятелна длъжност за управление на отпадъците, която да обхваща изпълнението на дейности, свързани с тази политика на общината.

- За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването на дейност за повишаване на професионалната квалификация чрез проект и осигуряване на посещения на семинари и курсове за обучение и квалификация.

VIII.1.6. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

В съответствие с изискванията на §5, т.2 от Преходните и Заключителни разпоредби на Наредба №8 от 24 август 2004г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, община Руен изготви и представи пред РИОСВ-Бургас планове за привеждане на съществуващите депа на територията на общината в съответствие с изискванията на наредбата.

Експлоатацията на старото общинско депо е преустановена. През 2020г. са предприети действия за закриване на общинското депо. Предмет на техническия проект за обект „Закриване и рекултивация на депо за твърди битови отпадъци на Община Руен" в землище на Руен, поземлени имоти с идентификатори 63224.87.19 (предходен номер по КВС - 000325), 63224.87.20 (предходен номер по КВС - 000076), 63224.87.6 (предходен номер по КВС - 000075) и 63224.87.18 (предходен номер по КВС - 000324) по КККР на с.Руен, Община Руен са рекултивационни дейности, които се извършват на два етапа – Техническа рекултивация и Биологична рекултивация.

Първият етап е изпълнен съобразно одобрения проект както следва:

Извършена *Техническа рекултивация*, включваща:

1.Изгребване, пробутване, събиране и преоткосиране на отпадъците в рамките на основното тяло

2. Изграждане на горен изолационен екран – 1,05 м:

- бариерен пласт /уплътнена глинеста почва/ – 0,75 м

- горен /вегетационен/ почвен слой хумус – 0,30 м

3. Система за улавяне и отвеждане на повърхностни и дренажни води – изградени отводнителни околовръстни канавки, разположени по контура на обекта

4. Изградени 3 /три/ броя мониторингови пункта за подземни води /пиезометри/- ситуирани един в северната част и два в южната част след депото, респективно движение на подземните води.

5. Изградени 2 /два/ броя мониторингови пункта за повърхностни води

6. Направа на геодезически репери за контрол на сляганията на тялото на отпадъците 2 бр. – ситуирани един в северната част и два в южната част.

Издадено е удостоверение №10/15.12.2020г. за въвеждане в експлоатация на строежа от главния архитект на Община Руен. Проектът е финансиран от „ОПОС 2014-2020" по процедура, чрез директно предоставяне BG BG16M10P002-2.010 „Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14". Предстои тригодишно изпълнение на етап *Биологична рекултивация*.

На територията на община Руен продължава да е актуален проблемът с периодичното образуване на нерегламентирани сметища и замърсени площи от неконтролирано изхвърляне на битови, градински и животински отпадъци. Установяването на незаконни сметища на територията на

общината се извършва от служители на администрацията, от кметовете и кметски наместници на селата, както и след проверка на подаден сигнал от граждани. Локални сметища възникват предимно в покрайнините на населените места, дерета, около изоставени пътища, в горски и полски имоти, които са извън регулационните граници на населените места.

Възникването на такива замърсявания не е ритмично, а причинителите им най-често не могат да бъдат установени. Изхвърлените отпадъци по своя характер са смесени битови, отпадъци от ремонтни дейности и строителни отпадъци, покъщнина, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, гуми и др. След установяване на всяко възникнало незаконно замърсяване, общинска администрация и кметовете на села предприемат действия по тяхното навременно отстраняване и почистване.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ:

- Експлоатацията на старото общинско депо е преустановена. През 2020г. е извършена техническа рекултивация на депото. За периода до 2025г. тече извършване на Биологична рекултивация.
- На територията на община Руен продължава да е актуален проблемът с периодичното образуване на нерегламентирани сметища и замърсени площи от неконтролирано изхвърляне на битови, строителни градински и животински отпадъци.

VIII.1.7. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НАВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“ И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА“

Рамковата директива за отпадъците *(Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви)*, изменена с ***Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците***, съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща", така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя", които взаимно се допълват.

Принципът „Замърсителят плаща" е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл.191). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът "Разширена отговорност на производителя" (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително финансирането за:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, са технически издръжливи, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

В България се прилагат няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство. Анализът на всяка от схемите включва:

- както лицата, които имат отговорността за заплащане на разходите за услугите, свързани с отпадъците, наричани в анализа „задължени лица", така и
- други лица, които законът задължава или на които дава възможност да организират и/или да осъществяват дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответната схема.

Потоците отпадъци, за които се прилага схемата „Отговорност на производителя" са: *производствени отпадъци, включително производствени опасни отпадъци; болнични отпадъци; утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради* (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО).

При тази схема производителят на определена стока или доставчикът на дадена услуга е задълженото лице и носи отговорност за съхраняване, транспортиране и третиране на отпадъците, генерирани при производството на съответните стоки и услуги, в съответствие с нормативните изисквания. Отговорността е както за осигуряване на цялостната логистика на дейностите по управление на образуваните отпадъци, за да се изпълнят изискванията на законодателството по отпадъците, така и за финансирането на тези дейности. Производителите и доставчиците на стоки и услуги могат да организират отговорността си относно образуваните при дейността им отпадъци:

- в собствени инсталации и съоръжения, за което трябва да притежават разрешително или регистрационен документ по ЗУО или комплексно разрешително по ЗООС, и/или

- да сключват писмен договор с лица, които имат право да извършват тези дейности с отпадъци в съответствие със ЗУО и ЗООС (т.е. да притежават разрешително или регистрационен документ по ЗУО или комплексно разрешително по ЗООС).

Отговорност на производителите и доставчиците на стоки и услуги е също така: да вземат предвид йерархията на отпадъците, да водят отчетност за отпадъците в съответствие с нормативни актове; да осигурят инструктаж и периодично обучение на персонала, който работи с опасни отпадъци; да предвидят и осъществят необходимите мерки за неразпространяване на замърсяване след закриване на обектите и дейностите с отпадъци; да осигуряват изискуемия мониторинг на околната среда; да осигуряват незабавен достъп на контролните органи до съоръженията, в които се образуват отпадъци, до съоръженията за съхраняване и третиране на отпадъците и до документацията по отпадъците.

Лицата, с които фирмите, производители на стоки и услуги, са сключили договори за транспортиране и/или третиране на отпадъците им, които са следващи притежатели на отпадъците, имат същите отговорности, както лицата, които с писмен договор са им предали отпадъците. Тази схема е типичен пример за прилагане на принципа "замърсителят плаща".

Всички лица в схемата са включени в публични регистри:

- във всяка РИОСВ е създаден регистър на лицата, които подлежат на инспекции и контрол по всяка от наредбите към ЗУО;

- ИАОС поддържа регистри на лицата, притежаващи разрешителни и регистрационни документи за извършване на дейности с отпадъци; регистър на търговците и брокерите на отпадъци; регистър на депата за отпадъци и регистър на инсталациите за преработка на отпадъци;

- МОСВ поддържа регистри на лицата с комплексно разрешително по ЗООС и регистър на лицата с рециклиращи съоръжения по потоци отпадъци.

Стимулиращ инструмент за причинителите и притежателите на отпадъци в анализираната схема да прилагат йерархията на отпадъците, са „зелените" обществени поръчки. Възложителите на „зелените" обществени поръчки могат да залагат критерии за избор на изпълнители, свързани с йерархията на отпадъците, в частност изисквания, свързани с екомаркировка за определени продуктови групи и системи за управление на околната среда (EMAS). Екомаркировката и EMAS се присъждат на фирми и организации, които отчитат целия жизнен цикъл на продуктите, включително йерархията на управление на отпадъците. Независимо, че е приет *Национален план за зелени обществени поръчки*, все още много малък процент от обществените поръчки са „зелени". Основна причина за тези скромни резултати е, че както „зелените" обществени поръчки, така и екомаркировката и EMAS са доброволни инструменти, както на европейско, така и на национално ниво (с изключение на описаното по-горе задължение

на възложители на СМР, във връзка с изискванията за СО). В условията на силни бюджетни ограничения в България, от една страна, и от друга страна – липсата на познания и опит в администрацията, силно стесняват екологичния подход при възлагането на доставката на стоки и услуги.

Съществена за общините е *Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци*. Тя се се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. Битови отпадъци се образуват и от производствени предприятия, но от жизнената дейност на служителите и работниците в тези предприятия. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества.

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците. Задължените в схемата лица заплащат ежегодна такса за битови отпадъци, в размер определен от общинския съвет за всяко населено място поотделно. Целта на таксата битови отпадъци е прилагане на принципа *«замърсителят плаща».* Почти без изключение общините определят таксата битови отпадъци като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и

институциите, при това обичайната практика е за домакинствата да се определя по – ниска такса като промил от данъчната оценка от тази определяна за фирмите и другите юридически лица. Поради тази причина принципът *«замърсителят плаща»* не се прилага напълно.

През 2017г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка, като напр. на 1 жител. Поради необходимостта от изграждането на информационна база и административен капацитет на общините, годината на преминаване към прилагането на новите основи за определяне на такса битови отпадъци няколко пъти бе отлагана като към настоящия момент за стартова година е приета 1.01.2022г.

Другите лица, които участват в схемата са: общините, регионалните сдружения на общини за управление на отпадъците (РСУО) и фирмите или общински предприятия, на които общините възлагат една или повече дейности, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци.

В анализираната схема общините имат традиционно големи отговорности, които нарастват особено в последните години, във връзка с новите изисквания за прилагане на йерархията на отпадъците. Основните задължения на общините са:

- разработване на общинска наредба и на общинска програма за управление на отпадъците
- осигуряването на всички елементи на системата за събиране, транспортиране и последващо третиране в инсталации и съоръжения на битовите отпадъци в съответствие със ЗУО и наредбите към него
- закриване и рекултивация на депата за битови отпадъци с преустановена експлоатация

• организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община

• оказване на съдействие на ОО за МРО, например чрез определяне на местата за разполагане на контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки, както и на други елементи от системите за събиране на МРО

• общинските системи за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, включително отпадъците от опаковки от хартия, метал, пластмаса и стъкло, трябва да обхванат задължително всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места. За тези населени места законът изисква битовите отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метал, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, да се събират разделно в съответствие с реда и условията, регламентирани с Наредбите на общините за управление на отпадъците

• разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпдъци, в т.ч. за определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане – от момента на въвеждане в експлоатация на съоръжения или инсталации за третиран на биоотпадъците. Общините са длъжни да осигурят разделно събиране и оползотворяване на цялото количество на образуваните биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община. Кметовете на общините трябва да разработят подробен график за обслужване на съдовете за събиране на биоотпадъци и да го оповестяват на интернет страницата на съответната

община и/или информират населението и обхванатите фирми по друг подходящ начин

• осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата и др.отпадъци във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места. В населените места с районно деление тези площадки следва да съответстват най-малко на броя на районите, така че предлаганите услуги да бъдат достъпни за жителите на общината. Тези изисквания са нови за общините и целят подобряване на условията за потребителите на услуги за разделно събиране на отпадъците в населените места и подпомагане на общините за постигане н целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

• определяне на изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло и създаване и поддържане на регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци

• определяне на размера на таксите за услугите, свързани с битовите отпадъци и събирането на приходите от таксите

• осъществяване на контрол за спазване на изискванията от домакинствата и другите задължени лица в схемата

• осъществяване на контрол за изпълнението на договорите от лицата, на които общината е възложила различни дейности, свързани с изпълнение на услуги по събиране и третиране на битовите отпадъци, за строителството на съоръжения за третиране на битови отпадъци, доставката на машини и съоръжения и др.

Дейностите по управление на отпадъците в Община Руен към 2021г. се финансират от общинския бюджет. Основният приход в общинския бюджет за обезпечаване на тези дейности е таксата за битови отпадъци, която се събира от населението и фирмите, генериращи отпадъци. Таксата за битови отпадъци се заплаща за услугите по: обезпечаване със съдове за смет, сметосъбиране, сметоизвозване и обезвреждането в депа и др. съоръжения, както и за поддържането чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Източник на финансиране на дейностите по управление на отпадъците са физическите и юридическите лица, собственици на имоти в съответната община, облагани с такса „битови отпадъци" по реда на ЗМДТ.

Определянето на таксата за **битови** отпадъци е съобразено с извършваните разходи, свързани с дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци, поддържане чистотата на местата за обществено ползване и обработката на тези отпадъци в Регионално депо за неопасни отпадъци „Братово-Запад", като изпълнение на задълженията на Общините заложени в ЗУО.

Към настоящия момент "такса битови отпадъци" в частта сметосъбиране и сметоизвозване и обезвреждане на отпадъци, се определя в промил върху данъчната оценка. В най-близко бъдеще този подход, няма да бъде възможен и всяка община ще трябва да изработи справедлива методика, която да може да генерира реална такса според количеството на битовите отпадъци и да покрива разходите, които общините ще направят за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;

3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;

Проучванията до момента показват, че размерът на таксата в Община Руен се определя като промил от данъчната оценка на съответния имот. В повечето случаи таксата за бизнеса, определена в промили, е неколкократно по-висока от таксата за домакинствата, чрез което на практика бизнесът субсидира услугите по събиране, транспортиране и депониране на отпадъците от домакинствата и поддържане на територииите за обществено ползване.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ:

- Община Руен определя таксата битови отпадъци като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, при това обичайната практика е за домакинствата да се определя по – ниска такса като промил от данъчната оценка от тази определяна за фирмите и другите юридически лица. Поради тази причина принципът *«замърсителят плаща»* не се прилага напълно.

VIII.1.8. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът на инфраструктурата по управление на отпадъците е един от най-ключовите анализи. Той дава отговори на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти.

- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти.

- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци.

- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия.

ИНФРАСТРУКТУРА ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци дава информация за два основни компонента на инфраструктурата:

1. Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци;

2. Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.

<u>Депо за депониране на битови отпадъци</u>

До въвеждането в експлоатация на новото Регионално депо „Братово-Запад", община Руен е депонирала битовите си отпадъци на общинското депо, находящо се в с.Руен, северно от с.Руен до пътя за с.Снягово, което се експлоатира от 1995г. Към настоящият момент депото е с преустановена експлоатация. От месец август 2015г. събраните отпадъци от населените места в община Руен се извозват до Регионално депо „Братово-Запад".

Регионалната система за управление на отпадъците в регион Бургас обслужва общо 210 населени места с близо половин милион жители. В

обхвата на системата влизат общините Бургас, Средец, Камено, Несебър, Поморие, Айтос, Руен, Карнобат, Сунгурларе и представлява комплексен обект, включващ: "Регионалното депо за отпадъци "Братово - Запад", две претоварни станции за отпадъци в общините Несебър и Карнобат и довеждащата инфраструктура до тях.

Депото на РСУО Бургас се намира на територията на с.Полски извор, община Камено и включва: Клетка 1 и площадкова инфраструктурата, инсталация за сепариране на генерираните количества отпадъци, инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци, площадки за рециклиране на строителни и едрогабаритни отпадъци от домакинствата, екопарк за временно съхранение на опасни и други специфични отпадъци от домакинствата, както и оборудване, необходимо за нормалната експлоатация на депото.

Клетка 1 е разположена на обща площ от 6 ха, с капацитет 400 000 тона и с обем 450 000 куб. м., период на експлоатация 5 години - 2015-2019г. Следвайки тенденциите и политиката за управлението на отпадъците в ЕС и Република България на територията на Клетка 1 ще се депонират само така наречените "крайни отпадъци", т.е. само тези отпадъци, които не биха се използвали повторно или рециклирали. Имайки предвид инсталациите, които са доставени на депото за сепариране и компостиране, експлоатационния живот на Клетка 1 се очаква да бъде удължен от 6 до 7 години. Това от своя страна ще допринесе и за изпълнение на националната политика за управление на дейностите на отпадъците, чиято основна цел е все по-голям процент от генерираните отпадъци да се рециклират и/или използват повторно и да се намали обема на отпадъците, които подлежат на депониране.

Обектът е реализиран по проект DIR5102118-1-22 „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Бургас“,

финансиран по оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“, № BG161PO005/10/2.10/05/18.

Достъпът до Регионално депо “Братово - Запад” се осъществява по съществуващ асфалтов път трети клас от републиканската пътна мрежа №9008 Бургас – кв.Долно Езерово – (Полски извор – Братово) от с.Братово до с.Полски извор. Пътната връзка за новото депо е оформена на 50 м от отклонението за старото сметище и има изцяло нова пътна конструкция оразмерена за категория на движение – тежка с интензивност Rn 101350 ОА/ден за период от 15 години и за движение на тежкотоварни автомобили с осов товар над 70 kN, полезен товар над 60 kN и пълна маса над 120 kN (клас III). Достъпът до площадката на “Екопарка”, се осъществява на 350 м по отклонение вдясно от път №9008 Бургас – кв.Долно Езерово – (Полски извор – Братово), при движение в посока от гр.Бургас към с.Полски извор. Конструкцията на пътната връзка е оразмерена за категория на движение – лека с интензивност Rn до 20 ОА/ден за период от 15 години и за интензивно движение на среднотоварни коли с осов товар до 70 kN и полезен товар от 35 до 60 kN.

Екопаркът е разположен на площ от 1150м^2. На него се намират контейнери, за разделно събрани отпадъци и са обособени следните участъци: площадка с контейнери за хартия, картон, стъкло, метали, пластмаси, дърво и др. отпадъци от домакинства; площадка за събиране на гуми; пункт за излезли от употреба домакински електроуреди; център за временно съхранение на опасни отпадъци от бита /в т.ч. батерии, и акумулатори, луминисцентни лампи, лекарства с изтекъл срок и др./, център за разделно събрани отпадъци от домакинствата и площадка за съхранение на излезли от употреба автомобилни гуми.

Обезпечен е свободен достъп за всички граждани, които желаят да доставят лично своите отпадъци. Осигурен е мониторинг на радоактивността

на всеки автомобил, както и автоматичен контрол на бариерата и входната врата с цел недопускане на радиоактивни отпадъци на територията на предприятието.

На територията на стопанския двор се разполагат необходимите сгради и съоръжения, осигуряващи нормалната експлоатация на Регионалното депо "Братово - Запад".

Входящият мониторинг и контрол на постъпващите отпадъци ще се осъществява чрез електронен кантар, оборудван с компютърна система и необходимия софтуер за функционирането му. При преминаването на превозните средства през автомобилната везна, преминават и през дозиметричен контрол и в случай, че се установят радиоактивни отпадъци, този автомобил не се допуска вътре в депото и трябва да се върне при собственика на возените отпадъци. На излизане от площадката на стопанския двор и депото задължително отново се минава през електронен кантар, монтиран на изходящата лентата на пътя. За служителите работещи на Регионалното депо е изградена Административна сграда, отговаряща на всички съвременни изисквания. В сградата е разположена лаборатория, в която ще се следят отделни показатели на инфилтрата.

Инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци

На територията на община Руен няма изградена инсталация за сепариране или сортиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.

Инсталация за биоразградими отпадъци

На територията на Регионално депо „Братово-Запад" е разположена компостираща инсталация с капацитет 5 000 т/год. разделно събрани зелени и градински отпадъци. На площадката за компостиращата инсталация са разположени Компостиране - фаза 1 и Склад за съхранение на готовия

компост. Оформени са площадки за компостиране - фаза 2; приемна зона за зелени отпадъци, подлежащи на компостиране; рафиниране и сортиране на готовия компост. За отстраняване на газообразните замърсители в инсталацията за компоситране се използва биофилтър.

Предложеният метод е полево компостиране и е в две последователни фази: разлагане или ферментация и фаза зреене. Фаза 1 се провежда в закрито помещение с площ от 997м^2 и възможност за автоматично регулиране на температурата и влажността в компостните купове. Втората фаза се извършва на открита площадка с площ 1 800м^2. В края на втората фаза е налице стабилизиран готов компост, който може да се използва като почвен подобрител за повишаване плодородието на почвата. Готовият компост се съхранява в закрито помещение с площ 377м^2.

Площадка за третиране на строителни отпадъци.

Годишното количество строителни отпадъци, които трябва да постъпят на площадката за обработка са 60 000 т/год. На площадката е инсталирана инсталация - трошачка с капаците от 50 т/час, като натрошените материали се разделят по фракции, което ще даде възможност част от рециклираните строителни материали да се използват отново в строителството.

Площадка за третиране на едрогабаритни отпадъци.

На площадката е разположена дробилка за едрогабаритни отпадъци, която ще може да приема и обработва 20 000 т/годишно отпадъци и с капацитет 15 т/час.

Инсталация за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци

На територията на Регионално депо „Братово-Запад" е разположена сепарираща инсталация с капацитет 80 000 - 100 000 т/год. смесени битови отпадъци. Инсталацията е изградена на площ от 1 580м^2 и включва три

основни зони - приемна, сепариране и балиране. В сепариращата зона се извършва автоматизирано отделяне на черни метали и инертните материали, както и разделяне на потока от отпадъци чрез барабанни сита на две фракции, съобразно размера на частиците - над 150 мм и от 150 до 85 мм.

Инсталацията за сепариране е предназначена за третиране на неопасни битови отпадъци, с цел осъществяване на предварително третиране на отпадъците до достигане на критериите за последващото им екологосъобразно третиране чрез рециклиране или оползотворяване. Битовият отпадък, който може да бъде сортиран с инсталацията е минимум 216,18 тона дневно и максимум 306,5 тона дневно в зависимост от режима на работа.

Отделянето на оползотворяемите компоненти /различни видове пластмаси, цветни метали, стъкло, хартия и др./ се извършва ръчно на две затворени и климатизирани поточни линии. Балиращата система е снабдена с многофункционална преса за балиране на различните видове пластмаси, хартия и цветни метали. Пресата е снабдена с устройства за перфориране на пластмасовите бутилки и автоматично връзване на балите. Минималният капацитет на сепариращата инсталация е 80 000 т/г., а максималният е 179 300 т/г.

Община Руен не разполага с информация каква част от преминалите през сепариращата инсталация битови отпадъци, извозени от територията на общината, са предадени за рециклиране, за оползотворяване и за депониране.

Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, които общината е осигурила за населени места над 10 000 жители

Тъй като населението на с.Руен не надвишава 10 000 жители, в общината няма системи и пунктове за събиране на масово разпространени отпадъци (батерии, електрическо и електронно оборудване и др.).

Община Руен има сключени договори с организации за оползотворяване на следните видове масово разпространени отпадъци:

- Договор № 195/02.06.2014г. за сътрудничество за съхраняване, събиране, транспортиране, и предаване за последващо третиране, вкл. оползотворяване на излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) с „АУТОРЕК" ЕАД, ЕИК 201016340, със седалище и адрес на управление: гр.Бургас, ул.Кооператор 54, представлявано от Валентин Каравълчев – изпълнителен директор.

- Договор № 231/27.06.2014г. за управление на дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на излезлите от употреба гуми с „ЕКО ЕН РИСАЙКЛИНГ" ЕООД, със седалище и адрес на управление в гр.Бургас, Северна Промишлена Зона, ул.„Крайезерна" № 121, представлявано от управителя Николай Филипов Филипов.

- Договор № 173/03.07.2018г. за сътрудничество за разделно събиране, съхраняване и предаване на ИУЕЕО с фирма „БЕКО ИНТЕРНЕШЪНЪЛ" ЕООД с.Ябълчево, общ.Руен, обл.Бургас.

- Договор № 172/03.07.2018г. за сътрудничество за разделно събиране, съхраняване и транспортиране на НУБА с фирма „БЕКО ИНТЕРНЕШЪНЪЛ" ЕООД с.Ябълчево, общ.Руен, обл.Бургас.

- Договор № 171/03.07.2018г. за изкупуване на отпадъци от черни и цветни метали с фирма „БЕКО ИНТЕРНЕШЪНЪЛ" ЕООД с.Ябълчево, общ.Руен, обл.Бургас.

- Договор № 170/03.07.2018г. за изкупуване на отпадъци от опаковки с фирма „БЕКО ИНТЕРНЕШЪНЪЛ" ЕООД с.Ябълчево, общ.Руен, обл.Бургас.

На територията на общината в търговските обекти, в които се извършва продажба на портативни батерии има поставени съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии от населението, съгласно сключени отделни договори между търговските обекти и ООп на НУБА или с лица, притежаващи документ по чл.35, ал.1 от ЗУО.

В търговските обекти, в които се извършва продажба на електрическо и електронно оборудване също има възможност за обратно приемане на ИУЕЕО, образувано в бита, съгласно сключените отделни договори между и ООп на ИУЕЕО или с лица, притежаващи документ по чл.35, ал.1 от ЗУО.

На територията на общината липсва работеща система за събиране и предаване за оползотворяване/обезвреждане на опасни отпадъци от домакинствата и биоразградими отпадъци.

Контейнери и транспортни средства за събиране на отпадъци, включително за разделно събиране на зелени и хранителни биоотпадъци и опасни отпадъци

Сметосъбирането и сметоизвозване в община Руен обхващат 100% от всички населени места в общината. Дейността по сметосъбиране, сметоизвозване, транспортиране и депониране на твърди битови отпадъци до Регионалното депо за неопасни битови отпадъци "Братово-Запад" се осъществява посредством сключен договор по ЗОП между община Руен с фирмата „УЕЙСТ СОЛЮШЪНС БЪЛГАРИЯ" ЕООД – СОФИЯ. Отпадъците се събират смесено – няма изградена система за разделно събиране на отпадъци.

През 2021г. за извършване на услугата по събиране на ТБО на територията на Община Руен са били разположени: 698 бр. поцинковани и пластмасови контейнери тип „Бобър" 1,1 м^3 и 100 бр. улични кошчета.

№	*Населено място*	Брой население по настоящ адрес	Тип „бобър" 1100 л
1.	Билка	509	17
2.	Вишна	254	7
3.	Вресово	938	23
4.	Добра поляна	746	14
5.	Добромир	1026	26
6.	Дропла	296	8
7.	Дъскотна	767	22
8.	Заимчево	460	10
9.	Зайчар	1161	26
10.	Каменяк	188	6
11.	Каравельово	501	7
12.	Листец	428	8
13.	Люляково	1751	58
14.	Мрежичко	549	9
15.	Подгорец	355	8
16.	Припек	450	7
17.	Просеник	1348	36
18.	Планиница	1446	27
19.	Преображенци	464	18
20.	Разбойна	883	20
21.	Речица	748	16
22.	Рудина	234	6
23.	Руен	2771	80
24.	Рупча	435	11
25.	Ръжица	1282	23
26.	Рожден	472	7
27.	Сини рид	319	6
28.	Снежа	342	8
29.	Скалак	565	15
30.	Снягово	1052	19
31.	Соколец	532	10
32.	Средна махала	303	8
33.	Струя	697	18
34.	Топчийско	892	21
35.	Трънак	1200	25
36.	Череша	707	15
37.	Шиворово и Китка	261	12
38.	Ябълчево	1193	31
39.	Ясеново	426	10
	Общо за Общината	**28 953**	**698**

Всички събрани ТБО от територията на Община Руен се обезвреждат на Регионално депо – Братово намиращо се в землището на с. Полски извор, Община Камено, Област Бургас.

Приетата честота за извозване на отпадъците за 2021г. съгласно Заповед на кмета на община Руен е веднъж седмично за всички населени места на територията на общината, използвайки 3 сметосъбиращи автомобили.

Границите на районите, където се извършва поддържането на чистота ежедневно през всички работни дни по населени места в Община Руен, са както следва:

- с.Билка - Площада пред кметството и улицата от началото на селото до изхода на пътя Айтос- Провадия.
- с.Вишна - Площада пред кметството и улицата от площада до училището
- с.Вресово - зелената площ пред читалището, централния площад, главната улица от кметството до края на училищния двор;
- с.Добра поляна - площада пред училището със зелените площи, улицата от джамията до училището, улицата от входа на селото до края за с.Средна махала
- с.Добромир - площада в центъра, улица ”Пирин”, улица “Чудните скали”.
- с.Дропла - от кметството до джамията включително и площада.
- с.Дъскотна - централния площад пред кметството и църквата, улицата от фурната до голямата чешма, улицата от стопанския двор до паметника и от паметника до централния път
- с.Заимчево - зелените площи около кметството, улица №1 и улица №2 от началото до края на селото.
- с.Зайчар - централния площад, улицата от стопански двор до училището, площада до училището, улицата от обръщача до кметството.

- с.Каменяк - площада пред кметството, улицата от началото на селото до площада

- с.Каравельово - площада в центъра, улицата от площада до кметството и отсечката към училището.

- с.Листец - площада до джамията, улицата от началото на селото до площада.

- с. Люляково - улица”В.Левски” от пресечката за улица”Струма” до училището, площада пред читалището, пред училището, парка пред кметството,улица “Свобода” от кметството до края на селото, парка източно от селото.

- с.Мрежичко - площада пред кметството и пред джамията, улицата от кметството до джамията.

- с. Подгорец - улицата от кметствто до училището включително и площада. с. Припек - площада пред кметството, улицата от джамията до училището.

- с. Просеник - площада пред кметството, зелените площи около читалището и парка, главната улица от дома на Лечо Роев до стадиона, улицата от училището до изхода за с.Страцин, улица “В.Левски”от търговския дом до изходната улица за с.Страцин.

- с. Планиница - централния площад, улица “Дунав” от пресечка Г.Делчев до търговските обекти на кооперацията; улица ”Витоша” до улица “Стара планина”.

- с. Преображенци - централния площад, улицата от Муталибовата чешма до площада, улицата от площада до игрището.

- с. Разбойна - главната улица от началото на селото до фурната, улица №2 от главната улица покрай бившето ЦДГ, терените около джамията и читалището.

- с. Речица - от обръщалото до училището.

- с.Рудина - площада пред кметството, училището и площада.

- с. Руен - зелените площи около общината и в центъра, улица "Първи май", улица "Изгрев", улица "Камчия" от трафопоста до жилищните блокове, площада пред автогарата, улица "Ив. Вазов", улица "Е. Пелин", зелените площи срещу дома на Ж. Стаматов, улицата от ЦДГ до автогарата.

- с. Рупча - Площада, II-ри площад разклон с. Листец, улицата от здравната служба до дерето, улицата от центъра до дома на Ахмед Кърджали.

- с. Ръжица - зелената площ между кметството и училището, улицата от джамията до ЦДГ, улицата от кметството до улица "Витоша", улицата от двете страни на основното училище.

- с. Рожден - площада пред кметството, улицата от входа на училището до кметството, улицата от кметството до здравната служба и читалището.

- с.Сини рид - площада пред кметството, улицата от пощата до края на училищния двор, улицата от площада до здравната служба; улицата от кметството до бензиностанцията.

- с. Снежа - площада пред кметството, улицата от площада до края на двора на училището, улицата от площада до изхода за с.Заимчево.

- с. Скалак - парка пред кметството, улица "Първи май" от училището до кметството, площада пред търговската сграда и пощата, улица "Бяла река".

- с. Снягово - площада пред кметството, улицата от площада до кафене Снежинка.

- с.Соколец - площада пред кметството, улицата от кметството до изхода за с. Каравельово, улицата от кметството до джамията, улицата от входа на селото от към с. Трънак до кметството.

- с.Средна махала - площада пред кметството, улицата от пътя за с. Топчийско край училището до учителското общежитие.

- с.Струя - площада пред кметството, улицата от моста до новата джамия.

- с.Топчийско - площада в центъра, улицата от входа на селото до изхода към хижата.

- с.Трънак - площада пред кметството, главната улица от началото до изхода на селото към с. Соколец, зелените площи и площите с декоративни дървета и цветя.

- с. Череша - улица "Бяла река" от стария мост до стария магазин, улицата от центъра до джамията, улица "В. Левски".

- с. Шиварово и Китка - площада пред кметството, улицата от кметството до училището. В с.Китка от дома на Петър Стоянов до хлораторното.

- с.Ябълчево - площада с автозаслон, главната улица от площада до края на училищния двор, улицата от училището до моста

с.Ясеново - улицата от общежитието до училището, площада и улицата пред кметството.

От представените данни могат да се направят следните изводи:

- Общината е осигурена със съдове за събиране на битови отпадъци и не е необходимо да се предвиждат нови, а само периодична подмяна на амортизираните;

- Не са налични съдове за домашно компостиране и/или за биоразградими отпадъци и при въвеждането на такива системи е необходимо закупуването им.

- При въвеждането на системата за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци е необходимо закупуването на специализирана сметосъбираща техника и спомагателна такава (шредери и др.).

ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ

В нормативната уредба поставените цели за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради, са на национално ниво и няма поставени цели пред общините.

ЗУО и Наредбата за управление на СО и за влагане на строителни рециклирани материали поставят изисквания към възложителите на обществени поръчки за строителни дейности и за разрушаване на сгради, в това чиско когато общините са възложители:

- Строителната документция да съдържа план за управление на СО;

- Да контролират практическото изпълнение на този план;

- Да контролират изпълнението на ПУСО при въвеждане в експлоатация на обектите и в случаите, когато възложител на строителните дейности не е общината, но тя е компетентна за приемане на строежите;

- Да изизскват влагане на рециклирани строителни материали в определени количества, когато общината е възложител на обществени поръчки, които са различни за различните строежи (пътища, сграси и др.).

Общините имат задължения и за управление на СО от ремонтни дейности на домакинствата, когато са в малки количества.

На територията на община Руен няма изградена инфраструктура за третиране на отпадъци от строителството и разрушаването. Генерираните количества строителни отпадъци се извозват на регионалното. Достигането на целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци може да се осъществи, чрез РСУО и изградената на регионалното депо площадка за третиране, снабдена с мобилна трошачка с капацитет 10000 т./год.

Тъй като отчисленията за депониране на отпадъците нарастват прогресивно в годините, за гражданите и бизнеса на община Руен, както и за самата община Руен като възложител на строителни дейности, ще бъде по-изгодно поне част от строителните отпадъци и от разрушаване на сгради да се предават на инсталация за рециклиране на такива отпадъци на територията на самата община, а при събаряне на сгради отпадъците да се разделят с оглед възможността за повторната им употреба.

Също така е възможно част от строителните отпадъци, в т.ч. и от ремонтни дейности на домакинствата, генерирани на територията на общината, да се съхраняват временно на отреден за целта терен и впоследствие да се използват за обратни насипи, рекултивационни дейности и други подходящи начини на оползотворяване. Прилагането на такъв подход ще спести разходи на общината за транспортиране и депониране на строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата, които се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци, така и от строителни дейности на общината като възложител на такива дейности.

ИНСТАЛАЦИИ И СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА УТАЙКИТЕ ОТ ПСОВ

На територията на община Руен има една изградена ПСОВ, от която се генерират утайки в резултат на процесите на пречистване на отпадъчните води.

В момента в общината съществува само ПСОВ с.Люляково, която функционира съгласно проектният си капацитет. Утайките от нея са класифицирани от РИОСВ – Бургас като неопасни и към момента единственият начин за тяхното третиране е депониране на регионалното депо „Братово-Запад". Съгласно Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020г., операторите на ПСОВ изготвят план за управление на образуваните утайки, в които следва да се предвидят подходящите процеси за уплътняване, стабилизиране и обезводняване на утайките и методи за правилното им и ефикасно оползотворяване или обезвреждане. Необходимо е провеждането на периодичен мониторинг на параметрите, характеризиращи качеството на утайките и определящи годността им за определени начини за третиране или оползотворяване.

Препоръчително е в близкото бъдеще да се търси решение в посока третиране на утайките пт ПСОВ на регионален принцип, съвместно с други ПСОВ на територията на съседни общини, каквито са и препоръките на Националния стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020г.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ:

- От месец август 2015г. събраните битови отпадъци от населените места в община Руен се извозват до Регионално депо „Братово-Запад".

- На територията на община Руен няма изградена инсталация за сепариране или сортиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло. Такава инсталация има изградена на Регионалното депо към РСУО – Бургас.

- На територията на Регионално депо „Братово-Запад" е разположена компостираща инсталация с капацитет 5 000 т/год. разделно събрани зелени и градински отпадъци.

- На територията на община Руен няма изградена система за разделно събиране на биоразградими, зелени и градински отпадъци. Необходимо е да се изгради такава система, като поради голямата отдалеченост на регионалното депо, удачно е да се изгради компостираща инсталация и на територията на самата община. Не са налични съдове за домашно компостиране и/или за биоразградими отпадъци и при въвеждането на такива системи е необходимо закупуването им

- Община Руен има сключени договори с организации за оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО).

- Сметосъбирането и сметоизвозване в община Руен обхващат 100% от всички населени места в общината.

- Общината е осигурена със съдове за събиране на битови отпадъци и не е необходимо да се предвиждат нови, а само периодична подмяна на амортизираните.

- Тъй като отчисленията за депониране на отпадъците нарастват прогресивно в годините, за гражданите и бизнеса на община Руен, както и за самата община Руен като възложител на строителни дейности, ще бъде по-изгодно поне част от строителните отпадъци и от разрушаване на сгради да се предават на инсталация за рециклиране на такива отпадъци на територията на самата община, а при събаряне на сгради отпадъците да се разделят с оглед възможността за повторната им употреба.

- Препоръчително е в близкото бъдеще да се търси решение в посока третиране на утайките пт ПСОВ на регионален принцип, съвместно с други ПСОВ на територията на съседни общини, каквито са и препоръките

на Националния стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020г.

VIII.1.9. АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Предмет на този анализ са приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците. Мерките и проектите по предотвратяване на отпадъците са сравнително нови за общините, в т.ч. за община Руен.

С цел изготвянето на програма за предотвратяване образуването на отпадъци действията на местните власти следва да бъдат насочени към:

- Намаляването на използването на продукти за еднократна употреба от пластмасата е широко застъпена практика в България и нейното прилагане трябва да продължи, а обхватът й да се разшири. Особено силен ефект би имало ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата.

- Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, е добра практика, която може да се организира съвместно както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители.

- С развитието на модела т.нар. „бърза мода (fast fashion)", което води до големи щети на околната среда както от гледна точка на производството, така от гледна точка на третирането на образуваните текстилни отпадъци, разполагането на контейнери/пунктове за отпадъци от текстил с цел повторната им употреба е адекватна добра практика.

- Необходими са действия в посока повишаване капацитета на общинската администрация по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци.

- Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.

- Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава.

VIII.1.10. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Последните най-общо могат да бъдат обобщени в следните групи:

- Такси за депониране и третиране. Тази група инструменти включва разнообразни такси за депониране на отпадъци на депа, такси за изгаряне на отпадъци в инсинератори, както и различни по вид забрани за депониране и изгаряне на отпадъци. Тази група икономически инструменти имат за цел да стимулират по-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците, като налагат по-високи такси за третираните отпадъци, които не съответстват на тази йерархия, например върху депонираните отпадъци.
- Схеми „Плащане при изхвърляне”. Това са инструменти, при които населението и бизнеса заплащат за събирането, извозването и

третирането на генерираните от тях отпадъци. Тези схеми са пряко свързани с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци, като те съответно заплащат на кг/чувал/контейнер и т.н. Системи, при които е на лице заплащане за услугата по управление на отпадъците на базата на фиксирана ставка на домакинство или потребител, не могат да се причислят към схемите „Плащане при изхвърляне". Основният инструмент от тази група в България е таксата за битови отпадъци.

- Схеми за отговорност на производителя и вносителя. Това са схеми, при които производителите и вносителите на дадени продукти, чиято употреба създава масово разпространени отпадъци, се задължават за финансиране и организиране на дейностите по оползотворяване на тези отпадъци. Тази схема се прилага в България относно 6 групи Масово разпространени отпадъци.

- Екологични данъци и такси върху продукти – въвеждат се с цел да се ограничи, намали или дори премахне употребата на определени продукти, които са вредни за околната среда.

- Банкови гаранции и застраховки за осъществяване на определени дейности – въвеждат се с цел покриване на риска от извършване на определени дейности, които не съответстват на екологичното законодателство, например за трансграничен превоз на отпадъци.

<u>Такси за депониране и третиране</u>

Към тази група инструменти се включват обезпечения за покриване на последващи разходи за затваряне на депата и отчисления за депониране на отпадъци. Този финансов инструмент се прилага в страната от 1 януари 2011г. съгласно действащия по това време Закон за управление на отпадъците. Новият Закон за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр.53 от 13.07.2012г., в сила от 13.07.2012г. и с последни изменения) отново въведе тези финансови инструменти с разпоредбите на чл.60 и чл.64.

Обезпечения по чл.60 от ЗУО: Те се правят на всеки тон депониран отпадък. Целта на обезпеченията е в периода на експлоатация на съответното депо да се акумулира финансов ресурс, който собственикът на депото да използва за неговото закриване и рекултивация, след изчерпване на капацитета му. Обезпеченията могат да бъдат под формата на:

- Месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото, или
- Месечни отчисления със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, с изключение на случаите, когато е разрешено тяхното ползване от директора на РИОСВ, или
- Банкова гаранция в полза на съответната РИОСВ, на територията, на която се намира депото

Задължението за обезпеченията по чл.60 се отнася и за общините, в случаите, в които те се явяват собственици на депо за отпадъци, независимо дали става въпрос за битови, строителни или опасни отпадъци, като обезпеченията не могат да бъдат под формата на банкова гаранция. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то обезпеченията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци. Важно е да се подчертае, че натрупаните средства остават притежание на собственика на депото.

Размерът на обезпеченията за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото (в левове на тон отпадък) се определя от собственика на депото (общината) въз основа на инвестиционния проект и/или проекта за рекултивация.

Размерът на обезпеченията на тон отпадък се актуализира от общината – собственик на депото на всеки три години в съответствие с индекса на потребителските цени, публикуван от НСИ, и/или при промяна в

параметрите за определянето му, която води до изменение от над 15% от първоначално определения размер на отчисленията за тон депониран отпадък.

В случай, че събраните средства в сметката в РИОСВ на общината са недостатъчни за приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, общината осигурява остатъка от средствата. Когато след приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото останат средства на общината в сметката в РИОСВ, същите подлежат на възстановяване на общината за извършване на дейности по управление на отпадъците.

Отчисления по чл.64 от ЗУО: Те се правят на всеки тон депонирани отпадъци с цел натрупване на средства както за изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на нормативните изисквания, така и за извършването на последващи експлоатационни разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци.

Целта на отчисленията като икономически инструмент е да стимулират общините да намалят количествата на депонираните отпадъци за сметка на рециклираните и оползотворени отпадъци и да се натрупат средства за изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъците. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то отчисленията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци.

Отчисленията се заплащат от общините, когато са собственици както на депо за битови, така и на депо за строителни отпадъци. Изискването важи за:

1. регионални и общински депа за неопасни отпадъци, отговарящи на изискванията на Наредбата за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и притежаващи комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда, или разрешение, издадено по реда на чл. 37 ЗУО

2. съществуващи общински депа за неопасни отпадъци, които функционират след 2009г., до въвеждане в експлоатация на съответното за общината регионално депо

3. общински депа за инертни отпадъци, когато отпадъците са от строителство и разрушаване на сгради.

Размерът на отчисленията за всеки тон депониран отпадък на депата по години е както следва:

1213 г. – 15 лв./тон

2014 г. – 22 лв./тон

2015 г. – 28 лв./тон

2016 г. – 36 лв./тон

2017 г. – 40 лв./тон

2018 г. – 45 лв./тон

2019 г. – 57 лв./тон

2020 г. – 69 лв./тон

2021 г. – 82 лв./тон

2022 и всяка следваща година – 95 лв./тон

Такса за битови отпадъци

Механизмът за финансиране изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците (ЗУО), е регламентиран със Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Въведена е такса за "битови отпадъци", която се заплаща за услугите по:

- събиране и транспортиране на отпадъци до депа и други съоръжения за третиране;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци;
- поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

По закон таксата трябва да включва пълните разходи за услугите. Постъпленията от таксата имат целеви характер и не могат да се изразходват за финансиране на други публични услуги, предоставяни от общините.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за осигуряване на услугите. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно.

Към настоящия момент размерът на таксата се определя по следния механизъм:

- за жилищни имоти на населението - на база промил върху данъчната оценка на имота
- за жилищни имоти на бизнеса - на база промил върху данъчната оценка на имота

• за нежилищни имоти на бизнеса - на база промил върху отчетната стойност на имота. Повечето общини са предвидили и допълнителна възможност за тази категория имоти таксата да включва 2 компонента: такса на контейнер/съд, която да включва разходите по събирането, извозването и третирането на отпадъците и такса за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване, която се определя като промил върху отчетната стойност.

Този механизъм не е съобразен с принципа "замърсителят плаща" и води до диспропорции в таксата, която лицата заплащат на единица количество генерирани отпадъци, което е несправедливо. Това доведе до промени в ЗМДТ с цел прилагането на принципа "замърсителят плаща" и постигане на по-голяма справедливост.

С приетия през 2017г. ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса за битови отпадъци. Датата на влизането в сила на новите изисквания беше променяна няколко пъти поради невъзможност на общините да изградят капацитет и информационна осигуреност за прилагане на тези изисквания. Съгласно последните изменения на ЗМДТ тези изисквания ще трябва да влязат в сила на 1.01.2022г.

Новите изисквания по отношение определянето на размера на такса за битови отпадъци се свеждат до това размерът на такса за битови отпадъци за всяко задължено лице да е определя за календарна година при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците (принцип „замърсителят плаща“).

Основите за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, които общинските съвети могат да приемат, са:

(1) за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

• индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост

• количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране

• брой ползватели на услугата в имота

(2) за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

• индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост

• количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране

• брой ползватели на услугата в имота

(3) за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината:

• брой ползватели на услугата в имота

• разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот

<u>Екологични данъци и такси</u>

Екотаксата за полимерни торбички е една от първите целенасочени мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци в България и до приемането на НПУО 2014-2020г. – единствена в страната. Целта й е да се ограничи максимално употребата на пластмасови торбички за еднократна употреба. Тя се заплаща за всички размери торбички, произведени от полимери, чиято дебелина е под 25 микрона (μm) и размери по-малки от

390/490 мм. Размерът на таксата нараства в годините и понастоящем достига 0,55 лв. за една торбичка. Тя се заплаща в ПУДООС от лицата, които пускат на пазара в страната пластмасови торбички за пазаруване – производители, вносители и лица, доставящи торбички от ЕС.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ:

- Измененията на чл.67, ал.2 от ЗМДТ в сила от 01.01.2015г., свързани с определяне размера на таксата в случаите, когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, са спазени в Наредбата за определянето на местните такси и цени на услуги на територията на община Руен, като следва в най-кратки срокове да се определи конкретната Методика за формирането на таксата и чл.17, ал.2 да влезе в сила.

- Средствата, които общината събира от такса битови отпадъци не покриват разходите за управление на отпадъците.

- Преди представянето на общинския съвет на проект за решение за промяна в начина за определяне на такса битови отпадъци трябва да се направи проучване за определяне на най-подходящия за общината механизъм за диференцирано заплащане и изготвяне на финансов анализ на схемата.

- Общинските власти могат да насърчат предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъци чрез провеждане на мероприятия за повишаване на екологичното съзнание на населението. Специфичен инструмент за насърчаване на предотвратяването на образуването на отпадъци са екомаркировките на продуктите.

VIII.1.11. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда в България като този дял непрекъснато нараства и изпреварват всички останали сектори на околната среда.

Основните сектори, в които се извършват разходи по управлението на отпадъците са индустрията и публичния сектор (за управление на битовите отпадъци от общините). Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства на организациите за оползотворяване на отпадъците и постъпления от такса за битови отпадъци, реализирани от общините.

Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване. Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавния бюджет, собствени средства на общините и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ).

ОПОС е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.

В съответствие с отговорностите, вменени им по силата на ЗУО, общините предоставят и финансират следните услуги, свързани с управлението на отпадъците:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други
- събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им

- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци

- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Разходите за предоставянето на тези услуги се финансират чрез постъпления от такса за битови отпадъци, която населението и бизнеса заплащат на годишна база. Тези разходи се отчитат в общинските бюджети по дейност 623 "Чистота" по Единната бюджетна класификация (ЕБК). В допълнение към тези разходи, общините отчитат и други разходи по дейност "627 "Управление на дейностите по отпадъците", включващи разходи по проекти (ОПОС и др.).

Като цяло динамиката на разходите за управление на отпадъците в общинските бюджети е сходна на динамиката на общите бюджетни разходи, което води до запазване на относителния дял в общите бюджетни разходи.

Общините в България имат отговорност за предоставянето на следните три важни услуги, свързани с управлението на отпадъците:

- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им, както и осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци, с изключение на разделното събиране, предварителното съхраняване и транспортирането на битовите отпадъци, попадащи в управлението на масово разпространени отпадъци по Закона за управление на отпадъците

- третиране на битови отпадъци, необхванати в управлението на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата

за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци

- поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване

Предоставянето на тези услуги включва както изграждането на съответната инфраструктура, така и нейната експлоатация. За целта на основание чл.62 от Закона за местните данъци и такси общините събират такса за битови отпадъци. Размерът на таксата се определя като промил върху данъчната оценка/отчетната стойност на съответния имот, като се заплаща от неговия собственик – население/юридически лица.

При определянето на нивото на таксата за населението е необходимо да се съблюдава изискването за таван на поносимост. Съгласно европейските изисквания, таванът на поносимост за разходите за управление на отпадъците (това са разходите на общините без тези за поддържане на чистота на обществени площи) се определя като 1,5% от средногодишните доходи на най-нискодоходните групи от населението.

В таблицата по-долу са представени планираните приходи на община Руен от таксата за битови отпадъци и реалните постъпления за периода от 2015 до 2020г.

Таблица 23: Планирани и постъпили приходи от такса „Битови отпадъци" за периода 2015-2020 година

Година	Планирани приходи/лв.	Постъпления/лв.	Изпълнение на приходите в %
2015	420 000	411 012	97,86
2016	520 000	523 667	100,71
2017	620 000	578 110	93,24
2018	630 000	643 417	102,13
2019	650 000	662 150	101,87
2020	812 000	739 842	91,11

Събираемостта на средствата в последните години се движи около 98%. Недостигът от средства е незначителен и се покрива от постъпления от данък при придобиване на имущество по дарения и възмезден начин и приходи от наеми на земя и друга общинска собственост.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ:

- Средствата, които общината събира от такса битови отпадъци не покриват разходите за управление на отпадъците.

VIII.2. ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОГНОЗИ ЗА ОБРАЗУВАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

Информацията за количествата и състава на отпадъците е от съществено значение за вземане на правилни решения за управлението им и оразмеряването на системите, инсталациите и съоръженията за третиране.

Прогнозата за изменението на количествата и състава на отпадъците е в пряка зависимост от промените в броя и възрастовия състав на населението, неговия икономически и социален статус.

Разчетите за количествата отпадъци са правени като се отчитат:

- демографските и миграционни тенденции;
- тенденциите по отношение на генерирането на отпадъците;
- нарастващия туристически поток;
- изпълнението на националните цели за намаляване количествата отпадъци за депониране и за оползотворяване на отпадъци.

В съответствие с дадените насоки в Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РД-883/23.09.2021г. на Министъра на околната среда и водите, в настоящата разработка използваме официални

данни, публикувани от НСИ, обработени със стандартни статистически и математически методи.

Прогнозата на населението за периода 2021-2028г. се базира изцяло на националната прогноза за броя на населението до 2080г. на НСИ, като използваме I вариант при хипотеза за конвергентност. Този вариант е определен от НСИ като най-реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки. Прогнозата на НСИ по този вариант включва както прогноза за населението общо за страната, така и за всяка една от 28-те области. Конкретните стъпки при осъществяване на изчисленията за община Руен за прогнозата са следните:

- Стъпва се на прогнозата на населението по области. Изчислява се конкретният темп на изменение на населението за областта през 2025г. и 2030г., според прогнозата на НСИ.

Таблица 24: Темп на изменение на населението на област Бургас

Прогноза НСИ

	2025	**2030**
Област Бургас	400314	391217
Темп на изменение спрямо 2020	**-0,023**	**-0,045**

- Съотнася се процентът на изменение на населението през горепосочените години със съответния процент на изменение на населението през периода 2015-2020г.

Таблица 25: Темп на изменение на населението на област Бургас

	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**Темп на измене 2015-2020**
Община Руен	28399	28170	28058	27846	27593	27447	**-0**

- Изчислява се темпът на изменение на населението за община Руен за периода 2021-2030г. Използва се темпът на изменение на населението на общината, регистриран за 2015-2020г., но той се коригира с прогнозирания за област Бургас темп на изменение на населението през всяка една от прогнозираните години.

Таблица 26: Темп на изменение на населението на община Руен

Коригиран темп на изменение спрямо 2020		
	2025	**2030**
Област Бургас	-0,023	-0,045
Община Руен	-0,081	-0,158

- Умножава се броят на населението на общината през 2020г. с прогнозираното изменение на населението.

Таблица 27: Прогноза за населението на община Руен

Прогноза население

	2025	**2030**
Община Руен	25238	23124

- Броят на населението на общината за междинните години: напр. 2021, 2022, 2023 и т.н. се променя с равни пропорционални части от изменението за съответния период и се прибавя към броя на населението през предходната.

В рамките на анализа на количествата битови отпадъци в община Руен бяха изчислени нормите на натрупване за периода 2016-2020 г.

Таблица 28: Събрани смесени битови отпадъци и норма на натрупване в Община Руен

Показатели	**2016г.**	**2017г.**	**2018г.**	**2019г.**	**2020г.**
Количество смесени битови отпадъци (тон)	3 185	4 967	6 264	6 596	6 809
Население	28 170	28 058	27 846	27 593	27 447
Норма на натрупване (кг./ж./год.)	113,06	177,02	224,95	239,04	248,08

Източник: Община Руен, НСИ

През разглежданите години нормата на натрупване на смесените битови отпадъци се характеризира с ръст. За целите на прогнозата се прави допускането, че тя ще се стабилизира и ще расте благодарение на повишено благосъстояние на населението с темп не по-висок от 1% годишно, в резултат от мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, които община Руен следва да предприеме във връзка с изпълнение на Програмата за управление на отпадъците.

Таблица 29: Прогнозна норма на натрупване за община Руен за периода 2021-2028 г. (кг./ж./г.)

	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Норма на натрупване на битовите отпадъци, вкл. рециклируеми фракции и зелени отпадъци от паркове и градини	248	251	253	256	258	261	263	266

Прогнозните количества битови отпадъци са изчислени на база демографската прогноза за община Руен и прогнозната норма на натрупване и са представени в следващата таблица.

Таблица 30: Прогнозни количества на образуваните битови отпадъци на територията на община Руен за периода 2021 – 2028г. (тона)

№	Година	Мерна единица	ПРОГНОЗА						
			2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	
1.	**Битови отпадъци общо**	**т/год**	6 809	6 766	6 722	6 677	6 629	6 580	
2.	**население**	**бр.**	27 447	27 005	26 563	26 122	25 680	25 238	

Очакваното намаление на количеството смесени битови отпадъци за Община Руен се дължи основно на негативната демографска прогноза. Общинската администрация следва да насочи усилията си към увеличаване на количествата отпадъци, които да се събират чрез система за разделно събиране на отпадъци от хартия, пластмаси, стъкло и метали, както и разделно събиране на зелените биоотпадъци.

Прогнозата за морфологичния състав на битовите отпадъци от територията на Община Руен е направена на базата на общото прогнозно количество битови отпадъци и осреднения годишен морфологичен анализ от 2019г.

Прогнозата е представена в следващата таблица:

Таблица 31: Прогноза за образуваните смесели битови отпадъци по морфологичен състав (тона)

№	Година	Мерна единица	ПРОГНОЗА						
			2020	2021	2022	2023	2024	2025	
	Битови отпадъци общо	**т/год**	6 809	6 766	6 722	6 677	6 629	6 580	
	норма на натрупване	**кг/ж./год.**	**248**	**251**	**253**	**256**	**258**	**261**	
	Количество отпадъци по фракции								
	Хранителни отпадъци	т/год.	378,58	376,21	373,76	371,22	368,59	365,87	
	Хартия	т/год	172,27	171,19	170,07	168,92	167,72	166,48	
	Картон	т/год	237,64	236,15	234,61	233,01	231,36	229,66	
	Пластмаса	т/год	781,68	776,79	771,72	766,47	761,05	755,43	
	Текстил	т/год	522,25	518,99	515,60	512,10	508,47	504,72	
	Гума	т/год	68,09	67,66	67,22	66,77	66,29	65,80	
	Кожа	т/год	116,43	115,71	114,95	114,17	113,36	112,53	
	Градински отпадъци	т/год	1 324,36	1 316,07	1 307,49	1 298,60	1 289,40	1 279,89	1
	Дървесни отпадъци	т/год	51,07	50,75	50,42	50,07	49,72	49,35	
	Стъкло	т/год	179,76	178,63	177,47	176,26	175,01	173,72	